

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

LA DE LECTURA
BIBLIOTECA ȘTIINȚĂ ȘI ECONOMICĂ

O CERINȚĂ
A SPORIRII EFICIENȚEI

**VALORIFICAREA COMPLEXĂ
A RESURSELOR ENERGETICE**

întîmpinat cu puternice sentimente de dragoste și simț

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități industriale și agricole din județele Argeș, Sibiu, Olt și Teleorman

La întreprinderea mecanică „Muscel” din Cimpulung

La cooperativa agricolă de producție Avrighi — Sibiu

Secretarul general al partidului a analizat, împreună cu muncitori și specialiști din întreprinderi constructoare de mașini, probleme ale modernizării și calității producției, promovării pe scară mai largă a progresului tehnic, creșterii eficienței economice.

În unitățile agricole vizitate tovarășul Nicolae Ceaușescu a purtat un amplu dialog de lucru cu muncitori, țărani cooperatori și specialiști privitor la mersul lucrărilor de primăvară și la modul în care se aplică măsurile pentru dezvoltarea zootehniei, ca ramură de mare importanță a economiei naționale.

La cooperativa agricolă de producție Piatra Olt

La întreprinderea de rulmenți din Alexandria

Creativitatea – un rol esențial în asigurarea progresului economiei

JUBILEUL celor 60 de ani care au trecut de la crearea Partidului Comunist Român oferă prilejul unui bilanț al marilor împliniri ale țării pe drumul luminos al socialismului.

Semnificații ale unor remarcabile împliniri

ÎN CELE PESTE TREI decenii și jumătate de făurire a noii orinduiți, sub conducerea partidului, prin munca avântată a întregului nostru popor, au fost realizate succese de mare însemnătate în planul dezvoltării economice, sociale, în planul creșterii bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării. Anii socialismului, și mai cu seamă ultimul deceniu și jumătate, definesc astfel România drept una din țările cu cele mai spectaculoase traiectorii de progres. În perioada 1950—1980, produsul social și venitul național au sporit în țara noastră de 15 ori, producția industrială de 33 de ori, iar cea agricolă de 4 ori. În concordanță cu aceste dinamici, veniturile totale reale ale populației au crescut de peste 6 ori, punându-se în lumină ample progrese pe calea îmbunătățirii vieții. Ca o expresie a amplificării susținute, în aceste condiții, a gradului de cultură al poporului se remarcă faptul că numărul de lucrări tehnice și literare publicate pe un locuitor a crescut de peste 50 de ori, numărul de spectacole, manifestări culturale-educative de aproape 30 de ori; stocul de învățământ, respectiv numărul de ani de școlarizare pe un locuitor s-a mărit de aproape 5 ori.

Sporirea continuă a venitului național în ritmuri ridicate, în condițiile fiind pe plan internațional se înregistrează o puternică atenuare a creșterii economice, a cerut și cere mobilizarea unor resurse însemnate, proces care impune, ca o componentă hotărâtoare, reducerea cheltuielilor materiale. Economicitatea a fost ridicată la rangul unui principiu definitoriu pentru economia țării. În acest sens putem consemna orientările de mare însemnătate pentru dezvoltarea economico-socială a României care au fost elaborate, îndeosebi, în perioada ultimilor 15 ani, vizând, odată cu sporirea accentuată a productivității muncii, valorificarea mai bună a potențialului de resurse al țării, realizarea unor produse competitive, sporirea eficienței pentru toate activitățile.

În întreg acest context, așa cum a subliniat în repetate rânduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, reducerea consumurilor de materiale, respectiv a celor energetice, constituie problema numărul unu a eficienței economice, a creșterii venitului național, a ridicării mai rapide a nivelului de trai al poporului, a dezvoltării și modernizării economiei noastre naționale. Pornind de la faptul că în structura produsului social fiecare

leu economisit la cheltuielile materiale se reflectă în aceeași măsură în creșterea venitului național, iar fiecare leu în plus obținut la venitul național determină atât sporirea fondului de dezvoltare economico-socială cât și a celui de consum, se atribuie procesului de diminuare a cheltuielilor materiale cotele unei probleme de interes vital pentru progresul țării.

Trebuie subliniat că în condițiile dezvoltării accentuate a economiei naționale, mărimea absolută a venitului național obținut din reducerea cu un singur procent a cheltuielilor materiale a crescut de la 3,4 miliarde lei în 1965, la 13,2 miliarde lei în 1980, deci de aproape 4 ori în 15 ani. Repartizând sporul de venit național din anul 1985 în proporțiile stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, potrivit unor calcule rezultă că acesta ar determina o creștere a fondului național de dezvoltare economico-socială cu circa 5,3 miliarde lei — care se poate concretiza în 10 000 noi locuri de muncă — iar a fondului de consum cu 12,3 miliarde lei, ceea ce înseamnă venituri suplimentare pe fiecare familie de aproape 1 650 lei. Sînt cifre de sinteză care demonstrează semnificativ că micșorarea cheltuielilor materiale se află la baza accelerării ritmului de creștere a venitului național, la baza creării surselor suplimentare pentru dezvoltarea viitoare a potențialului productiv al țării, cât și pentru sporirea fondului de consum al societății. În fapt, economia noastră nici nu posedă mijloacele necesare spre a asigura, din punct de vedere material, resursele pentru dezvoltare în condițiile unei reduceri sub nivelul prevederilor a cheltuielilor materiale. Tocmai de aceea această opțiune s-a aflat, trebuie să se afle în continuare, în atenția fiecărei unități economice, a fiecărui om al muncii.

Reducerea cheltuielilor totale cât și a celor materiale obținute în ultimele cincinale este importantă. Astfel, în perioada 1966—1980 în industria republicană s-au înregistrat economii de aproape 250 de miliarde lei, din care peste 160 de miliarde lei la cheltuieli materiale. În acest sens întreprinderile din județul Iași au acumulat, în cincinalul pe care l-am încheiat, o bogată experiență în acțiunea de gospodărire rațională a mijloacelor materiale și diminuare sistematică a cheltuielilor. Au fost organizate, pe grupe de întreprinderi și ramuri ale economiei naționale, expoziții cu subansamble și repere asimilate ca și cu cele pe care le aducem din import

și se impune urgentarea asimilării lor pe plan intern în întreprinderi. Secții specializate, ateliere cu dotarea necesară, unde au fost repartizați cei mai buni muncitori, maștri și specialiști, au acționat și acționează în scopul unei reduceri cât mai severe a importurilor.

S-a pus și se pune în continuare un temei mai mare pe întocmirea programelor de măsuri tehnico-organizatorice, pe cuprinderea în acest cadru a problemelor de fond cu care se confruntă fiecare întreprindere, stimulând emulația creativă a maselor, atât în realizarea acestor programe, cât și în amplificarea mișcării de invenții și inovații. Pe această linie se înscrie și organizarea la Iași a unei școli de invenție, care a fost absolvită deja de două promoții de muncitori, tehnicieni, ingineri cu afinitate față de creația tehnică. Pentru o mai bună valorificare a potențialului științific de care dispune Iașul, pentru a se obține creșterea consumului de inteligență în activitate, pentru punerea față în față a „cererii“ întreprinderilor și a „ofertei“ specialiștilor, pentru cunoașterea și extinderea experienței bune acumulate s-a creat un consiliu de coordonare a cercetării științifice pe lingă care acționează comisii pe domenii și colective pe teme prioritare. Mijloacele de propagandă, ale muncii politice de masă, presa scrisă și vorbită au fost orientate în mare măsură spre evidențierea experienței bune, a problemelor nou apărute, spre lansarea și susținerea unor inițiative de masă, cum ar fi spre exemplu „acțiunea celor 4 R“ — recondiționare, reproiectare, recuperare, recirculare a pieselor, subansamblelor, deșeurilor, produselor secundare. Pe asemenea căi s-a reușit în cincinalul precedent reducerea sistematică a cheltuielilor la 1 000 de lei producție marfă în județul Iași, așa cum rezultă din tabelul nr. 1.

Se observă faptul că în cincinalul 1976—1980 cheltuielile totale la 1 000 de lei producție marfă au scăzut cu 166,4 lei, iar cheltuielile materiale cu 139 lei, reprezentînd o diminuare cu 19 la sută, evident superioară sarcinii primite de 6—8 la sută. Pe ansamblul perioadei 1976—1980, luînd în considerație și schimbările de prețuri și de structură a producției, au rezultat economii însumînd peste 9 miliarde lei, ceea ce a permis obținerea unor beneficii suplimentare de aproape 4 miliarde lei. Reducerea cheltuielilor se reflectă în obținerea unor importante economii la materii prime și materiale. Economii obținute numai în întreprinderile aparți-

Tabelul nr. 1

Evoluția cheltuielilor la 1 000 de lei producție marfă în perioada 1975—1980

	Anii					
	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Total cheltuieli	907,6	899,3	770,9	767,5	756,7	741,2
din care :						
— cheltuieli materiale	752,0	744,5	657,4	645,1	635,0	613,0

nind ramurii construcției de mașini, față de normele de consum, sint redată în tabelul nr. 2.

Ample disponibilități pentru accentuarea factorilor intensivi

EVIDENT, prin prisma exigențelor ridicate în fața dezvoltării economiei în acest cincinal, a inșiși disponibilităților existente în unitățile noastre, și prin prisma cerințelor formulate în repetate rânduri de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, realizările obținute pot fi apreciate ca fiind încă departe de posibilitățile de care dispune economia, respectiv industria județului Iași. Practica relevă existența unor importante rezerve în ce privește diminuarea substanțială, continuă, a tuturor consumurilor de materii prime, combustibili și energie, pentru recuperarea și atragerea în circuitul economic a materialelor refolosibile și introducerea unui regim sever de economii în toate sectoarele.

În crearea climatului de gospodărire rațională a resurselor de care dispunem, un loc tot mai important trebuie să-l ocupe conștientizarea întregului popor, asupra numeroșilor factori care reclamă un asemenea proces de masă. Este vorba, în primul rând, de faptul că România înregistrează o pondere a cheltuielilor materiale în produsul social de circa 58,5% (1980), în timp ce în unele țări, unde producția se caracterizează prin consumuri specifice mai reduse ca la noi, se realizează o proporție apropiată de 50 la sută. Necesitatea reducerii consumurilor specifice derivă și din aceea că în majoritatea ramurilor economiei naționale proporția cheltuielilor materiale în produsul social a crescut în perioada 1950—1980, ca urmare a plusului de cheltuieli generate de dotarea tehnică modernă, ceea ce impune și atingerea efectelor benefice în planul economicității pe care trebuie să le asigure, firesc, aceste dotări. Este în prezent o datorie patriotică ca măsurile întreprinse recent de conducerea partidului și statului de reazărare a prețurilor de producție și livrare, fără influențarea prețurilor de vânzare cu amănuntul, să găsească drept răspuns din partea maselor o accentuată acțiune de reducere a cheltuielilor de producție.

Așa cum se știe, țara noastră importă, la produsele de bază, minereuri și combustibili deosebi, cantități de materii prime variind între 50 și 85 la sută din consumul total în condițiile când se înregistrează o puternică creștere a prețurilor, ca și dificultăți în aprovizionare, reducerea consumurilor și pe această bază, a cheltuielilor materiale devine o problemă politică și strategică. Mobilizarea în această direcție a tuturor mijloacelor, a capacității clasei muncitoare și a intelectualității noastre se impune cu atât mai mult cu cât — așa cum arătam — majoritatea întreprinderilor dispun astăzi de o dotare tehnică modernă și de o teh-

nologie avansată, apropiate de cele ale unităților din țările industrializate. Este adevărat, în numeroase domenii, precum la instalații de foraj, unele tipuri de tractoare, locomotive, înregistrăm consumuri comparabile cu cele mai bune performanțe pe plan mondial. În același timp, există încă unele tipuri de produse unde se înregistrează consumuri specifice încă ridicate. Cerința economisirii decurge esențialmente și din perspectiva valorificării energiei, proces în sfera căruia există încă importante rezerve.

Reducerea cheltuielilor materiale este reclamată de necesitatea sporirii eficienței economice la export. Angajată tot mai mult în schimburile internaționale de valori materiale — ca o trăsătură definitorie a dezvoltării economiei sale — România exportă în prezent circa o treime din producția industrială. Cunoscându-se faptul că partenerii externi plătesc valoarea produselor respective și nu valoarea consumurilor de metal, lemn etc., este limpede că produsele noastre trebuie să încorporeze o cantitate cât mai mică de materiale.

În documentele de partid au fost evidențiate căile și mijloacele capabile să

buințare. De asemenea, un rol important îl are în această direcție reducerea sistematică a reouturilor, eliminarea pierderilor din adaosuri, a oricăror forme de risipă.

De o mare importanță pentru sporirea economicității, pentru reducerea cheltuielilor materiale este promovarea pe scară largă a reproiectării produselor și tehnologiilor, recondiționarea pieselor și subansamblelor, recuperarea deșeurilor și a produselor secundare. Asemenea mijloace pe seama cărora trebuie să se realizeze aproape jumătate din necesarul de materii prime și materiale se constituie în mod hotărâtor ca o dovadă a răspunderii față de generațiile prezente și viitoare. Fără îndoială, importante sint aici și măsurile de cointerese în cultivarea răspunderii, a angajării directe. Pe această linie un aport substanțial poate să-l aducă introducerea calculațiilor normative ale costurilor pe fiecare produs, care permit compararea consumurilor cu normele în timpul și nu la finele procesului de producție. De asemenea, se cer revizuiți indicatorii de consum pentru fiecare activitate. Pare complet depășit, spre exemplu, indicatorul de comensurare în tone a pro-

Tabelul nr. 2

Situația consumurilor față de norme în construcția de mașini

U/M		Ani					Total
		1976	1977	1978	1979	1980	
Metal	tone	-534	+523	+748	-1 626	-3 348	-4 201
Combustibil conventional	tone	-9 594	-15 709	-12 620	-16 326	-31 136	-85 385
Energie electrică	MWh	+496	-8 496	-30 698	-21 129	-38 680	-98 505

Notă: economii + depășiri

determine înfăptuirea acestor cerințe esențiale. Pentru perioada 1981—1985 se prevede o reducere a cheltuielilor cu cel puțin 175 de miliarde lei, din care peste 100 miliarde lei pe seama diminuării consumurilor specifice. Cea mai importantă cale privește mobilizarea mai puternică a creativității, a ingeniozității și spiritului gospodăresc ale clasei muncitoare și cadrelor tehnice și economice: stimularea mișcării de invenții și inovații, ridicarea gradului de calificare, reducerea sistematică a pierderilor și risipei. De asemenea, așa cum se subliniază în documentele de partid, se impun mai mult vitalizate programele de măsuri tehnico-organizatorice care pot și trebuie să determine o tot mai completă și operativă valorificare a rezervelor interne identificate de colectivele de oameni ai muncii în procesul producției. În acest sens un aport substanțial îl va aduce acțiunea de tipizare și reducere sistematică a tipodimensiunilor în toate domeniile.

O altă cale indicată de partid pentru reducerea consumurilor o constituie amplificarea răspunderii pentru ridicarea complexității și tehnicității produselor, pe seama cărora se asigură micșorarea consumului material în valoarea fiecărui reper și creșterea cantității de muncă vie încorporată. Cerințele dezvoltării economiei în această etapă impun ca din aceeași cantitate de materie primă, materiale, combustibil, energie să se asigure obținerea unui volum de produse avind o valoare superioară. În acest scop, un rol important trebuie să-l aibă căile de reducere identificate pe seama analizei valorii — care permite studierea fiecărui factor participant la realizarea valorii de între-

ducției de țevi, și nu în metri, ceea ce ar stimula reducerea cheltuielilor și creșterea calității.

În ansamblu au fost asigurate premise organizatorice esențiale pentru ca aceste deziderate de mare importanță pentru progresul țării să se concretizeze cât mai rapid în practică. Între alte acțiuni întreprinse în acest sens trebuie subliniat că aplicarea noului mecanism economico-financiar asigură un câmp larg de acțiune autogestunii economico-financiare și autoconducerii muncitorești. În acest cadru fiecare secție, fiecare atelier, fiecare muncitor și specialist trebuie să înțeleagă obligațiile și răspunderile ce le revin pentru a-și spori contribuția la reducerea consumurilor și cheltuielilor.

Poporul nostru dispune de un valoros potențial creator și ori de câte ori viața i-a cerut punerea în valoare a acestui potențial, a făcut-o cu succes. Este acum, în acești ani, când Congresul al XII-lea al partidului a cerut trecerea la o nouă cahtate în toate domeniile, momentul să determinăm o adevărată revoluție în gândirea și spiritul gospodăresc, pentru valorificarea în și mai mare măsură a potențialului harnicului nostru popor. Succesele de mare însemnătate obținute de oamenii muncii în dezvoltarea economico-socială a țării atestă certe posibilități în acest sens, perspectiva unor noi realizări apte să contribuie la ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

dr. Alecu FLOAREȘ
Iași

Accentuarea laturilor calitative în procesul dezvoltării — obiectiv fundamental al politicii partidului

MAI 1921 — MAI 1981. Șase decenii de istorie bogată în evenimente în care activitatea Partidului Comunist Român s-a împletit indestructibil cu destinele țării, cu năzuințele seculare de libertate națională și socială ale poporului. Dar autentică vocație a partidului de constructor în arena istoriei, capacitatea de a înțelege în profunzime mutațiile ce se desfășoară în societatea românească, în întreaga lume, s-au afirmat cu pregnanță în anii socialismului. Propunându-și să clădească o lume nouă, eliberată de exploatare, o lume a egalității în condițiile sporirii continue a nivelului de trai al masei largi populare, Partidul Comunist Român a descătușat energiile creatoare ale poporului, orientându-le ferm și realist spre crearea unei economii moderne, de înaltă eficiență și competitivitate, a unei structuri sociale care să corespundă noilor realități sociale.

În decursul a trei decenii și jumătate economia românească a realizat progrese notabile în direcția creării unui aparat de producție modern, care să permită valorificarea superioară a resurselor materiale și de muncă în direcția sporirii continue a producției, creșterii avuției societății. A fost dezvoltată industria, această puternică ramură a economiei înregistrând deopotrivă și un proces continuu de modernizare: agricultura a cunoscut însemnate sporuri de producție ceea ce a permis susținerea mai bună a industriei cu materii prime și îmbunătățirea continuă și substanțială a nivelului de trai al populației; construcțiile, transporturile și telecomunicațiile au contribuit, la rândul lor, într-o măsură însemnată la crearea unei noi configurații a României socialiste.

Urmind unei etape caracterizată printr-un amplu proces de acumulări cantitative, cincinalul recent, încheiat și, cu deosebire, noua perioadă de cinci ani în care am pășit, situează pe noi cote de progres economia țării. Factorul fundamental care a contribuit la realizarea sarcinilor multiple și complexe care au stat în fața poporului nostru în ultimii ani și care va susține materializarea obiectivelor de mare anvergură stabilite pentru următorul cincinal de Congresul al XII-lea al partidului, l-a constituit accentuarea laturilor calitative ale întregii activități economice. „Caracteristica dominantă a economiei românești — se arată în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în perioada 1976—1980 — o constituie trecerea de la dezvoltarea extensivă la dezvoltarea intensivă, accentuarea laturilor calitative, creșterea eficienței în toate domeniile de activitate“¹⁾. Este vorba firește, de accentuarea acțiunii factorilor intensivi ai creșterii economice, de transformarea cantității într-o nouă calitate — ca orientare principală, ca direcție definitorie a întregii activități, chintesență a tuturor măsurilor și programelor elaborate de partid.

Promovarea intensă a progresului tehnico-științific

ÎN CONTEXTUL accentuării acțiunii laturilor calitative, o atenție deosebită este acordată promovării susținute a progresului tehnico-științific în economia națională, considerat a fi

unul din factorii principali ai impulsiei dezvoltării. Cuceririle tehnicii și științei moderne constituie elemente dintre cele mai active de potențare a forței creatoare a omului, de creștere a rodniceii eforturilor sale, de obținere a unei cantități sporite de produse, de diminuare a cheltuielilor de muncă etc. Întemeindu-se pe aceste adevăruri validate de practică, partidul a promovat acțiunea de introducere a tehnicii noi în toate domeniile de activitate, a impulsionează acțiunile pentru extinderea mecanizării și automatizării producției, reutilizarea întreprinderilor existente și înzestrarea celor noi cu utilaje și agregate la nivelul celor mai avansate realizări pe plan mondial, pentru aplicarea largă în producție a procedurilor tehnologice moderne etc. Promovarea progresului tehnic în toate ramurile producției materiale — ca o orientare de anvergură desfășurată pe un larg interval de timp, și cu deosebire în ultimii 15 ani — a condus nemijlocit la sporirea valorii fondurilor fixe din economie, indicator expresiv al nivelului de dezvoltare a forțelor de producție, de la valori de câteva sute de mld. lei cit se consemnau în perioada primelor cincinale la 1870 miliarde lei în 1980. Numai în cincinalul recent încheiat au fost puse în funcțiune 2 491 capacități de producție, din care 2 266 în industrie și 225 în agricultură.

Folosirea corespunzătoare a acestor fonduri, obținerea de rezultate cât mai bune cu cheltuieli de producție cât mai mici în toate ramurile a făcut necesară desfășurarea unor ample acțiuni pentru folosirea cu randament maxim a potențialului economic, pentru gospodărirea și valorificarea eficientă a resurselor materiale și umane de care dispunem. Manifestând o preocupare susținută pentru crearea de noi fonduri fixe, pentru dezvoltarea și perfecționarea celor existente, partidul nostru a pus totodată în fața celor ce muncesc din toate compartimentele economice sarcina, de mare importanță, de a folosi din plin, cu îndici tot mai ridicați, mașinile și utilajele în funcțiune, potențialul tehnic productiv al societății. O preocupare economică importantă, de ordin calitativ, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „trebuie să fie creșterea rapidă a eficienței fondurilor fixe, acționându-se cu fermitate pentru jefinirea lucrărilor de investiții, utilizarea deplină a capacităților de producție, realizarea unor structuri de producție cât mai avantajoase din punct de vedere economic“²⁾. Comparând nivelul de dotare a unităților din economia românească, cu producțiile obținute cu aceleași fonduri de întreprinderi similare din străinătate, rezultă, așa cum sublinia secretarul general al partidului în cuvântarea rostită nu de mult, cu prilejul adunării generale a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August“ din Capitală, faptul că unitățile noastre economice dispun de resurse suficiente de creștere a eficienței potențialului lor productiv, de obținere a unor sporuri importante de producție cu aceleași fonduri fixe, de economisire a muncii materializate, de realizare a unor noi lucrări de investiții etc.

În condițiile acestor intense preocupări pentru sporirea eficienței utilizării fondurilor fixe, rezultatele obținute în unități au fost din ce în ce mai consistente. În anul 1980, de pildă, creșterea cu numai un procent a eficienței utilizării fondurilor fixe a asigurat un spor de venit național de circa 5 miliarde lei, spor pentru a cărui realizare ar fi fost necesare 3—4 pro-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate vol. 15, Ed. politică, București, 1978, p. 262

²⁾ Scîntela nr. 11 256 din 30.I.1981

cente de acumulare. De aici se desprinde concluzia că, cu cât mașinile și utilajele sînt folosite mai eficient — în condițiile în care aprovizionarea și desfacerea au un caracter ritmic — cu atît este mai mare valoarea producției ce se obține cu fondurile fixe de care dispune o întreprindere socialistă. Tocmai de aceea realizarea la nivelurile planificate a indicatorilor privind folosirea intensivă a capacităților de producție, constituie o condiție hotărîtoare pentru dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale, pentru creșterea avuției societății.

Condiție hotărîtoare pentru dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale, pentru creșterea avuției societății.

Economisirea de resurse și energie — cerință hotărîtoare a progresului

ÎN PERIOADA ultimelor cincinale și în mod deosebit în acest cincinal, prin prisma perspectivei, în contextul accentuării laturilor calitative ale activității economice se impune a fi subliniată preocuparea partidului nostru pentru economisirea energiei, pentru dezvoltarea susținută a bazei de materii prime, pentru sporirea continuă a producției agricole — obiective prioritare ale strategiei creșterii economice fundamentată de partid. O cale însemnată de asigurare a resurselor materiale implicate în procesul dezvoltării, problemă deosebit de actuală în condițiile restricțiilor energetice și de materii prime, o reprezintă utilizarea superioară a acestora, creșterea ponderii valorii nou create. Ca urmare a promovării acestei orientări, în cincinalul trecut valoarea produselor pe unitate de materie primă prelucrată a sporit în industria construcțiilor de mașini cu 33,0 la sută, în industria exploatarea și prelucrării lemnului cu 27,6 la sută, în industria țesăturilor de bumbac și tip bumbac cu 43,2 la sută, în industria încălțămintei cu fete din piele naturală cu 26,4 la sută etc.

Economisirea resurselor materiale și energetice, folosirea lor eficientă, a oferit și oferă posibilitatea obținerii unui volum sporit de valori de întrebuințare cu aceleași mijloace de producție, ceea ce determină eliberarea și punerea la dispoziția economiei naționale a unor însemnate cantități de obiecte ale muncii. În acest cadru trebuie remarcată intensificarea preocupărilor — la toate nivelurile — pentru economisirea severă și gospodărirea judicioasă a materiilor prime de bază, pentru modernizarea continuă a structurii producției în lumina criteriului economisirii energiei și resurselor, pentru reducerea substanțială a consumurilor materiale și energetice pe unitate de produs, în ramurile industriale, în toate ramurile de activitate. Examinînd nivelul înregistrat în dotarea tehnică a industriei, progresele consemnate pe plan mondial, exigențele impuse de ridicarea continuă a calificării cadrelor și de posibilitățile sporite de a utiliza tehnologii moderne, de înaltă eficiență — partidul a cerut ministerelor, tuturor unităților economice să revizuiască și să fundamenteze științific, în mod sistematic, normele de consum, să asigure eliminarea risipei și reintroducerea în circuitul productiv a materialelor secundare, recircularea energiei, folosirea așa-ziselor deșeuri etc., instaurarea unui spirit de mai mare răspundere în gospodărirea resurselor de materii prime, materiale, energie și combustibil ale țării.

Activitatea factorilor din economie s-a desfășurat permanent sub imperativul obținerii pentru fiecare leu cheltuit a unui volum cît mai mare de producție-marfă și a unor beneficii sporite. În industria republicană, de exemplu, pe baza folosirii mai eficiente a resurselor materiale și a forței de muncă, cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă au scăzut în anul 1980 față de 1975, cu 6,3 la sută; în construcții-montaj-antrepriză — cu 5,8 la sută la 1 000 lei producție; în transportul feroviar — cu 4,8 la sută, în transportul auto — cu 5,3 la sută etc. În acest cadru, cheltuielile materiale s-au redus cu 5,1 la sută, iar pe întregul cincinal recent încheiat, economiile obținute la cheltuielile totale reprezintă circa 100 miliarde lei. Acestea reprezintă, sporuri nete de venit național, pentru obținerea cărora nu a fost nevoie de eforturi materiale sau financiare suplimentare, ci doar de o investiție de inteligență, o investiție de spirit gospodăresc și de răspundere privind folosirea rațională a tuturor resurselor materiale și de muncă în strînsă legătură cu cerințele reale ale producției.

Soluționarea operativă a sarcinilor privind realizarea în

practică a procesului amplu de dezvoltare multilaterală și armonioasă a economiei, de promovare a progresului tehnico-științific, de modernizare și creștere a eficienței economice a fost condițională de asigurarea unor corelații optime între factorii fundamentali ai producției — oamenii și tehnica. Calitatea și competența oamenilor, capacitatea lor de a stăpîni tehnica mereu mai perfecționată, de a recepționa ceea ce este nou și înaintat, în fiecare domeniu de activitate, de a ține pasul cu progresul mondial au un rol hotărîtor în asigurarea mersului înainte al economiei. Și în domeniul utilizării resurselor de muncă ale țării s-au obținut realizări însemnate. Pe măsura dezvoltării și consolidării bazei tehnico-materiale s-au creat noi locuri de muncă, a crescut numărul muncitorilor, cuprinși în sfera producției materiale, s-a realizat atragerea în mai mare măsură a femeilor în activitatea economico-socială. În același timp, au fost inițiate măsuri eficiente pentru asigurarea unei structuri optime pe profesii și niveluri de calificare a forței de muncă, corespunzător tendințelor dezvoltării industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri, precum și pentru adaptarea sistemului de pregătire a cadrelor în funcție de nevoile economiei. S-au luat în calcul efectele pe care le determină progresul tehnic în planul calificării și al mobilității forței de muncă, necesitatea completării și înnoirii permanente a cunoștințelor de specialitate ale tuturor categoriilor de personal muncitor, desfășurîndu-se o largă acțiune de reciclare, de ridicare continuă a nivelului de pregătire profesională a oamenilor muncii.

O latură de ordin calitativ și, totodată, o cerință primordială a dezvoltării economiei românești o constituie creșterea mai accentuată a productivității muncii. „Problema creșterii mult mai rapide a productivității muncii — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să stea în centrul întregii noastre activități economice. Numai pe această bază vom obține o creștere mai accelerată a venitului național”³⁾.

În fapt, o productivitate înaltă înseamnă obținerea unei cantități sporite de produse pentru societate, ceea ce asigură, pe de o parte, resurse tot mai mari pentru dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, iar, pe de altă parte, pentru creșterea veniturilor directe ale oamenilor muncii și a fondurilor destinate satisfacerii cerințelor generale ale societății. Măsurile întreprinse pentru perfecționarea conducerii activității economico-financiare pe baza principiilor autoconducerii muncitorilor, autogestunii și autofinanțării, dotarea economiei cu noi instalații și utilaje, modernizarea proceselor de fabricație, folosirea mai bună a capacităților de producție, îmbunătățirea calificării și specializării personalului muncitor etc., au determinat creșterea susținută a productivității muncii.

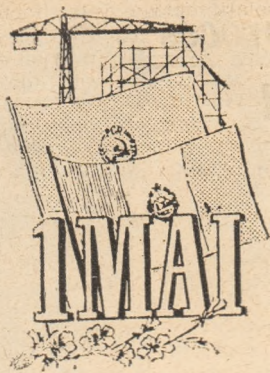
În industria republicană, de pildă, productivitatea muncii realizată în anul 1980 a fost cu 40,4 la sută mai mare decît în 1975, crescînd într-un ritm mediu anual de 7,0 la sută. Peste trei pătrimi din sporul producției industriale din cincinalul 1976—1980 s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii, față de numai 55 la sută în cincinalul precedent. Economisirea unui însemnat volum de muncă socială, ca rezultat al creșterii productivității muncii, sporul consistent de producție industrială obținut pe seama acestui factor intensiv de creștere economică, a pus la dispoziția economiei resurse materiale și financiare în cantități tot mai mari pentru construcția economică și social-culturală a țării, a creat posibilități suplimentare pentru satisfacerea nevoilor sociale dar, mai ales, pentru înfăptuirea prevederilor de creștere suplimentară a nivelului de trai al populației.

Avînd în vedere rezervele nevalorificate încă de creștere a productivității muncii, partidul nostru a considerat și consideră că îndatorirea primordială ce revine tuturor factorilor de răspundere din unitățile economice, cadrelor tehnice și economice este aceea de a întreprinde măsuri și acțiuni hotărîte pentru a pune în valoare aceste rezerve. Ampla acțiune de extindere a mecanizării și automatizării producției, de folosire optimă a capacităților de producție și a timpului de lucru, de organizare superioară a muncii și de aprovizionare ritmică, de pregătire temeinică a fabricației, de înlocuire a tehnologiilor actuale cu altele mai productive, mai economice, de utilizare deplină și rațională a forței de muncă, de întărire a ordinii și disciplinei în muncă etc., ilustrează preocupările continue și sistematice ale Partidului Comunist Român în direcția sporirii productivității muncii, a eficienței economice.

Angajată într-un amplu proces de creștere a economicității, de perfecționare a structurilor sale, productive, de sporire a productivității și eficienței, economia românească cunoaște, la acest început de deceniu, o orientare fermă spre promovarea calității în toate domeniile de activitate. Transpunerea în viață a hotărîrilor de însemnătate istorică inițiate de partid privind accentuarea caracterului intensiv al producției, a laturilor sale calitative, trebuie să anime, în apropierea sîrbătoririi a șaizeci de ani de existență glorioasă a Partidului Comunist Român, pe fiecare om al muncii, trebuie să constituie o prioritate a activității factorilor din economie.

prof. dr. Marin MEHEDIŢU

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, București, 1977, vol. 14, p. 595

Succese remarcabile

în întrecerea

socialistă

ÎNĂPTUIREA PROGRAMULUI DE ÎNNOIRE ȘI MODERNIZARE A PRODUCȚIEI

UNITĂȚILE ECONOMICE de pe întreg cuprinsul țării desfășoară, în marea întrecere consacrată aniversării partidului și zilei de 1 Mai, o amplă mobilizare de forțe, de energii creatoare în vederea realizării planului la toți indicatorii, pentru a livra beneficiarilor interni și externi produsele contractate la toate sortimentele și la un înalt nivel calitativ. De mare însemnătate sînt în acest sens acțiunile ce au loc în direcția înnoirii și modernizării producției, promovării pe scară largă a progresului tehnic, în vederea reducerii consumurilor materiale și creșterii accentuate a eficienței economice. Realizări de seamă pe această linie au obținut în trimestrul I din acest an unitățile economice aparținînd Centralei industriale de utilaj tehnologic, chimic și rafinării (C.I.U.T.C.R.).

Punînd în centrul activității înfăptuirea programului întocmit încă din a doua jumătate a anului trecut privitor la pregătirea condițiilor de realizare a planului pe 1981, centrala și unitățile componente au reușit ca în primul trimestru să îndeplinească exemplar principalii indicatori de plan (tabelul). Re-

alizarea indicatorilor fizici și de eficiență la nivelul și chiar peste sarcinile prevăzute este urmarea firească a modului în care s-a acționat pentru traducerea în viață a programului de înnoire și modernizare a producției; practic începutul anului a consemnat trecerea la realizarea de instalații tehnologice noi sau modernizate. Astfel, au fost asimilate și introduse în fabricație 148 utilaje și instalații atît pentru noile investiții din industria chimică, petrochimică și metalurgică, cît și pentru export.

CĂILE PRINCIPALE care au permis obținerea acestor realizări au vizat: ● asigurarea din timp a documentațiilor și, o dată cu aceasta, pregătirea fabricației produselor, în special a celor noi; ● aprovizionarea, în cadrul normelor de consum și repartițiilor aprobate, cu materii prime și materiale necesare; ● perfecționarea acțiunilor de colaborare, îndeosebi pentru piesele grele forjate; ● urmărirea derulării mai bune a programelor de fabricație și, prin urmare, a livrării către beneficiari a utilajelor după graficele stabilite. Prin finalizarea în anul trecut a unor obiective de cercetare și dezvoltare tehnologică și introducerea lor pe fluxurile de fabricație, s-a asigurat atît desfășurarea optimizată a proceselor de producție, cît și ridicarea eficienței economice la un număr important de operații tehnologice și lucrări specifice. Astfel, prin aplicarea noilor tehnologii, în trim. I. 1981 a fost obținută o eficiență sporită, materializată în reducerea cheltuielilor de producție cu 11,8 milioane lei, în economisirea relativă de forță de muncă echivalentă cu 158 oameni pe trimestru, precum și în diminuări ale consumurilor de energie și combustibil (1125 MWh și 648 mii normal metri cubi gaz metan). Aplicarea tehnologiilor noi a permis reducerea importurilor proprii de completare cu peste 2 mil. dolari, precum și realizarea unor utilaje, instalații, mașini, aparate, pompe, ar. nături și ventilatoare care au redus importurile la beneficiarii de utilaje (M.I.Ch., M.M.P.G. M.A.I.A. etc.) cu peste 32 mil. dolari.

În cadrul amplului program de înnoire și modernizare a producției, o atenție deosebită s-a acordat reducerii consumului de laminate și țevi din oțeluri aliate inoxidabile și materiale neferoase, normării și gospodării judicioase a metalului, a celorlalte materiale. Rezultatele obținute în acest domeniu sînt meritorii. Astfel, coeficientul de utilizare al laminatelor feroase planificate la 0,8036, a atins 0,8138 în primele 3 luni ale anului, obținîndu-se economii de peste 700t laminate din oțeluri aliate și înalt aliate. Pe de altă parte, realizarea unor mașini, utilaje și instalații unicat de complexitate deosebită a condus la o mai bună valorificare a metalului și laminatelor utilizate în fabricarea producției. Efectul economic în această privință este remarcabil: față de un normativ de valorificare planificat de 48,9 mii lei pe tonă de laminate încorporate în produse, s-au realizat 83,43 mii lei, ceea ce înseamnă o valorificare superioară cu 78,6% în trimestrul încheiat.

SARCINILE mari ce revin centralei și unităților sale în trimestrul II a.c. și în continuare pe întregul an impun accelerarea acțiunilor pentru înfăptuirea programului de mo-

dernizare și înnoire a producției și tehnologiilor, concomitent cu acoperirea cu contracte ferme pentru întreaga producție planificată. Există între aceste două laturi ale activității o legătură strînsă: pe măsura finalizării contractării producției se pot impulsiona și procesele de modernizare și înnoire a instalațiilor și utilajelor specifice. Întrucît în această direcție mai sînt unele aspecte care comportă o mai activă analiză, este necesar ca atît centrala cît și unitățile sale să se concentreze îndeosebi asupra realizării la termen a comenzilor ferme, și totodată să asi-

Realizări față de plan (trim. I 1981)

Indicatori	%
Producția fizică :	100,7
— utilaje tehnologice pentru industria chimică și rafinării	106,0
— utilaje tehnologice pentru industria metalurgică	100,0
— pompe centrifugale	104,6
— ventilatoare industriale	100,0
Producția marfă	100,7
Producția netă	100,7
Productivitatea muncii	100,6
Producția nouă și reproiectată	104,3

gure din vreme condiții de adaptare a producției la cerințele nou apărute ale unor beneficiari externi și interni. Aceasta va permite utilizarea mai eficientă a capacităților de producție și a forței de muncă.

Înnoirea și modernizarea producției urmăresc concomitent cu ridicarea performanțelor tehnice ale produselor, și o mai eficientă utilizare a materiilor prime, îndeosebi a metalului. Nu este vorba numai de reducerea gabaritului diferitelor produse — care conduce la economii de metal — ci, mai ales, de valorificarea maximă a întregii cantități aprovizionate de laminate, țevi și tablă. Este adevărat că, la nivel de întreprinderi și centrală, se desfășoară acțiuni concrete (sortare calitativă și manipulare cît mai rapidă) care vor conduce la reutilizarea în acest an — cu sprijinul compartimentelor tehnice — a 3400 t de capete și resturi provenite din debitare, reducîndu-se în acest fel cota de laminate aferentă producției. Totodată, alte circa 3500 t materiale refolosibile din oțeluri carbon, aliate și inoxidabile, care nu pot fi utilizate în întreprinderile centrale, vor fi puse la dispoziția altor ramuri ale economiei naționale, pentru utilizarea lor mai eficientă. Cu aceasta însă problema nu poate fi pe deplin rezolvată.

Se impun măsuri din partea M.A.C.F. în vederea preluării și redistribuirii materialelor refolosibile la alte unități care le pot utiliza în mod corespunzător, cu un coeficient de valorificare mai ridicat. Socotim de asemenea necesar și oportun ca specialiștii din M.I.C.M. centrală și întreprinderi să găsească soluții prin care aceste materiale scumpe, multe deficitare și achiziționate cu valută, în loc de a fi predate întreprinderilor de recuperare și valorificare a materialelor la prețuri scăzute, să le utilizeze ele însele pentru fabricarea unor produse valoroase necesare economiei naționale.

Gh. DRAGHICI

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

CONSUMUL ENERGETIC —

criteriu de perfecționare a structurii de producție în agricultură

MODERNIZAREA agriculturii românești — prin înfăptuirea unei noi și profunde revoluții agrare, ale cărei principale obiective constau în sporirea substanțială a producției și a productivității muncii, creșterea eficienței economice și ridicarea nivelului general de civilizație a statului românesc — are loc în condiții cu totul deosebite de cele în care a fost modernizată agricultura actualelor țări dezvoltate din punct de vedere economic și anume în condițiile crizei energetice mondiale, manifestate atât prin penuria cit și prin creșterea prețurilor la energia fosilă. Această criză exercită influențe și asupra economiei.

Sub influența modelelor — existente până acum pe plan mondial — de modernizare a agriculturii, creșterea consumului de combustibil (exprimat în țitei convențional) a devansat creșterea producției globale agricole. Astfel, în 1980 față de 1950, consumul de combustibil pe hectar de teren agricol complex cultivat a reprezentat 430%; or, producția globală agricolă (în condițiile creșterii prețurilor curente de exprimare) în 1979 a reprezentat 365% față de 1950. O imagine de ansamblu asupra eficienței consumului de energie (îndeosebi fosilă) în agricultura României, ne putem face pe baza următoarelor cifre orientative: în 1977 față de 1950, puterea energetică instalată la 1000 lei producție globală agricolă a fost de două ori mai mare, iar consumul de țitei convențional — 2,5 ori mai mare¹⁾.

Agricultura modernă — productivă, economică

ESTE CLAR că nu putem continua modernizarea agriculturii pe baza unei strategii care impune mari consumuri energetice, așa cum au făcut-o la timpul lor — favorizate de abundența și ieftinitatea energiei fosile — țări cu agricultură dezvoltată ca S.U.A., Marea Britanie, Franța și altele. Nu ne mai putem permite luxul de a risipi nu mai puțin de 16 calorii sintetizate de culturile vegetale, pentru a obține o singură calorie alimentară pe masa consumatorului! Se impun regândirea strategiei de modernizare a agriculturii și găsirea unor noi soluții, specifice momentului și condițiilor noastre sociale, politice și natural-economice, astfel încât agricultura să fie mai productivă, dar și mai economică.*).

Baza de plecare pentru promovarea unei astfel de strategii o constituie însăși structura de producție a agriculturii, în optimizarea căreia trebuie să se țină seama atât de coeficientul de conversiune a energiei solare în energia potențială, cât și de coeficientul de conversiune a energiei fosile în energie alimentară.

Este cunoscut faptul că aproape totalitatea teritoriului românesc se află într-o zonă climaterică favorabilă dezvoltării agriculturii. Media temperaturilor (de peste 10°C) și chiar regimul pluviometric favorizează dezvoltarea principalelor culturi caracteristice zonei temperate. De aceea, pe prim plan se impune folosirea unei structuri a culturilor în care să predomină cele cu un coeficient mai ridicat de conversiune a energiei solare. Or, față de media de cca. 1% din energia solară care este convertită de către plante în energia alimentară, unele plante au o capacitate de conversiune mult mai mare. Dintre culturile specifice țării noastre, se disting cele din așa-numita grupă C₄, adică cele care convertesc 40% din energia solară primită, dintre care pe prim plan se impun porumbul boabe și soia. O asemenea situație nu numai că justifică măsurile de

pină acum pentru extinderea acestor culturi, dar impune lărgirea mai departe a suprafețelor ce le sînt afectate, mai ales dacă avem în vedere că binomul porumb-soia reprezintă astăzi pivotul unei zootehnii moderne, fiind capabil să asigure o bază furajeră echilibrată sub raport proteic. În această ordine de idei, credem că ar putea fi luată în considerare chiar o oarecare restrângere a suprafețelor cultivate cu grâu (pînă la nivelul necesar asigurării nevoilor de consum alimentar și a rezervelor de stat) și extinderea, pe seama acestuia, a celorlalte două culturi. În același timp, dată fiind capacitatea lor mai ridicată de utilizare a energiei solare, se impune o concentrare și mai accentuată a lor în zonele mai însorite, cu o sumă anuală mai mare de căldură (peste 10°C). Asemenea schimbări în repartizarea teritorială, îndeosebi a principalelor culturi din agricultură ar permite și utilizarea mai economică a întregului potențial productiv din zonele irigate din sudul țării, determinînd o creștere substanțială a randamentului mediu la hectar numai pe seama restrîngerii suprafețelor cultivate cu hibrizi extratimpurii în zonele de deal și premontane.

Aportul cercetării științifice

O CONTRIBUȚIE SPORITĂ la rezolvarea acestei probleme este așteptată din partea cercetării științifice agricole, care, pornind de la realizările de pînă acum pe plan mondial, are datoria să creeze soiuri și hibrizi de soia și de porumb cu o mai mare capacitate de conversiune a energiei solare. Nu întîmplător, în cercetarea științifică din agricultura S.U.A. aceste două culturi se află în centrul atenției, investigațiile cuprinzînd un cîmp foarte larg de metode — începînd cu simple ameliorări în domeniul agrotehnicii și pînă la transformări genetice, ingineria genetică „fabricînd” un nou tip de plantă, cu o nouă dispunere a aparatului foliar, tocmai pentru ca această „uzină vie” care este planta să dea un randament mai mare în folosirea celei mai ieftine și nepuizabile energii de care dispune omnia — energia solară.

În strînsă legătură cu aceasta este eficiența consumului de energie (activă și pasivă) la principalele culturi din agricultura României. Studiile întreprinse pînă acum (care însă nu urmăresc în mod deosebit eficiența consumului de energie fosilă²⁾ ajung la concluzia că, în general, raportul energetic (dintre energia consumată și cea rezultată la hectarul cultivat) este de 1 : 6 pînă la 1 : 7. Deși deosebirile nu sînt prea mari, totuși și de data aceasta pe primul plan se impune cultura de soia (raport 1 : 7,1), precum și cultura porumbului (raport 1 : 6,7). O mențiune specială merită cultura orzului, la care raportul energetic îl depășește pe cel al culturii porumbului (1 : 6,8), însă în principal pe seama economiei de energie umană, ceea ce a făcut din ea o cultură concurentă pentru întărirea bazei furajere, explicînd tendința clară de extindere a suprafețelor cultivate cu orz.

Revenind la cultura de soia, amintim că deși potențialul productiv (în kwh la hectar) reprezintă numai cca. 60% din cel

*) Problematika tratată în acest articol a fost abordată de autor și în comunicarea la Simpozionul „Conservarea energiei și cooperarea internațională”, 24-26 martie, 1981, București.

¹⁾ Ion Ceaușescu și colab.: Economisirea energiei și combustibilului. Revista economică, nr. 7/1978.

²⁾ R. Tănăsescu și colab.: Probleme ale energiei în cultura plantelor de cîmp. Cereale și plante tehnice, nr. 7/1979.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat o vizită de lucru în sectorul agricol Ilfov din subordinea municipiului București. Cu acest prilej a avut loc un amplu dialog cu oameni ai muncii, cu specialiști din unități de cercetare și producție situate în perimetrul sectorului Ilfov, cu reprezentanți ai ministerului de resort, ai Academiei de științe agricole și silvice și ai altor instituții centrale de profil, având drept obiect creșterea eficienței cercetării științifice și continua modernizare a sectorului zootehnic, îmbunătățirea generală a activității în agricultură.

al culturii de grâu, consumul energetic este de numai 55% față de cel necesitat de cultura grâului. Îmbunătățirea agrotehnicii acestei culturi, prin măsuri care nu necesită consum suplimentar de energie (cum ar fi distanța de cultivat dintre rînduri etc.) poate contribui la creșterea potențialului energetic actual cu circa 50%, justificînd transformarea ei într-o principală cultură oleaginoasă și furajeră a țării.

Cît privește cultura porumbului, a căruj capacitate de utilizare a energiei solare este mult mai mare decît la cerealele păioase (chiar față de orz), raportul energetic nu prezintă mari diferențe față de cultura grâului; cu un consum suplimentar de 726 kWh se obține o energie suplimentară de 8 313 kWh (raport 1; 11,4), dar față de culturile orzului, cu un consum energetic suplimentar de 752 kWh se obține o energie suplimentară de numai 4 250 kWh (raport 1; 5,7).

De vină nu este însă cultura, recunoscută în toată lumea prin vigoarea ei energetică, ci sistemul de cultură practicat, începînd cu capacitatea productivă a hibridului și terminînd cu condițiile de recoltat, transportat și depozitat, care o transformă într-o mare consumatoare de energie, în condițiile folosirii incomplete a acestor consumuri energetice sporite. Să nu uităm că cca. 20% din suprafața cultivată cu porumb este irigată, fapt care mărește mult consumurile energetice, fără însă ca acestea să fie însoțite — pînă acum — de un spor corespunzător de producție. De asemenea, capacitatea de producție a noilor hibridi s-a mărit îndeosebi pe seama unor consumuri energetice sporite, iar pierderile la recoltat au venit să completeze tabloul acestor factori cu acțiune negativă.

Ca atare, și în acest domeniu cercetării științifice îi revine un rol hotărîtor, mai ales dacă ținem seama că pînă acum raportul dintre consumurile energetice și rezultatele obținute n-a fost inclus printre parametrii programelor de cercetare. De aceea, creșterea potențialului de producție al noilor hibridi a fost devansat de creșterea consumurilor energetice, determinînd o reducere a randamentelor de conversiune. De aici necesitatea creării unor noi soiuri de hibridi, care să asigure o valorificare superioară a condițiilor de producție, pentru a reduce la minimum consumul energetic specific.

O mențiune specială merită culturile horticole, îndeosebi legumicole, mari consumatoare de energie. Din experiența de producție a agriculturii noastre rezultă că, față de hectarul cultivat cu cereale, consumul energetic este mai mare de 2,5—4 ori (în funcție de cultură) la hectarul cultivat cu legume de cîmp și de 8 ori la hectarul cultivat cu legume de seră și de solarii (în 1977, consumul de țigeti convențional la hectar a fost de 4,2

ori mai mare la legumele de cîmp și de 9 ori mai mare la legumele de seră decît media pe agricultură). Aceasta însă nu înseamnă să restrîngem suprafețele cultivate cu legume (tot așa cum nu se poate ca din cauza vrăbiilor să nu mai cultivăm mei). Se impune însă concentrarea culturilor legumicole în zone cu potențial energetic solar maxim și cu riscuri minime de accidente climatice, precum și substituirea combustibilului lichid și a gazelor prin alte surse de energie termică (căldură reziduală, ape termale etc.).

Probleme deosebit de complexe și contradictorii ridică perfecționarea structurii de producție în ramura creșterii animalelor. Raportul energetic (de cca. 1:4) este favorabil creșterii porcilor și păsărilor, ceea ce și explică în mare măsură extinderea pe care a luat-o creșterea lor industrială. Aceasta a făcut să fie în mod deliberat neglijată creșterea potențialului productiv al celor aproape 4,5 milioane de hectare de pășuni și finete naturale (valorificabile numai pentru creșterea taurinelor și a ovinelor), dat fiind că pentru un kilogram de carne de vită sau de ovine, consumul energetic (furajer) este cu 2/3 pînă la 3/4 mai mare. Dar trebuie ținut seama că cel mai ieftin furaj în întreaga lume este pășunea naturală, ceea ce și explică locul ocupat de creșterea vitelor pentru carne în țările cu agricultură dezvoltată. Mai mult decît atît, în timp ce creșterea porcilor și a păsărilor necesită furaje pentru care vin la concurență cu alimentația umană (cereale), creșterea bovinelor și a ovinelor valorifică resurse furajere ce nu-și pot găsi altă utilizare productivă eficientă. De aceea, considerăm că structura de producție a zootehniei trebuie perfecționată prin dezvoltarea mai accelerată a creșterii taurinelor și ovinelor (pentru carne), cu două condiții: ridicarea (cu cheltuieli minime) a potențialului productiv al pășunilor și finetelor naturale și intensificarea cercetărilor în domeniul alimentației animalelor, pentru a spori coeficientul de conversiune a furajelor în creșterea taurinelor și a ovinelor.

Rezerve de reducere a consumului energetic

REZERVELE de reducere a consumului energetic specific sînt și mai mari dacă perfecționarea structurii de producție este

Oprea P ARPALA

(Continuare în pag. 24)

Perfecționarea

formelor

de aprovizionare

tehnico-materială

în agricultură

CA URMARE a reorganizării sistemului și rețelei de aprovizionare tehnico-materială, în ultimii 10 ani modul de asigurare a unităților agricole cu mijloacele de producție necesare s-a îmbunătățit, agricultura țării noastre — aflată în plin proces de intensificare și modernizare — fiind aprovizionată mai operativ și în condiții de eficiență ridicată cu cantități sporite de mijloace tehnice, materii prime și materiale.

Noua revoluție agrară din țara noastră presupune trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate și în toate fazele circuitului economic, inclusiv asigurarea mijloacelor de producție necesare unităților agricole, în condiții optime atât din punct de vedere cantitativ, calitativ și al termenelor prevăzute de tehnologii, cât și din punctul de vedere al cheltuielilor de muncă socială ocazionate de această activitate.

Unul dintre aspectele importante, care își așteaptă o rezolvare adecvată îl constituie **asigurarea unităților agricole cu materiale care se consumă în cantități mici** (nevagonabile), aprovizionate la cerere prin depozitele bazelor județene. Dacă în urmă cu 10 ani constituirea stocurilor de producție numai la nivelul B.A.T.M.A. a reprezentat un progres față de situația dinaintea reorganizării aprovizionării, în etapa actuală se simte nevoia găsirii unor forme și tehnici noi în asigurarea unităților agricole cu aceste mijloace de producție (piese de schimb, materiale electrotehnice, din pânză, din cauciuc, pesticide etc.).

Există mai multe posibilități de a evita deplasarea de mijloace de transport și delegați din fiecare unitate agricolă, la intervale relativ scurte, pentru procurarea materialelor necesare din depozitele bazei: 1) crearea de stocuri la nivelul fiecărei unități agricole — practică destul de curentă, dar fără o reglementare legală și care duce la imobilizări de resurse; 2) asigurarea aprovizionării cu astfel de materiale de către o singură unitate agricolă, pentru toate celelalte de pe raza unui consiliu unic agroindustrial (așa cum procedea, de exemplu, S.M.A. Balaci din județul Teleorman); sau 3) asigurarea aprovizionării la sediul beneficiarului, de către B.A.T.M.A. — așa cum se procedează în județele Olt, Cluj etc.

În cele ce urmează prezentăm experiența B.A.T.M.A. Olt în **aprovizionarea unităților agricole la sediul lor**.

Operativitate sporită, cheltuieli reduse

SPRE DEOSEBIRE de aprovizionarea prin tranzit, în care mijloacele de producție sînt livrate de către unitățile producătoare direct consumatorilor, în cazul aprovizionării prin depozit (specifică pentru cantitățile mici) mărfurile sînt livrate bazei județene care, la rîndul său, vinde la cerere unităților agricole materialele solicitate, pe baza notelor de comandă.

În mod obișnuit, aprovizionarea prin depozit se face cu mijloace de transport proprii ale unităților agricole, de 1—2 ori pe săptămîină, irosindu-se cîte 2—4 zile de către un delegat (merceolog) și conducătorul mijlocului de transport. În plus, capacitatea de transport este utilizată numai în proporție de 20—30% pe o perioadă de cca. 8 ore, în medie pe zi, iar condițiile necorespunzătoare de transport (mai ales pentru piesele de schimb) au repercusiuni negative asupra calității lucrărilor.

Aprovizionarea la sediul beneficiarului de către B.A.T.M.A. constituie o **formă modernă, operativă și eficientă a sistemului de aprovizionare prin depozit**, prin care se înlătură astfel de aspecte negative. Esența acestei forme noi de aprovizionare constă în prelungirea activității bazei în sistemul de aprovizionare prin depozit și orientarea preocupărilor nu numai spre procurarea și existența în stocuri optime a mijloacelor de producție necesare, ci și spre rularea acestor materiale pînă la consumator. În acest scop, baza primește comenzile, pregătește mărfurile pentru livrare și organizează transportul lor pînă la sediul unităților agricole consumatoare.

Dintre multiplele avantaje ale acestei forme enumerăm: **reducerea cheltuielilor de aprovizionare** (în special de transport), **a consumului de forță de muncă** utilizată pentru aprovizionare, **a consumului de carburanți și lubrifianți**; **menținerea calității materialelor** și **reducerea pierderilor în timpul transpor-**

tului; **înlăturarea** (diminuarea) **subiectivismului** în rezolvarea cererilor de materiale; **mărirea operativității** în asigurarea unităților agricole cu mijloace de producție, ca o premisă pentru creșterea randamentului cu care sînt utilizate acestea; **reducerea costurilor pe unitatea de produs agricol etc.**

Elemente de organizare

MENȚIONĂM cîteva dintre problemele organizatorice mai importante ce au trebuit să fie rezolvate.

● La sediul B.A.T.M.A. a fost organizat un **dispecerat**, pe două schimburi, avînd următoarele atribuții: preluarea comenzilor de la unitățile de producție (prin mijloace de telecomunicație sau prin șoferii care se întorc din cursă); transmiterea comenzilor la depozite și formarea loturilor de livrat; urmărirea prin radio-telefon a mașinilor aflate în cursă pentru transportul și predarea mărfurilor la unitățile beneficiare; primirea de la șoferi a documentelor justificative pentru operațiunile efectuate pe ruta respectivă, verificarea realității și exactității acestora și predarea lor către compartimentele de resort.

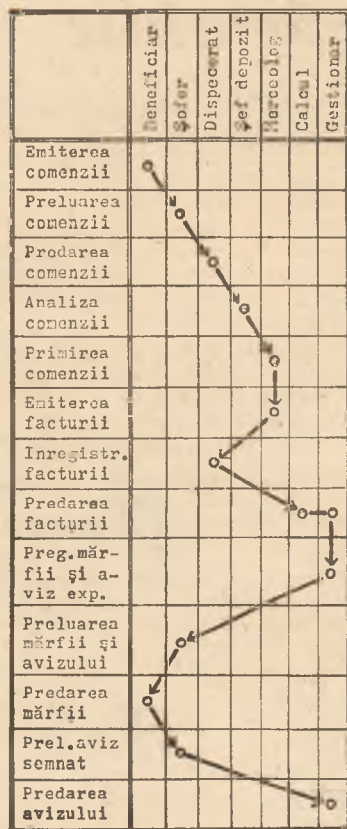
● Executarea comenzilor se face de către **sectorul ambalare-expediție** (special organizat); acesta preia de la depozitele de specialitate mărfurile comandate, pe care le pregătește pentru expediere (ambalare, aranjare în containere sau boxpalete), etichetare, sigilare etc. și le predă șoferilor, cu documentele de rigoare, pentru unitățile de pe rutele ce le sînt stabilite. Același sector preia de la șoferi ambalajele de transport restituite de beneficiari.

● Rutele de transport au fost stabilite în colaborare cu I.T.S.A.I.A. și trustul S.M.A., astfel încît să se realizeze trecerea pe la fiecare consiliu unic și S.M.A. odată la 3—4 zile, utilizîndu-se cît mai eficient mijloacele de transport.

● Conducătorii auto de pe mijloacele de transport, pe întregul parcurs de la plecarea în cursă și pînă la revenirea la bază, lucrează — în calitate de cărăuș — în contul proprietarului autovehiculului, avînd drepturile, obligațiile și răspunderile prevăzute de lege pentru gestionarii de materiale. În acest scop, B.A.T.M.A. a încheiat cu I.T.S.A.I.A. și cu unitățile S.M.A. (ca reprezentante ale consiliilor unice) convenții în care, pe lîngă alte prevederi, sînt înscrise și obligațiile speciale pe care le au șoferii gestionari de materiale: predarea mărfurilor și ambalajelor, împreună cu cîte un exemplar din factură și din avizul de expediție, la unitatea beneficiară; preluarea ambalajelor goale restituite de beneficiar, însoțite de bonuri de restituire; preluarea de la beneficiari a comenzilor scrise, atît pentru mărfurile expediate pe baza comenzilor prin telecomunicații, cît și pentru aprovizionarea viitoare; restituirea la bază

a unui exemplar din factură și din avizul de expediție, purtând semnătura de primire a delegatului unității furnizoare; preluarea de la S.M.A.-uri a ansamblelor, subansamblelor sau pieselor de schimb uzate, pentru recondiționare etc.

● A fost conceput și introdus, în cadrul bazei, un **sistem informațional** simplu și operativ prin care se preiau

și se urmăresc comenzile și se obțin datele statistice aferente acestei activități (vezi fig.).

Tarife și decontări

ÎN PRIMII ANI (1978—1979) de experimentare a sistemului au fost festate două forme de calcul al tarifelor de transport (variabile, în funcție de distanță și greutate; fixe, raportate la valoarea mărfurilor), fiecare din ele prezentând avantaje și dezavantaje pentru bază și pentru diferițele unități agricole servite. În 1980 s-a trecut la **tarife calculate în funcție de distanțe, ore de funcționare și alte prevederi legale**, ajungându-se la 1,53 lei la 100 lei valoare a aprovizionărilor.

În ce privește decontările cu unitățile beneficiare, acestea prezintă particularități imprimare de forma de proprietate a întreprinderilor.

Pînă în prezent, livrarea pieselor de schimb la sediul beneficiarului s-a efectuat numai către S.M.A.-uri; cooperativele agricole din cadrul unui consiliu, care au nevoie de piese de schimb și

alte materiale, le comandă și le primesc prin intermediul S.M.A. Comanda emisă de cooperativă, însoțită de dovada de la bancă privind disponibilitatea de plată, este înaintată bazei. Onorarea comenzii se face în același mod ca și pentru S.M.A., mărfurile destinate C.A.P. fiind grupate separat, în macroambalaje speciale constituite; cooperativa preia mărfurile de la S.M.A., cu care face și decontările.

Eficiența economică

PENTRU DETERMINAREA eficienței economice a noii forme de aprovizionare s-a folosit un sistem de indicatori original, specific acestei activități. Ca indicator principal s-a considerat „**cheltuieli de transport la 100 lei valoare a aprovizionărilor**”, iar ca indicatori secundari s-au utilizat: numărul de kilometri parcurși la 1000 lei valoare a aprovizionărilor, numărul kilometrilor parcurși pentru o aprovizionare, numărul aprovizionărilor anuale la o unitate economică, valoarea aprovizionărilor la un transport etc.

Eficiența economică a noii ferme de aprovizionare

Indicatori tehnico-economici	1980/1977 (%)
Valoarea aprovizionărilor	139,10
Km parcurși	84,10
Nr. total de aprovizionări pe an	135,10
Nr. aprov. pe an la un S.M.A.	135,10
Valoarea aprov. la un transport	103,08
Km parcurși la o aprov.	62,38
Km parcurși la 1000 lei val. aprov.	60,35
Cheltuieli totale de transport	109,22
Chelt. de transp. la 100 val a aprov.	59,13

Analizind datele din tabel, rezultă că la o creștere a valorii aprovizionărilor cu 39%, **distanța totală parcursă a scăzut cu 16%**, iar distanța medie pentru o aprovizionare de la 109 km la 68 km. Dacă s-ar fi practicat forma clasică de aprovizionare, la valoarea din 1980, distanța totală parcursă ar fi fost cu 114000 km mai mare. Deși numărul unităților aprovizionate a rămas constant, numărul aprovizionărilor totale a crescut cu 35%, ceea ce presupune că s-a realizat o aprovizionare mai operativă. De asemenea, a crescut valoarea medie a mărfurilor transportate la o singură aprovizionare.

Datorită reducerii distanței medii parcurse pentru o aprovizionare și creșterii valorii medii a mărfurilor transportate la o singură aprovizionare, a rezultat o scădere substanțială — de circa 40% — a numărului de km parcurși la 1000 lei valoare a aprovizionărilor, ca și a nivelului relativ al cheltuielilor de transport la 100 lei valoare a aprovizionărilor.

Economia totală de cheltuieli de transport — calculată la valoarea aprovizionărilor din 1980, dar în condițiile nivelului relativ al acestor cheltu-

ieli din anul 1977 (înainte de introducerea noii forme) — **se ridică la circa 300 000 lei**. La aceasta se adaugă creșterea operativității, îmbunătățirea calității aprovizionărilor, reducerea consumului de carburanți etc.

Generalizarea experienței

ȚINÎND SEAMA de rezultatele pozitive obținute, noua formă de aprovizionare, care inițial se limita la piesele de schimb, a fost extinsă și la alte grupe de materiale (erbicide, pesticide, materiale de construcții etc.). Aprovizionarea cu aceste materiale se face pe baza unor desfășurătoare elaborate de către B.A.T.M.A. în funcție de comenzile primite de cooperativele agricole, vizate de către organele de resort (D.G.A.I.A. și B.A.I.A.) în ceea ce privește exactitatea necesarului și încadrarea în planul de cheltuieli al fiecărei unități agricole.

În vederea extinderii și generalizării formei de aprovizionare la sediul beneficiarului de către B.A.T.M.A. sînt necesare unele precizări și îmbunătățiri, printre care:

● **extinderea acestei forme de aprovizionare la o gamă cât mai mare de materiale și cuprinderea tuturor unităților agricole din județ**, ceea ce va contribui la mărirea loturilor de aprovizionat, la o mai bună utilizare a mijloacelor de transport și la reducerea cheltuielilor;

● **bazele județene să fie dotate cu mijloace de transport tehnologice adecvate pentru încărcarea-descărcarea mecanizată a mărfurilor**, ca și cu macroambalaje, iar atît ele, cît și unitățile agricole — **cu mijloace de telecomunicații necesare desfășurării în bune condiții a aprovizionării**.

● **tarifele de plată pentru transport să fie unice, în raport cu valoarea aprovizionărilor**, indiferent de distanță;

● să se precizeze, sub raport normativ-juridic, **drepturile, obligațiile și răspunderile** ce revin bazelor de aprovizionare, unităților beneficiare și cărașului (I.T.S.A.I.A.).

Cea mai delicată și importantă problemă de care este condiționată extinderea și generalizarea noii forme de aprovizionare o constituie transporturile. Se cer continue cercetările în vederea stabilirii modalității optime de organizare a acestora, astfel încît să se asigure operativitatea maximă și reducerea cheltuielilor de transport.

N. DAVID

Academia de studii economice

I. PREDA

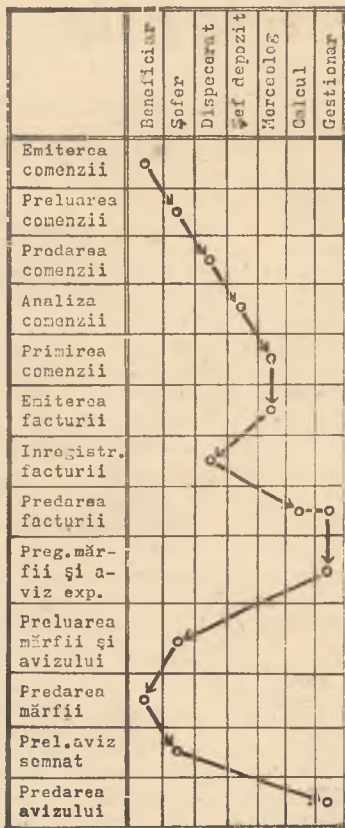
directorul Bazei județene de aprovizionare tehnico-materială
Olt

C. NEGRUȚ

Universitatea din Timișoara

a unui exemplar din factură și din avizul de expediție, purtând semnătura de primire a delegatului unității furnizoare; preluarea de la S.M.A.-uri a ansamblurilor, subansamblurilor sau pieselor de schimb uzate, pentru recondiționare etc.

● A fost conceput și introdus, în cadrul bazei, un **sistem informațional** simplu și operativ prin care se preiau

și se urmăresc comenzile și se obțin datele statistice aferente acestei activități (vezi fig.).

Tarife și decontări

ÎN PRIMII ANI (1978—1979) de experimentare a sistemului au fost testate două forme de calcul al tarifelor de transport (variabile, în funcție de distanță și greutate; fixe, raportate la valoarea mărfurilor), fiecare din ele prezentând avantaje și dezavantaje pentru bază și pentru diferitele unități agricole servite. În 1980 s-a trecut la **tarife calculate în funcție de distanțe, ore de funcționare și alte prevederi legale**, ajungându-se la **1,53 lei la 100 lei valoare a aprovizionărilor**.

În ce privește decontările cu unitățile beneficiare, acestea prezintă particularități imprimate de forma de proprietate a întreprinderilor.

Până în prezent, livrarea pieselor de schimb la sediul beneficiarului s-a efectuat numai către S.M.A.-uri; cooperativele agricole din cadrul unui consiliu, care au nevoie de piese de schimb și

alte materiale, le comandă și le primesc prin intermediul S.M.A. Comanda emisă de cooperativă, însoțită de dovada de la bancă privind disponibilitatea de plată, este înaintată bazei. Onorarea comenzii se face în același mod ca și pentru S.M.A., mărfurile destinate C.A.P. fiind grupate separat, în macroambalaje speciale constituite; cooperativa preia mărfurile de la S.M.A., cu care face și decontările.

Eficiența economică

PENTRU DETERMINAREA eficienței economice a noii forme de aprovizionare s-a folosit un sistem de indicatori original, specific acestei activități. Ca indicator principal s-a considerat „**cheltuieli de transport la 100 lei valoare a aprovizionărilor**”, iar ca indicatori secundari s-au utilizat: numărul de kilometri parcurși la 1 000 lei valoare a aprovizionărilor, numărul kilometrilor parcurși pentru o aprovizionare, numărul aprovizionărilor anuale la o unitate economică, valcarea aprovizionărilor la un transport etc.

Eficiența economică a noii forme de aprovizionare

Indicatori tehnico-economi	1980/1977 (%)
Valoarea aprovizionărilor	139,10
Km parcurși	84,10
Nr. total de aprovizionări pe an	135,10
Nr. aprov. pe an la un S.M.A. Valoarea aprov.	135,10
la un transport	103,08
Km parcurși la o aprov.	62,38
Km parcurși la 1 000 lei val. aprov.	60,35
Cheltuieli totale de transport	109,22
Chelt. de transp. la 100 val a aprov.	59,13

Analizând datele din tabel, rezultă că la o creștere a valorii aprovizionărilor cu 39%, **distanța totală parcursă a scăzut cu 16%**, iar distanța medie pentru o aprovizionare de la 109 km la 68 km. Dacă s-ar fi practicat forma clasică de aprovizionare, la valoarea din 1980, distanța totală parcursă ar fi fost cu 114 000 km mai mare. Deși numărul unităților aprovizionate a rămas constant, numărul aprovizionărilor totale a crescut cu 35%, ceea ce presupune că s-a realizat o aprovizionare mai operativă. De asemenea, a crescut valoarea medie a mărfurilor transportate la o singură aprovizionare.

Datorită reducerii distanței medii parcurse pentru o aprovizionare și creșterii valorii medii a mărfurilor transportate la o singură aprovizionare, a rezultat o scădere substanțială — de circa 40% — a numărului de km parcurși la 1 000 lei valoare a aprovizionărilor, ca și a nivelului relativ al cheltuielilor de transport la 100 lei valoare a aprovizionărilor.

Economia totală de cheltuieli de transport — calculată la valoarea aprovizionărilor din 1980, dar în condițiile nivelului relativ al acestor cheltu-

ieli din anul 1977 (înainte de introducerea noii forme) — **se ridică la circa 300 000 lei**. La aceasta se adaugă creșterea operativității, îmbunătățirea calității aprovizionărilor, reducerea consumului de carburanți etc.

Generalizarea experienței

ȚINÎND SEAMA de rezultatele pozitive obținute, noua formă de aprovizionare, care inițial se limita la piesele de schimb, a fost extinsă și la alte grupe de materiale (erbicide, pesticide, materiale de construcții etc.). Aprovizionarea cu aceste materiale se face pe baza unor desfășurătoare elaborate de către B.A.T.M.A. în funcție de comenzile primite de la cooperativele agricole, vizate de către organele de resort (D.G.A.I.A. și B.A.I.A.) în ceea ce privește exactitatea necesarului și încadrarea în planul de cheltuieli al fiecărei unități agricole.

În vederea extinderii și generalizării formei de aprovizionare la sediul beneficiarului de către B.A.T.M.A. sint necesare unele precizări și îmbunătățiri, printre care:

- **extinderea acestei forme de aprovizionare la o gamă cât mai mare de materiale și cuprinderea tuturor unităților agricole din județ**, ceea ce va contribui la mărirea loturilor de aprovizionat, la o mai bună utilizare a mijloacelor de transport și la reducerea cheltuielilor;

- **bazele județene să fie dotate cu mijloace de transport tehnologic adecvate pentru încărcarea-descărcarea mecanizată a mărfurilor**, ca și cu macroambalaje, iar atât ele, cât și unitățile agricole — **cu mijloace de telecomunicații necesare desfășurării în bune condiții a aprovizionării**.

- **tarifele de plată pentru transport să fie unice, în raport cu valoarea aprovizionărilor**, indiferent de distanță;

- să se precizeze, sub raport normativ-juridic, **drepturile, obligațiile și răspunderile** ce revin bazelor de aprovizionare, unităților beneficiare și cărașului (I.T.S.A.I.A.).

Cea mai delicată și importantă problemă de care este condiționată extinderea și generalizarea noii forme de aprovizionare o constituie transporturile. Se cer continuate cercetările în vederea stabilirii modalității optime de organizare a acestora, astfel încât să se asigure operativitatea maximă și reducerea cheltuielilor de transport.

N. DAVID

Academia de studii economice

I. PEDA

directorul Bazei județene de aprovizionare tehnico-materială
Olt

C. NEGRUȚ

Universitatea din Timișoara

Coordonarea micro-macro a nivelurilor eficienței acțiunii de recuperare a energiei

O COMPONENTĂ de bază care caracterizează activitatea de valorificare a resurselor energetice reciclabile constituie cerința ca aceasta să se desfășoare în condiții de eficiență ridicată. Analizând din acest punct de vedere problema atât la nivel macroeconomic cât și microeconomic, trebuie spus că se constată o neconcordanță în exprimarea nivelurilor de eficiență economică. Este vorba de faptul că o investiție făcută în scopul valorificării unei resurse energetice reciclabile poate apărea ca ineficientă la nivel microeconomic (la nivelul întreprinderii), în special datorită faptului că este posibil ca sporul de cheltuieli necesar realizării să influențeze negativ indicatorii de eficiență economică și energetică proiectați. Aceasta, mai ales, din cauza faptului că la stabilirea nivelului indicatorilor nu se ține seama de mărirea costurilor suplimentare necesitate de economisirea energiei, deși recuperarea energiei este în mod evident necesară și eficientă din punct de vedere al economiei naționale. Iată de ce considerăm că pentru exprimarea eficienței reale a măsurilor de valorificare a resurselor energetice reciclabile trebuie să se țină seama cu prioritate de caracterul limitat al principalei resurse

³⁾ Acest gen de valorificare este promovat astăzi în Franța, S.U.A. și Anglia

energetice neregenerabile (petrolul — considerat drept combustibil marginal), ceea ce face necesar a se raporta orice economie de energie de la consumator la economia echivalentă de petrol pe care o realizează pe această cale economia națională. Susținem această idee deoarece este evident că dimensiunea reală a economiei de resurse energetice realizată prin recirculare se regăsește nu numai în întreprinderea care o realizează la un anumit preț de decontare a energiei dar și indirect la nivel macro, al economiei naționale, ca o cheltuială potențială ce se poate evita, în sensul că nu se mai împartă o cantitate corespunzătoare de petrol la un preț mediu de 2950 lei tcc.

Pentru evitarea neconcordanței semnalate în condițiile măsurilor luate de rentabilizare a ramurilor extractive și prelucrare, este necesară după opinia noastră elaborarea unor normative tehnice noi care să perfecționeze în sensul amintit actualele reglementări (și anume normativul E 41—66). Noile normative vor trebui să asigure un cadru mai fertil de realizare a măsurilor de valorificare a resurselor energetice, termice și combustibile ținând seama de eficiența reală complexă a procesului de recuperare. În acest context considerăm oportună formularea următoarelor sugestii:

— acțiunile de valorificare a resurselor energetice reciclabile să fie finanțate în viitor dintr-un fond centralizat, urmînd ca eficiența investiției să fie urmărită de o unitate economică

specializată în acest sens, iar raportarea ei să fie făcută la același nivel și anume la nivelul economiei naționale³⁾.

— în cazul în care finanțarea acțiunilor de valorificare a resurselor energetice reciclabile se va face în continuare de către însăși unitatea în care s-a generat resursa reciclabilă, prin participarea directă a întreprinderilor beneficiare la realizarea ei, considerăm necesar ca în calcularea nivelurilor de eficiență să se ia ca valoare echivalentă valoarea 2880 lei pe tona de combustibil convențional.

— apare necesar ca la actualizarea și dimensionarea pe viitor a indicatorilor de eficiență a producției în întreprinderi să se țină seama mai mult de cheltuielile suplimentare (investiții și costuri) necesitate de economisirea energiei prin valorificarea resurselor reciclabile, dat fiind interesul major pentru sporirea eficienței energetice în întreaga economie.

Apreciem că asemenea măsuri se înscriu eficient în ansamblul acțiunilor concrete desfășurate în ultimii ani în țara noastră pentru ridicarea continuă a eficienței economice și energetice prin valorificarea deplină a resurselor energetice și pentru recuperarea unei valori cât mai mari de resurse primare pe seama unei mai bune gospodării a combustibilului și energiei, și că va contribui prin utilizarea mai completă a resurselor energetice reciclabile disponibile, la lărgirea apreciabilă a bazei energetice a țării.

Ștefan RĂGĂLIE

Institutul de economie industrială

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Strung specializat pentru prelucrarea burlanelor de foraj — SBF 1000

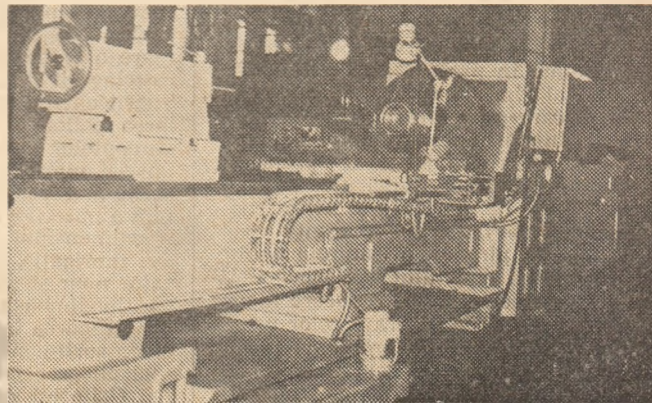
ACEST NOU tip de strung — proiectat de Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini unelte agregate, mecanică fină și scule „Titan” în colaborare cu Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru automatizări, tehnică de calcul și telecomunicații București și fabricat de întreprinderea de strunguri „Saro” din Tîrgoviște — este destinat atelierelor mecanice de fabricație și întreținere a elementelor de foraj. O serie de caracteristici generale îl fac însă utilizabil și ca strung universal de mărime mijlocie. Cinematica și construcția strungului permit execuția mai multor prelucrări: strunjire longitudinală, transversală sau conică cu avans mecanic sau normal, filetare de mai multe tipuri

și găurire cu avans manual sau mecanic, cu șcula fixată în port-cuțit sau pinolă.

În funcție de necesități strungul poate fi executat cu batiu în lungime de 1 la 5 m (turnat din fontă specială pentru mașini-unelte, de construcție rigidă, puternic nervurat). Cutia de viteză este, de asemenea de construcție robustă, compactă și dotată cu o comandă centralizată a operațiilor, iar ambreiajul mecanic este acționat prin comandă electrohidraulică. Axul principal cu diametrul alezajului de 263,3 mm (10 3/8”) este lăgăruit cu rulmenți de înaltă precizie, iar suportul port-cuțit cu patru posturi de lucru necesare la utilizarea unor regimuri de lucru intensive, permite fixarea unui cuțit cu secțiune maximă de 40 x 4°. Cutia de avansuri și filete

asigură, prin intermediul unor came cilindrice, realizarea unui număr de 48 filete metrice, 50 filete Withworth, 42 filete modul și 42 filete Diametral Pitch. Dintre acceso-

Caracteristicile de bază ale mașinii, performanțele sale tehnico-economice (greutate netă 7500 kg, indice de putere netă — 340,9 kg/kv, indice de manoperă — 0,37 ore/kg, in-

riile speciale, un rol deosebit îl au lineta de susținere posterioară ca și dispozitivul ridigizat de strunjit conic cu posibilități de realizare a unor conicități de $\pm 10^\circ$.

dice de valorificare 49,28 lei/kg) fac din strungul pentru prelucrarea burlanelor de foraj un produs competitiv, deosebit de solicitat pe piața internă și la export.

Exigențe ale optimizării procesului de tipizare a produselor

RECENT s-a încheiat o importantă etapă în activitatea de tipizare a produselor în țara noastră. Începută în 1979, acțiunea a cuprins o sferă extrem de largă de lucrări: materiale și elemente pentru construcții și instalații, structuri de hale de fabricație și de clădiri civile, obiective industriale, produse industriale de o mare diversitate, începând cu componente electronice miniaturizate până la locomotive și nave maritime, linii și instalații tehnologice, sistem de mașini etc. Se poate afirma că pentru prima dată în economia noastră, tipizarea a fost abordată într-o viziune complexă, atît în ceea ce privește cuprinderea pe orizontală a diferitelor ramuri și subramuri economice avînd legături de intercondiționare între ele, cît și pe verticală, unde procesul tipizării a fost promovat pe întreg itinerariul ciclului de fabricație și montaj — de la piese și componente structurale, pînă la nivelul unor instalații tehnologice complexe.

Considerăm că lucrările elaborate pînă acum și experiența acumulată, ca urmare a implicării în realizarea lor a unui valoros potențial de cercetare și inginerie tehnologică, crează premisele unei fundamentări mai riguroase a aspectelor metodologice ale standardizării și tipizării. O asemenea necesitate se resimte din ce în ce mai acut atît la noi cît și în alte țări, unde au fost create institute și organizații specializate cu profil de tipizare și standardizare, în cadrul cărora se fac cercetări avînd drept obiectiv găsirea de răspunsuri la problemele cu care sînt confruntate în prezent aceste activități. În primul rînd la soluționarea dilemei diversificare-concentrare și specializarea producției. Spre exemplu, deși este evident, pentru majoritatea specialiștilor, că restrîngerea numărului de tipodimensiuni de produse și sortotipodimensiuni de materiale prezintă eficiență numai pînă la o anumită limită, determinarea punctului sau zonei optime — de unde această reducere începe să aibă consecințe contrare celor urmărite — rămîne drept o problemă care-și așteaptă soluționarea, mai ales în domeniul aplicațiilor practice curente. Faptul se impune a fi relevant, întrucît deși teoria și aparatul matematic al optimizării soluțiilor tehnico-economice sînt elaborate și cunoscute, cazurile de folosire a acestora în lucrările de tipizare sînt încă singulare. Apare ca o evidentă necesitate folosirea instrumentarului matematic în lucrările practice de

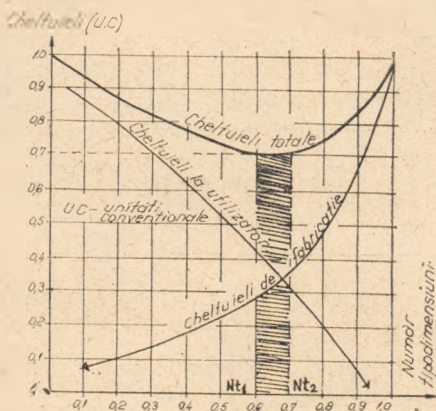
tipizare și standardizare, prin crearea de colective multidisciplinare formate din ingineri, economiști și matematicieni, care să elaboreze și să fundamenteze studiile și lucrările ce vor fi inițiate de acum încolo în cadrul ministerelor, centralelor, întreprinderilor industriale, și unităților de concepție.

PROCESUL de optimizare a tipizării, respectiv de determinare a gradului pînă la care se poate restrînge numărul de tipodimensiuni rămase în fabricație, presupune stabilirea a priori a funcției obiective, respectiv a criteriului de optimizare. Literatura economică de specialitate, ca și o lucrare de tipizare *) recent apărută în țara noastră recomandă, în acest scop, adoptarea drept criteriu principal de optimizare a cheltuielilor echivalente minime, înregistrate în sfera fabricării și exploatării tipodimensiunilor de produse, alcătuiind șirul tipizat.

Conform metodologiei tip de calcul a eficienței economice, adoptată în C.A.E.R., cheltuielile echivalente (C_{ech}) se determină cu formula:

$$C_{ech} = C_e + E_n I (lei/an)**)$$

Asupra costului utilajului o influență predominantă o au, după cum este cunoscut, cheltuielile de fabricație. Conform datelor prezentate la Expoziția de tipizare a produselor industriale, organizată în luna februarie 1981, aplicarea formulei recomandate, în cazul optimizării seriilor tipodimensionale de mașini electrice generatoare, permite construirea graficului alăturat.

Asa cum se prezintă în grafic, prin reducerea numărului de tipodimensiuni, cheltuielile de fabricație scad ca urmare a creșterii productivității muncii, restrîngerii dotării tehnologice și diminuării cheltuielilor necesitate de asimilarea noilor produse. Utilizatorul echipamentelor înregistrează, pe măsura reducerii numărului de tipodimensiuni, unele pierderi prin folosirea neconvenabilă a puterilor instalate, importul unor tipodimensiuni care au fost eliminate din fabricație. În același timp, la utilizator apar și avantaje în urma reducerii tipodimensiunilor de produse, prin simplificarea întreținerii acestora, reducerea sortimentului de piese de schimb, specializarea personalului de întreținere ș.a. Criteriul cheltuielilor echivalente minime poate fi completat după caz cu unele criterii tehnice suplimentare, ca, spre exemplu, criteriul energetic (consumul minim de energie) consumul de metal ș.a. Luîndu-se în considerare un număr suficient de mare de variante și aplicînd metodele cercetării operaționale, se selectează — pe baza criteriu-

lui cheltuielilor echivalente minime, prin calcule efectuate cu ajutorul mașinilor electronice de calcul — varianta optimă a șirului tipodimensional de produse. În cazul nostru, examinarea curbei cheltuielilor totale din grafic arată că zona optimă a numărului de tipodimensiuni de produse tipizate se află între punctele N_{t1} — N_{t2} unde cheltuielile sînt minime.

Rămînînd în continuare în domeniul examinării tipizării, privită ca instrument de reducere a nomenclatorului de produse vom sublinia că tipizarea nu poate fi identficată permanent numai cu această primă formă de manifestare — care este simplificarea tipurilor de bază, tipodimensiunilor și sortotipodimensiunilor de produse. Restringerea nomenclatorului producției joacă, fără îndoială, un rol important într-o anumită fază de dezvoltare și dotare tehnică a industriei, care, în virtutea diferitelor cauze, manifestă tendințe de diversificare. Ea trebuie însă completată și continuată apoi cu unificarea constructivă, modulizarea și agregativizarea — forme avansate de tipizare și respectiv de concepere a produselor, care permit realizarea dintr-un sortiment restrîns tipodimensional de componente structurale, executate în serii mari și în condițiile fabricației centralizate, a unor numeroase familii de produse și linii tehnologice de utilaje unificate constructiv, de o largă funcționalitate. Știința tipizării trebuie să elaboreze în acest scop metodologia de concepere a seriilor unificate, familiilor și sistemelor de mașini unificate constructiv, pe baza generalizării unor experiențe valoroase, acumulate în construcția de pompe, armături, autocamioane, mașini-unelte, utilaje și instalații pentru industria alimentară, mașini, utilaje și linii tehnologice pentru industria ușoară etc.

Elementul determinant în unificarea constructivă a mașinilor din aceeași ramură, sau deservind procese tehnologice din ramuri și sectoare economice diferite, îl constituie analogia și înrudirea proceselor tehnologice efectuate, care conduc la similitudinea schemelor cinematice și constructive adoptate pentru utilajele implicate în procesele respective. Pe această bază au putut fi realizate în industria ușoară, spre exemplu, dintr-un număr de 18 module unificate — constructiv, cu un grad de repetabilitate și diversitate ridicat, 13 tipuri de linii tehnologice de bază cu capacități de prelucrare fibre între 500—4200 t/an pentru bumbac cardat și pieptănat, lînă pieptănată, in, cînepă, fibre chimice, amestecuri de fibre ș.a. Așadar, metoda de construire a mașinilor după principiul unificării constructive presupune ca, încă din faza de concepere și proiectare, să se aibă în vedere valorificarea modulelor și a celorlalte elemente structurale și la alte mașini, linii sau instalații tehnologice.

Gheorghîța BUCUR
Ion Hera-BUCUR

*) Ion Hera-Bucur: Tipizarea în construcția de mașini. Editura tehnică, 1981.

**) Unde: C_e — reprezintă cheltuieli de exploatare anuale generate de utilizarea seriei tipodimensionale (lei/an); E_n — coeficientul normal al eficienței economice a investițiilor din ramura unde se folosesc produsele:

$$E_n = \frac{1}{T_0}; T_0 — termenul de recuperare a investițiilor (ani); I — volumul de investiții implicate de procurarea produselor alcătuiind seria tipodimensională (lei).$$

DELIMITAREA RIGUROASĂ A ACTIVITĂȚII PRECONTRACTUALE DESFĂȘURATE PRIN BAZELE JUDEȚENE

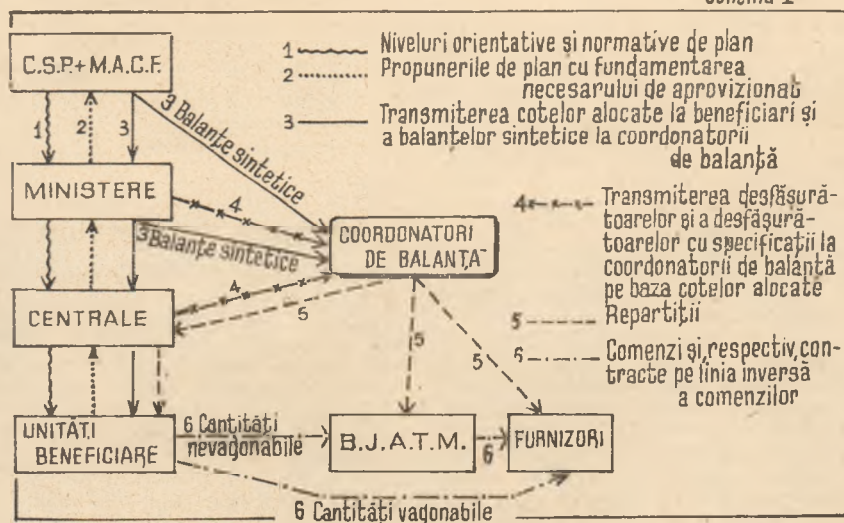
PENTRU derularea ritmică și operativă a aprovizionării prin baze județene de aprovizionare tehnico-materială, apare necesară, după opinia noastră, examinarea cu mai multă atenție a prevederilor existente în

Pe baza acestor elemente, coordonatorul de balanță verifică respectarea cotelor alocate pe an și trimestre, elaborează balanța analitică — inclusiv optimizarea transporturilor la care ține seama de baremurile de livrat prin

nuținându-se la „specificare” și „repartizare”. Dacă totuși se dorește menținerea formulării actuale (schema 2), atunci consider că ar trebui să se precizeze că centralele industriale transmit desfășurătorul cu specificații la coordonatorul de balanță — pentru toate unitățile din subordine — iar pentru cantitățile de livrat prin baze trimite extrase din desfășurător și la acestea bazele întocmesc desfășurător cu specificații pe unități (cu indicarea ministerului și centralei din care fac parte) și-l trimit la coordonatorul de balanță. Or, o asemenea precizare nu există și, ca urmare, nici sistemul de lucru nu este unitar: pentru lacuri și vopsele se procedează într-un fel, pentru sodă caustică în alt fel etc., după cum se poate înțelege coordonatorul de balanță cu centralele beneficiare, sau după experiență.

Sistemul de lucru preconizat este impus de necesitatea ca coordonatorul de balanță să poată verifica respectarea cotelor pe linie ierarhică, atât pe an cât și pe trimestre. Personal, nu cîinez pentru acest sistem, deoarece este uneori greoi, mai costisitor și îngreunează munca coordonatorului de balanță. În practica de pînă acum, la principalele produse chimice bazele județene au intrat în sistem numai după ce coordonatorul de balanță a emis re-

Schema 1

actele normative în vigoare ca specificarea, repartizarea, comandarea, contractarea și livrarea materialelor din „Nomenclatorul materialelor și produselor de uz general ce fac obiectul aprovizionării tehnico-materiale” (aprobat prin Instrucțiunea nr. 144/29 mai 1979 a M.A.T.M.C.G.F.F.) să se facă direct prin baze. Pentru că atât Legea nr. 14/1971, art. 39, cât și H.C.M. 596/1973 — art. 7 în baza căreia s-a elaborat „Nomenclatorul”, se referă numai la necesitatea derulării activității de realizare a aprovizionării prin baze și nu și la cea de „specificare”.

Conform metodologiei rezultate din Legea nr. 1/1979 (art. 13—22), activitatea pentru încheierea contractelor se desfășoară astfel (schema 1):

- nivelurile orientative și normative de plan se transmit de la C.S.P. pînă la întreprindere pe linia subordonării ierarhice;
- propunerile de plan, deci și a necesarului de aprovizionat — încadrate în nivelurile orientative și în normativele de plan — merg de la întreprindere pînă la C.S.P. tot pe linia subordonării ierarhice;
- transmiterea cotelor aprobate de la C.S.P. pînă la întreprindere se face, de asemenea, pe linia subordonării ierarhice.

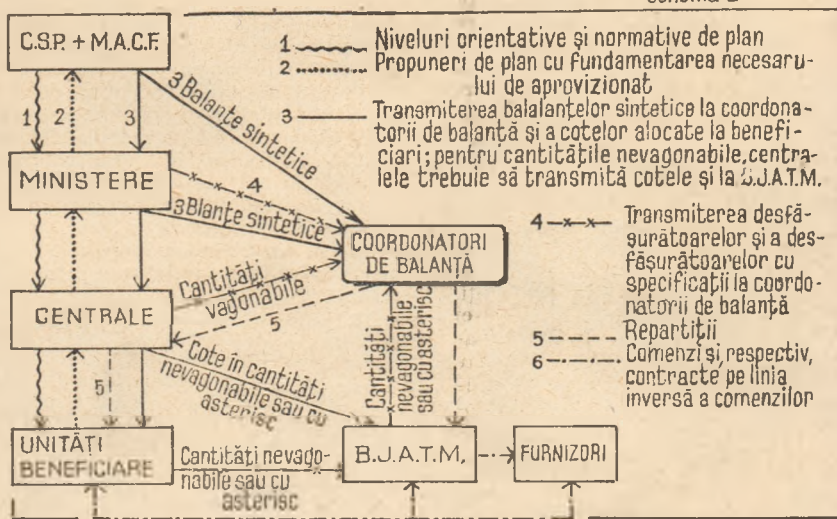
Odată cu transmiterea cotelor la beneficiari, se trimite și balanțele sintetice la coordonatorii de balanță. În continuare, coordonatorii de balanță primesc de la ministere desfășurarea cotelor pe centrale, și de la centrale desfășurătorul cu specificații cu defalcarea cotelor pe unități și sortimente.

baze — după care emite repartițiile atât la centrala beneficiară (pentru toată cota centralei defalcată pe unitățile

componente), cât și la B.J.A.T.M. pentru cantitățile nevagonabile, indicându-se unitățile în cauză. Abia acum poate interveni B.J.A.T.M. centralizînd comenzile de la unitățile în cauză și încheind contractele.

Așadar, pentru corelare, după părerea mea, ar trebui să se prevadă în toate actele normative în vigoare că prin baze se face numai „comandarea, contractarea și livrarea” produselor, re-

Schema 2

partia. Ar mai exista o modalitate pentru menținerea actualelor prevederi și anume: balanța sintetică să se elaboreze în structură ministerială pentru cantitățile vagonabile și în structură teritorială pentru cantitățile nevagonabile. Și acest sistem este însă, după părerea mea, destul de costisitor.

C. SUCIU

Dispozitive

ÎN CADRUL măsurilor pentru extinderea poliservirii mașinilor-unelte, M.I.C.M. a organizat, prin centrul său de perfecționare profesională, instruirea specială a maeștrilor (care, la rîndul lor, să-i instruiască pe muncitorii în subordine), inclusiv în ce privește metodele practice de prindere-desprindere rapidă a pieselor. Acțiunea ar trebui completată și prin adaptarea S.D.V.-urilor. La întreprinderea clujeana „Unirea”, de pildă, la 197 de mașini lucrează într-un schimb doar 75 de muncitori — deci, în medie, unul la 2,6 utilaje — datorită și faptului că mașinile de frezat și strungurile au fost dotate cu sisteme de dispozitive pentru prinderea rapidă.

Generalizarea unei astfel de experiențe pozitive și perfecționarea ei în continuare ar fi mult înlesnite dacă institutele și întreprinderile de specialitate ale ministerului ar concepe, tipiza și executa în serie dispozitive cu grad mare de universalitate și cu manevrare cât mai lesnicioasă, ceea ce ar permite și reșezarea corespunzătoare a normelor de muncă.

Iuliu TURDEANU
Cluj-Napoca

Contabil șef

CONTRIBUȚIA contabililor șefi, a compartimentelor financiar-contabile la realizarea măsurilor privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare este astăzi de necontestat. În cadrul cooperativelor meșteșugărești există însă un aspect ce nu-și găsește corespondent în celelalte unități economice. Contabilul șef nu-și aduce contribuția directă la rezolvarea unor probleme în cadrul consiliului cooperativei (sau comitetului executiv), deoarece nu poate fi membru al acestui organ de conducere nefiind cooperativar.

Consiliul cooperativei și comitetul executiv, fiind organe de conducere deliberative, joacă un mare rol în buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale ale unității; la întrunirea acestor organe contabilul șef este invitat însă ca organ consultativ. De aceea propun ca, în completarea Statutului cooperativelor meșteșugărești, funcția de contabil șef să fie cooptată în organismele de conducere ale cooperativelor.

Mircea NICOLAE
Cooperativa „Constructorul” — Sibiu

ECOURI

Reducerea cheltuielilor

APRECIEM că supunerea atenției cadrelor de specialitate cât și a maselor largi de oameni ai muncii a unor articole de genul celui publicat în nr. 50/1980 al „Revistei economice” sub titlul „Reducerea cheltuielilor materiale — imperativ al creșterii eficienței economice”, aduce o contribuție însemnată la o mai bună înțelegere a noului mecanism economico-financiar și prin aceasta la o mai bună gospodărire și utilizare eficientă a valorilor umane și materiale de care dispun întreprinderile noastre.

Construcția de mașini este prin excelență o ramură a cărei producție, deosebit de complexă, nu poate fi realizată fără cooperare interzonală, iar ignorarea acestui adevăr obiectiv, respectiv încercarea de realizare a unor produse complexe în condiții de totală integrare în aceeași întreprindere conduce la costuri ridicabile. Desigur, analiza de detaliu este deosebit de complexă. Considerăm însă indicat să subliniem că această problemă a format obiectivul a numeroase analize în unitățile ministerului, una din concluziile de bază la care s-a ajuns fiind aceea că succesul economic al acțiunilor de cooperare depinde de reușita dimensionării sale optime. Astfel, pe cit de păgubitoare poate fi o încercare de integrare exagerată (ingustarea specializării), tot atît de păgubitoare poate fi și o extindere exagerată a cooperării, care poate duce la transporturi inutile (încrucișate), insuficienta utilizare a capacităților proprii de producție și a forței de muncă și influențarea nefavorabilă a costului produselor.

În scopul dimensionării optime a cooperărilor, în ministerul nostru au fost luate o serie de măsuri (prin ordine ale ministerului) menite să stimuleze cooperările eficiente. Prin această primă afirmație din articol că la tractoare și autocamioane s-ar fi produs un fenomen de concentrare (prin integrarea cooperărilor) peste nivelul optim, considerăm că nu este întemeiată. Dacă la nivelul ministerului ponderea cooperărilor a marcat o ușoară scădere (prin eliminarea celor ineficiente), la Centrala industrială de autocamioane volumul cooperărilor a crescut, iar la Centrala industrială de tractoare s-a menținut relativ constant; chiar dacă în unele cazuri izolate s-ar fi efectuat integrări, pe ansamblu fenomenul de integrare nu este caracteristic la nivelul celor două subramuri.

În ceea ce privește problema prețurilor de producție și livrare a ansamblelor destinate cooperării precizăm că, în afara unor măsuri luate la nivelul ramurii cât și pe plan local, pentru dimensionarea corespunzătoare a acestora în luna decembrie 1980 și în prima jumătate a lunii ianuarie 1981 s-a desfășurat acțiunea de actualizare a prețurilor de producție și livrare în conformitate cu prevederile Decretului nr. 392/23 XII 1980, în cadrul căreia prețurile de livrare ale ansamblelor din cooperare au fost diminuate (rentabilitatea acestora s-a diminuat la sub 15%). În acest fel, s-au creat și premisele pentru armonizarea între specializare și cooperare.

C. PĂNESCU

director în Ministerul Industriei
Construcțiilor de Mașini

Capacități

ARTICOLUL „Utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție”, publicat în „Revista economică” nr. 7/1981, a stîmuit un real interes în colectivul nostru, deoarece analizează sarcini majore trasate de conducerea de partid și stat. În atenția noastră stă dezvoltarea bazei de materii prime și energetice, cunoașterea potențialului de resurse cantitative și calitative de minereuri metalifere și nemetalifere în vederea valorificării superioare și complexe a acestora, cât și utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție. Anumite dereglări în mecanismul de aprovizio-

nare sînt determinate în primul rînd de nerealizarea planului de producție, precum și de neasigurarea planului de transport și întîrzierea punerii în funcțiune a unor investiții.

Trimestrial se analizează cu furnizorii de var posibilitățile acoperirii acestor capacități neîntre în funcțiune la Galați prin depășiri de plan sau devansări. Combinatul gălățean a renunțat pentru acest an la 180 mii t dolomită avînd stocuri în combinat peste cele normate, ceea ce a condus la afectarea planului la trei întreprinderi.

Ministerul nostru intervine prompt în probleme de livrare, acordînd priorități și urmărind stabilizarea livrărilor conform termenelor contractuale și graficelor stabilite între beneficiarii și producătorii. Vom face tot ce depinde de noi pentru asigurarea ritmică și calitativă a materialelor menționate în articolul publicat.

V. LĂSCUȚOIU

director adjunct în Ministerul
Aprovizionării Tehnico-materiale și
Controlului Gospodăririi Fondurilor
Fixe

Bunuri de consum

SPECIALIȘTI din ministerul nostru și din centralele industriale au analizat articolul „Orientarea ofertei de bunuri de consum spre satisfacerea unor complexe de nevoi”, publicat în paginile „R.E.” nr. 2/1981. Menționăm că pentru satisfacerea cerințelor de bunuri de consum și în mod deosebit a celor menite să asigure un interior funcțional și estetic cit mai corespunzător al fiecărui cămin, precum și pentru creșterea gradului de confort și de odihnă, au fost luate o serie de măsuri printre care și dezvoltarea de noi capacități de producție. Astfel, în anul 1981 sînt prevăzute printre altele următoarele creșteri de producție față de 1980: 43% la țesături subțiri de in-cinepă (unde sînt cuprinse și țesături decorative), 19,2% la covoare, 86% la țesăturile din fibre de sticlă etc.

Pe întreaga perioadă a actualului cincinal, și anume în anul 1985 față de 1980, creșterile vor fi mult mai mari și anume: 40% la țesăturile de bumbac și tip bumbac extralate, de 12,5 ori la țesăturile subțiri de in-cinepă extralate, de 32% la perdele, de 2 ori la draperii, huse și țesături decorative, de 2 ori la covoare inclusiv mochetă, din care, de 2,3 ori la covoare pluşate. În cadrul lucrărilor de reutilare și modernizare a întreprinderii „Textila” din Iași, cuprinse în propunerea de plan pe perioada 1981—1985 (variante din anul 1980), este prevăzută și realizarea de tapete murale imprimate, sortimente solicitate de cumpărători.

Paralel cu dezvoltarea producției, un accent deosebit se pune pe înnoirea și diversificarea acesteia, într-o concepție unitară de creație, care să răspundă mai bine cerințelor consumatorilor. Pe baza programului de creație, colecțiile care se vor realiza vor permite în mai mare măsură amenajarea ansamblului ambiental în diverse stiluri.

I. LUNGU

director în Ministerul
Industriei Ușoare

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

Instrumente pentru analiză și decizie

CUANTIFICAREA NIVELULUI DE EFICIENȚĂ AL ACTIVITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR

ÎN CONTEXTUL aplicării noului mecanism economico-financiar, se accentuează necesitatea unui instrument de analiză și de orientare a deciziei, la îndemina conducătorilor colective de la nivelul întreprinderilor, centralelor și ministerelor, pentru cuantificarea modului în care unitățile economice reușesc să realizeze, pe ansamblu, un nivel de eficiență ascendent al activității desfășurate.

În spiritul acestei cerințe, prezentăm un model menit să permită o cuantificare a nivelului de eficiență al activității unui sistem de producție (întreprindere) pe baza elementelor ce caracterizează rezultatele acesteia, așa cum sînt ele descrise prin intermediul indicatorilor tehnico-economici.

Analiză multicriterială

ÎN VEDEREA stabilirii modelului, s-a urmărit identificarea unei modalități de sintetizare a informațiilor rezultate din analiza diferiților indicatori tehnico-economici care reflectă în mod obiectiv efectele activității întreprinderii, sub forma unui indicator cu caracter global, cu grad ridicat de sintetizare, care să permită efectuarea unei comparații între diferite sisteme de producție.

În acest scop se consideră că nivelul de eficiență al activității unei întreprinderi este influențat de elemente grupate în două categorii : de „intrare” în sistem, care se referă în principal la modul în care sînt utilizate resursele folosite în cadrul procesului de producție (forța de muncă, mijloacele de producție, obiectele muncii) ; de „ieșire” din sistem, care se referă la modul în care sînt îndeplinite sarcinile de plan stabilite pentru sistemul de producție respectiv.

Pentru a asigura comparabilitatea au fost luate în considerare și o serie de elemente ce reflectă concomitent raportul dintre rezultatele obținute și resursele consumate în vederea obținerii acestora (de exemplu : productivitatea muncii, ca element ce reflectă nivelul producției realizate, raportat la nivelul forței de muncă utilizată).

În vederea cuantificării eficienței trebuie avute în vedere următoarele aspecte :

— indicatorii luați în considerare pot fi structurați pe două categorii : indicatori al căror nivel trebuie să fie cît mai mare (productivitatea muncii, ponderea produselor noi și reproductate în producția marfă, indicele de realizare a planului) ; indicatori al căror nivel trebuie să fie cît mai mic (cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă, consum de metal la un milion de lei producție globală, ponderea personalului TESA în aparatul funcțional față de total personal) ;

— gradul de influență al fiecărui indicator în parte pentru un anumit sistem de producție este direct proporțional cu raportul dintre nivelul acestui indicator pentru sistemul de producție respectiv și valoarea aceluiași indicator în cazul unui sistem de producție de referință, ales în mod convențional ca etalon ;

— diferiții indicatori intervin în calcul cu ponderi diferite, unii dintre ei (de exemplu productivitatea muncii) putînd avea o pondere mai mare în comparație cu alții.

Calculul nivelului de eficiență al activității întreprinderilor componente ale unei centrale industriale, de exemplu, presupune analiza unui număr de n indicatori (grupați pe cele două submulțimi 1 la s și $s + 1$ la n) pentru cele m întreprinderi ale centralei.

Potrivit acestor aspecte, calculul se efectuează cu ajutorul următorului model matematic, bazat pe o funcție de tip Cobb-Douglas :

$$H_{Ej} = \prod_{i=1}^{i=s} \left[\frac{I_{ij}}{I_{i1}} \right]^{\alpha_i} \cdot \prod_{i=s+1}^{i=n} \left[\frac{I_{ij}}{I_{i1}} \right]^{\alpha_i} \cdot 1000$$

indicatori din prima submulțime ; I_{ij} — valoarea indicatorului i pentru întreprinderea j ; I_{i1} — valoarea indicatorului i în cazul unei întreprinderi de referință 1 aleasă în mod arbi-

trar ca etalon ; α_i = ponderea indicatorului i asupra nivelului de eficiență ; n = numărul total de indicatori.

Cu ajutorul acestei formule se calculează nivelul de eficiență al fiecărei întreprinderi, exprimat printr-un număr de puncte. În cazul întreprinderii de referință, acest nivel este de 1 000 de puncte.

Pornind de la valoarea nivelului de eficiență exprimat anterior prin puncte, se poate calcula un nivel de eficiență relativ HER_j , cu relația alăturată.

$$H_{Ej} = \frac{H_{Ej}}{\max \{ H_{Ej} \}} \quad j = 1, 2, \dots, m$$

Pentru stabilirea indicatorilor care să caracterizeze rezultatele activității unei întreprinderi s-a pornit de la principalele informații existente în evidențele unităților ; la un număr minim de cinci indicatori s-a avut în vedere indicele de realizare față de plan, iar restul indicatorilor, pînă la un total de 35, reflectă rezultatele obținute de întreprindere în aproape toate domeniile asupra cărora se efectuează analiza.

În vederea comparării rezultatelor obținute de diferite întreprinderi, în modelul matematic de calcul al eficienței s-au folosit indicatori derivați (calculați sub formă de indici, ponderi sau coeficienți).

Pe baza indicatorilor tehnico-economici ce se regădesc în evidențele întreprinderilor și în raportările statistice, se folosesc algoritmi simpli, cu ajutorul calculatorului electronic. Fără un asemenea sistem de indicatori derivați — cu ajutorul cărora să se renunțe la valorile absolute, eterogene, izvorînd din specificul de activitate, și din diversitatea de procedee tehnologice —, nu pot fi făcute comparabile elementele furnizate de către evidențe. Astfel, dacă valorile absolute ale exportului realizat de două întreprinderi de dimensiuni diferite și cu productivități diferite nu pot furniza elemente de comparație, indicatorul derivat „valoarea exportului realizat raportată la total personal” face comparabile efortul depus de fiecare colectiv în parte și eficiența dobîndită în activitatea desfășurată.

Stabilirea ponderilor

ÎN MODELUL matematic adoptat pentru calculul eficienței economice, o importanță deosebită o au ponderile cu care participă fiecare din indicatorii derivați la stabilirea eficienței economice a unității.

Metoda de calcul adoptată pentru stabilirea ponderilor a fost aceea a construirii unei matrice patratiche de tip Leontieff, cu n linii și n coloane, în care fiecare indicator a fost comparat ca importanță cu toți ceilalți $n-1$ indicatori, atribuindu-se, după caz, valorile 0, 1 sau 2 dacă indicatorul analizat are o „importanță” mai mică, egală sau mai mare decît cel cu care este comparat. În matricea astfel construită, suma valorilor atribuite pe linia a fost comparată cu suma tuturor valorilor atribuite și s-au stabilit astfel, pe fiecare indicator în parte, ponderile cu care participă în calculul eficienței.

Deoarece modul de atribuire a „importanței” fiecărui indicator este subiectiv, „importanța” trebuie stabilită prin consultarea unui număr cît mai mare de conducători, eventual a tuturor membrilor consiliului oamenilor muncii la nivelul unei centrale industriale sau al consiliului departamental. În acest caz este necesar calculul unor valori medii ale ponderilor, care să țină seama de dispersia diferitelor aprecieri efectuate, ca și de gradul de competență al acestora. Calculul se face cu ajutorul relației :

$$\alpha_i = a_n \sum_{n=1}^p \alpha_{in}$$

$$0 \leq \alpha_n \leq 1$$

$$\sum_{n=1}^p \alpha_n = 1$$

în care : α_i reprezintă ponderea indicatorului i asupra nivelului de eficiență ; α_{in} — ponderea indicatorului i rezultată pe baza estimărilor efectuate de subiectul h ; A_n — gradul de competență al subiectului h ; p — numărul de subiecți anchetati.

O a doua posibilitate, pentru a evita în parte subiectivismul, constă în a adopta o politică de importanță

prestabilită pentru cîțiva indicatori; astfel, s-ar putea considera prioritară valoarea exportului, productivitatea muncii raportată la producția netă, valoarea beneficiului, cheltuiala la 1 000 lei producție marfă ș.a.m.d.

Coeficienții astfel calculați sînt prezentați exemplificativ în tabelul nr. 1.

1	Indicatorul	Unitatea de măsură		Valoarea	
		i=1	i=s+1-n	i=1	i=s+1-n
I. Indicatori a căror valoare este rațională și cît mai mare (i=1-n)					
10.	Valoarea exportului realizat raportată la total personal	lei/pers.	0,047346	-	-
09.	Productivitatea muncii muncitorilor raportată la producția netă realizată	lei/muncitor	0,040000	-	-
35.	Valoarea producției marfă realizată raportată la valoarea mijloacelor fixe	lei Pm lei mij. fixe	0,029367	-	-
18.	Ponderea lucrătorilor care lucrează în acord din totalul personalului	%	0,019593	-	-
34.	Coeficientul de schimburi realizat	-	0,012244	-	-
II. Indicatori a căror valoare este rațională și cît mai mică (i=s+1-n)					
11.	Cheltuieli la 1000 lei producție marfă realizate	lei	-	0,038367	-
12.	Cheltuielile materiale la 1000 lei producție marfă realizată	lei	-	0,036734	-
30.	Fondul de retribuire consumat la 1000 lei producție marfă realizată	lei retrib. lei Pm	-	0,025306	-
32.	Valoarea rebuturilor înregistrate raportată la producția globală realizată	lei rebut lei Pg	-	0,019591	-
24.	Volumul stocurilor de producție neterminată raportat la volumul producției globale realizate	lei stoc lei Pg	-	0,017959	-

Tabelul nr. 1: Listă exemplificativă de indicatori, cu coeficienții respectivi

Criteria de alegere a întreprinderii de referință

ÎN FUNCȚIA de tip Cobb-Douglas adoptată ca model matematic pentru calculul eficienței economice intervine, pentru ambele grupe de indicatori, valoarea indicatorilor tehnico-economi ai unei întreprinderi de referință.

Teoretic, oricare întreprindere poate fi considerată ca unitate de referință; pentru a conferi însă, un caracter competitiv în stabilirea nivelului de eficiență, se propune desemnarea ca unitate etalon sau de referință a acelei unități care în anul precedent a înregistrat rezultatele de eficiență cele mai bune și care pe această bază a fost declarată întreprindere fruntașă. Acest mod de abordare a problemei oferă posibilitatea eșterii permanente a nivelului de referință avut în vedere și o dinamică ascendentă în analiza și comparația eficienței economice, permițînd totodată evidențierea unor concluzii asupra nivelului global de eficiență al ansamblului întreprinderilor față de activitatea desfășurată în anul precedent.

Prelucrarea automată a datelor

APLICAREA funcției de eficiență¹ pentru un număr relativ mare de întreprinderi la nivelul unei centrale industriale sau al unui departament, precum și analiza evoluției unei unități de-a lungul unei perioade ce traversează cîteva planuri cinci-nale presupune un volum însemnat de calcule, ce justifică folo-

sirea mijloacelor automate pentru prelucrarea datelor. În acest sens s-a efectuat analiza, s-au elaborat schema logică și programe (în limbaj FORTRAN) pentru efectuarea calculului cu ajutorul calculatorului electronic FELIX CE-256. Testate pe date reale, programele au dat satisfacție deplină.

Tabelul nr. 2 prezintă modul în care se obține ierarhizarea întreprinderilor în funcție de nivelul de eficiență relativă și absolută astfel calculate.

Intre- prin- dere	Locul ocu- pat	ANUL 1979		ANUL 1980		
		Nivel de eficiență absolut	Nivel de eficiență relativ	Locul ocu- pat	Nivel de eficiență absolut	Nivel de eficiență relativ
A	1	1091,574	100,00	1	1000,000	100,00
B	2	1000,000	91,61	3	838,965	83,90
C	3	950,763	87,10	2	850,916	85,09
D	4	874,194	80,09	5	748,790	74,88
E	5	858,528	78,65	4	773,736	77,37
F	6	827,150	75,78	8	697,447	69,74
G	7	820,602	75,18	6	723,003	72,30
H	8	785,291	71,94	9	684,374	68,44
I	9	740,431	67,83	10	633,315	63,33
J	10	722,309	66,17	7	713,224	71,32
K	11	704,860	64,57	14	499,098	49,91
L	12	616,901	56,51	13	517,279	51,73
M	13	590,617	54,11	12	541,703	54,17
N	14	576,933	52,85	11	541,764	54,18

Tabelul nr. 2: Ierarhizarea întreprinderilor unei centrale industriale pe anii 1979 și 1980, în funcție de nivelurile de eficiență absolută și relativă

Cîteva concluzii

MODELUL propus are ca principal scop acela de a se constitui într-un instrument de fundamentare a deciziilor la nivelul centralelor industriale și al departamentelor, cu privire la tendința generală a nivelului de eficiență obținut de unitățile componente — atât cu caracter operativ (lunar sau trimestrial), cît și la nivelul unui an sau al unui cincinal. Informațiile referitoare la dinamica nivelului de eficiență al fiecărei întreprinderi pot fi introduse într-un tablou de bord care, completat periodic pe baza datelor furnizate de calculatorul electronic, permite fundamentarea unor astfel de decizii. Concluziile privind tendința nivelului de eficiență la o întreprindere pot fi apoi analizate pe elementele componente ale indicatorilor derivați, care pot da informații prețioase asupra domeniului concret de activitate în care se manifestă stagnări sau rămîineri în urmă sau care, din contră, determină succesul.

În afara studiului comparativ între unități — util, ca un criteriu obiectiv, în ierarhizarea întreprinderilor, inclusiv pentru stabilirea celor fruntașe și evidențiate în întrecerea socială listă pe ramură sau subramură — modelul permite compararea rezultatelor obținute de una și aceeași unitate în diverse etape istorice ale activității sale, în vederea stabilirii unor elemente de prognoză pentru etapele viitoare de dezvoltare sau, eventual, pentru corectarea unor abateri constatate.

De asemenea, cu ajutorul modelului propus pot fi apreciate orientarea activității desfășurate și rezultatele obținute de către întreprinderi, în raport cu direcțiile prioritare ce corespund momentului strategico-tactic al etapei respective.

Astfel, aplicarea modelului în cazul întreprinderilor unei centrale din industria electrotehnică a oferit informații necesare fundamentării deciziilor privind perfecționarea organizării și conducerii la una din unitățile nou înființate, unde s-a constatat că nivelul scăzut de eficiență, concretizat într-un volum de beneficii inferior posibilităților, se datora depășirii sistematice a cheltuielilor (în special ca urmare a rebuturilor) și utilizării sub capacitatea proiectată a unor linii de fabricație; măsurile luate au dus la eliminarea acestor fenomene.

Julian SVASTA
Intreprinderea „Electroaparataj” — București
Victor SINCOFSCHI
Centrala industrială de echipamente
de telecomunicații și automatizări

OM — TEHNICĂ — MEDIU

Optimizarea valorificării complexe a resurselor naturale ale Deltei

P ÎNĂ LA ÎNCEPUTUL anilor '60 Delta Dunării a suferit foarte puține intervenții ale omului, zonele amenajate reprezentând suprafețe extrem de reduse, iar regimul natural al scurgerii apelor a fost afectat numai prin corectarea brațului Sulina și amenajarea canalelor Dranov și Dunavăț. Începând cu deceniul șase, dar mai ales în deceniul trecut, în Delta a început aplicarea unei politici de intensificare a valorificării bogățiilor sale naturale, în special prin crearea unor incinte îndiguite cu regim dirijat de apă precum și prin introducerea unor procese tehnologice mecanizate.

În valorificarea resurselor naturale ale deltei se disting până în prezent două etape: etapa stuficolă în perioada 1956—1970 și etapa piscicolă începând din anul 1970. În prezent se desfășoară o amplă activitate de cercetare și studii a teritoriului deltaic, conturându-se o nouă etapă de valorificare complexă a tuturor resurselor naturale ale deltei.

În ceea ce privește repartizarea teritoriului deltei pe folosințe, aceasta prezintă următoarele caracteristici:

— folosința piscicolă cuprinde suprafața pepinierelor și a crescătoriilor care reclamă un înalt grad de amenajare a terenului: îndiguire insubmersibilă, compartimentare în heleștee, executarea de lucrări de artă, stații de pompare, magazii de furaje, platforme de exploatare, gropi de pescuit, etc. Pescuitul se efectuează în incinte îndiguite, producția fiind asigurată anual prin populare cu puiet de crap sau specii fitofage și planctonofage produse în pepiniere proprii și dezvoltat în regim furajat sau nefurajat;

— folosința stufo-piscicolă cuprinde două categorii de terenuri, respectiv: terenuri în regim liber de inundație și terenuri în regim hidrografic dirijat;

a) Exploatarea stufo-piscicolă în regim liber de inundație este o amenajare limitată la deschiderea unor canale de acces în masivele stuficole și executarea unor platforme pentru depozitarea stufului recoltat în perioada friguroasă a anului. Pescuitul se face pe suprafețele aflate în regim liber de inundație, rezultatele variind în funcție de intensitatea viiturilor Dunării.

b) Exploatarea stufo-piscicolă în regim hidrologic dirijat necesită îndiguirea insubmersibilă a suprafețelor, executarea de lucrări de artă pe conturul lor (ecluze, stăvilare, stații de pompare, trecători pentru bărci), amenajarea interioară a suprafețelor cu canale pentru navigație și desecare, precum și a platformelor pentru depozitare.

Perioada optimă de inundare controlată este în prima jumătate a lunii martie, dar față de regimul hidrografic natural se realizează o inundație medie cu un schimb mai puțin intens și o legătură mai slabă între apele Dunării și interior, precum și o desecare la cote foarte scăzute care nu are echivalent în regim natural. Aceste lucrări influențează în mod nefavorabil fauna piscicolă, din care cauză producția înregistrează scăderi simțitoare. O problemă cu implicații însemnate asupra activității ce se desfășoară în deltă, o prezintă arderea stufului, deoarece practica a arătat că stufăriile nerecoltate un sir de ani degeneratează cantitativ și calitativ, pe cînd cele recoltate sau defrișate prin ardere au o productivitate ridicată.

— folosința agricolă cuprinde suprafețele amenajate în urma studiilor de teren, pedologice, topografice, climatice, hi-

drologice, geologice și cu privire la conținutul de săruri al apelor freatice. Se poate dezvolta în delta fluvială acolo unde solul este mai evoluat, are cote mai ridicate, apa freatică are un conținut mai redus de săruri și deci și pericolul de sărăturare este mai redus. Suprafața amenajată necesită lucrări de îndiguiri, desecări — drenaj și irigații;

— folosința silvică cuprinde suprafețele existente precum și împădurirea unor noi suprafețe cu specii repede crescătoare plop euroamerican și salcie selecționată, împădurirea zonei dig-mal cu perdele forestiere de protecție a digurilor, crearea de perdele forestiere de protecție a culturilor în incintele amenajate agricol, precum și gospodărirea și protecția fondului cinegetic.

După cum rezultă din tabelul nr. 1 structura pe principalele folosințe economice ale deltei s-a schimbat considerabil.

Tabelul nr. 1

Structura folosințelor economice ale Deltei Dunării, în anii 1962 și 1980.

— în % —

Nr. crt.	Folosința	1962	1980
TOTAL			
din care :		100,0	100,0
1.	Stufo-piscicolă	44,0	28,1
2.	Piscicolă	28,3	42,3
3.	Agricolă	13,3	14,2
4.	Silvică	3,6	4,6
5.	Rezervații naturale și refugii de cuibărit	8,8	9,4
6.	Alte folosințe	2,0	1,4

Sursa: Calculat după H.C.M. nr. 891/1961: „Studiu privind intensificarea acțiunilor de valorificare complexă a resurselor naturale din Delta Dunării”. Consiliul Economic al C.C. al P.C.R., București, 1970, p. 30; „Perspectivele dezvoltării turismului în Delta Dunării”; Centrul de studii și proiectări pentru promovarea turismului, București, 1973, p. 28.

N ACTUALA ETAPĂ, intensificarea valorificării resurselor naturale ale deltei are în vedere toate activitățile economice care pot fi dezvoltate eficient în deltă: piscicultura, agricultura, stuficultura, silvicultura, industria extractivă și prelucrătoare, transporturile și telecomunicațiile, turismul etc. Pentru obținerea unor rezultate cât mai bune este însă necesar ca ele să fie tratate în mod complex, interconrelat.

De asemenea, numai pe baza cunoașterii sistemului teritorial deltaic și a resurselor sale pot fi prevăzute căile și modalitățile pentru amenajări eficiente economic pe lungi perioade de timp, mai ales că Delta Dunării este un unicat mondial de inestimabilă valoare, care trebuie păstrat cât mai puțin alterat și transmis astfel urmașilor. În sfârșit, este necesară respectarea cu strictețe a tehnologiilor prescrise pentru diferitele folosințe, precum și a legislației în vigoare, pentru a nu se ajunge la modificări în alcătuirea ecosistemelor deltei și deci pentru a nu influența asupra patrimoniului ei turistic. În acest din urmă scop, au fost luate o serie de măsuri care, însă, trebuie îndeplinite cu cea mai mare strictețe, pentru a da rezultatele necesare:

a) Prescrierea tehnologiei și a intervalului de timp pentru inundarea incintelor pentru a nu duce la distrugerea cuiburilor de păsări; închiderea canalelor în așa fel încît să nu aibă efecte biologice negative, atît în timpul efectuării desecărilor cînd se pot crea condiții necorespunzătoare de iernat pentru pești, păsări (care ierneză pe luciile de apă ale ghiolurilor) și rădăcinile neprotejate ale plantelor, cit și în timpul inundărilor rapide și la cote foarte mari a suprafețelor desecate, pentru a nu distruge cuiburile de păsări și a permite dezvoltarea vegetației de baltă, care este o componentă importantă a peisajului.

b) Data limită de 15 martie pentru arderea stufului pentru a nu duce la distrugerea cuiburilor de păsări, a animalelor mici, ierburilor și stufăriilor, a microfaunei permanente și a nu permite constituirea unui nou element de biotop;

c) Folosirea agregatelor pe pneuri de joasă presiune pentru recoltarea mecanizată și transportul stufului pentru a nu avea efecte dăunătoare asupra rizomilor de stuf și a nu produce poluarea fonică care ar tulbura liniștea păsărilor;

d) Prevenirea poluării Dunării și a deltei sale, prin crearea de tehnologii și instalații pentru epurarea avansată a apelor uzate, încărcate cu metale grele, coloranți sintetici, materii organice, pesticide, detergenți, îngrășăminte chimice, extinderea proceselor fizico-chimice pentru epurarea apelor uzate; realizarea de tehnologii de protecție cu consumuri reduse de apă, extinderea instalațiilor de recirculare a apelor reziduale

industriale. În sistemele de irigații limitrofe Deltei Dunării și complexului lagunar Razelm-Sinoe este necesar să se acționeze în continuare pentru folosirea rațională a îngrășămintelor chimice și a pesticidelor pentru sol și renunțarea la folosirea pesticidelor cu acțiune remanentă și folosirea pesticidelor biodegradabile.

Experiența dobândită dovedește că nerespectarea unora dintre măsurile amintite s-a răsfrânt negativ asupra sistemului deltaic. Nerespectarea tehnologiilor și a intervalului de timp prescrise pentru inundarea incintelor duce la distrugerea unui număr însemnat de cuiburi de păsări. Același efect asupra microfaunei îl are și depășirea datei limită de 15 martie pentru arderea stufului ca și folosirea unor agregate pe șenile pentru exploatarea stufului. De aceea, complexul de măsuri amintit și care nu se epuizează prin cele de mai sus trebuie îndeplinit în totalitatea sa. De altfel, rezultatele obținute până în prezent în utilizarea resurselor naturale ale Deltei Dunării confirmă legile enunțate de Antipa, încă în urmă cu 40—50 ani, din care rezultă că acest teritoriu tinăr este extrem de fragil, are o capacitate de suport restrinsă și o gamă redusă de utilizări, iar impactul uman forțat produce dereglări cu consecințe economice, ecologice și umane greu previzibile fără cercetări detaliate și de durată.

ÎN CEA DE-A TREIA ETAPĂ a valorificării ei economice, Delta Dunării urmează a deveni un vast șantier în care se propune pentru amenajare eșalonat, până în anul 1995, o suprafață de circa 160 000 ha cu un însemnat volum de investiții. Înainte de trecerea la realizarea acestor lucrări, au fost soluționate sau sînt în curs de soluționare o serie de probleme¹⁾ printre care :

— centralizarea tuturor datelor rezultate din studiile și cercetările existente asupra deltei, într-un sistem informațional deschis, care să poată cuprinde ulterior întreaga cantitate de informație acumulată prin noile cercetări din deltă ;

— cunoașterea structurii și funcționării sistemului teritorial deltaic, a stării sistemului și echilibrelor sale naturale ;

— cunoașterea aspectelor cantitative și calitative a resurselor, a potențialului productiv, plasticității și pretabilității lor la diferite folosințe și modificări ;

— cunoașterea potențialului uman și a problemelor complicate ale populației deltei (structură, migrație), soluționarea problemelor legate de asigurarea forței de muncă și de folosirea ei rațională pe sexe, mai ales că activitățile economice propuse a se extinde în viitor au în vedere folosirea cu precădere a mîinii de lucru masculină ;

— valorificarea experienței cu privire la amenajarea și utilizarea terenurilor pentru agricultură, acumulată în Lunca și Delta Dunării. Numai pe această bază pot fi definitive suprafețele cu o anumită pretabilitate și capacitate de suport la diferite utilizări, optimizîndu-se astfel lucrările de valorificare.

CONSERVAREA condițiilor naturale și a monumentelor culturale și istorice se înscrie între preocupările de bază al partidului și statului nostru. „Este necesar — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R. — să luăm măsuri riguroase pentru combaterea noxelor industriale, preîntîmpinării poluării apei și aerului, protecția pădurilor, lacurilor, rîurilor, munților, a locurilor considerate monumente ale naturii. Este o datorie de onoare a partidului, a întregului nostru popor să facă totul pentru asigurarea cadrului ambiant propriu ocrotirii sănătății oamenilor, pentru păstrarea nealterată a frumuseților patriei, pentru a transmite generațiilor viitoare toate darurile cu care natura a hărăzit România”.²⁾ În acest spirit și pornindu-se de la caracterul deosebit de prețios al Deltei Dunării s-au accentuat preocupările privind protejarea mediului înconjurător, utilizarea rațională a resurselor și păstrarea echilibrului său ecologic. acordîndu-se o atenție sporită, așa cum se subliniază în Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții „Conservării și ameliorării calităților ecosistemelor reprezentative din țara noastră (Delta Dunării) masivul Retezat, platoul Bucegi etc), cit și a monumentelor naturii”. În privința Deltei, cercetările tehnico-științifice au pus în evidență două relații fundamentale din punct de vedere ecologic, relații care afectează un areal ce depășește cu mult limitele geografice proprii și anume : poziția cheie pentru ecologia faunei piscicole din Lunca Dunării și zona litorală a Mării Negre ; poziția cheie în viața avifaunei migratoare din Europa, delta aflîndu-se la încrucișarea principalelor trasee de migrare a păsărilor.

În cadrul continentului european, Delta Dunării își păstrează, în mare măsură, biotopul natural avînd astfel o însem-

nătate excepțională sub raport ornitologic și al factorilor morfologici și climatici care au făcut din ea o imensă rezervație cu multe specii de animale și vegetale rare. Aceste caracteristici au făcut ca delta să fie considerată absolut originală în comparație cu toate zonele turistice de prim rang ale țării noastre. Dar, existența deltei ca mediu natural inedit, respectiv ca zonă turistică de mare atracție, este în dependență de menținerea în cadrul său, a unui echilibru natural între toți factorii care-l compun, echilibru ce se va menține numai printr-o protejare judicioasă a tuturor acestor factori. Intervenția excesivă asupra unuia sau altuia dintre ei poate duce în mod inevitabil la schimbări structurale importante, ireversibile, cu urmări directe pentru floră și faună și îndeosebi pentru păsările migratoare aflate în sistemul drumurilor de pasaj, în care acest ținut este integrat de mii de ani. În final, toate aceste modificări ar putea periclita echilibrul ecologic și implicit potențialul turistic al Deltei Dunării.

În scopul menținerii cadrului natural al Deltei Dunării, în urma cercetărilor de specialitate efectuate de Academia Republicii Socialiste România, prin Comisia Monumentelor Naturii, în colaborare cu institutele de cercetare care efectuează lucrări în deltă, s-a stabilit, prin mai multe acte normative³⁾, ca întreaga activitate de cercetare și exploatare economică a acesteia să se facă prin respectarea cu strictețe a echilibrului său ecologic. Un prim pas pe această linie s-a făcut prin delimitarea în cadrul teritoriului deltei a trei mari rezervații naturale care ocupă circa o zecime din suprafața deltei, cuprînzînd formațiuni geologice și geografice, asociații vegetale caracteristice, precum și refugii și locuri de cuibărit și de popas pentru păsările migratoare. **Rezervațiile naturale**⁴⁾ în suprafață de 41.500 ha. au fost delimitate în cele trei biotipuri diferite ale deltei și anume în delta fluvială, în delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe. Rezervațiile naturale Roșca — Buhaiova — Hrechișca și Letea, alături de Parcul național Retezat și Pietrosu Mare al Rodnei, au fost incluse în rețeaua mondială a rezervațiilor biofaunei, care numără acum 177 de ecosisteme reprezentative de pe toate continentele lumii. Această decizie a fost luată în cadrul programului internațional de studii „Omul și biosfera” de pe lângă UNESCO, ca o recunoaștere a importanței științifice excepționale a rezervațiilor naturale românești, a bogăției și varietății elementelor de floră și faună care au permis viața aici din timpuri imemorabile, a capacității lor de a conserva echilibrul ecologic la parametrii inițiali.

MODIFICĂRI, în sens negativ, asupra cadrului natural al Deltei pot provoca și construcțiile, transporturile, agricultura și chiar turismul. În unele cazuri, aceste consecințe sînt rezultatul anumitor dificultăți de ordin tehnic, dar cel mai adesea se datoresc nepăsării, indifferenței sau comodității în gândire. Dacă ne referim la turism, consecințele sale negative asupra propriei „substanțe de existență”, se fac simțite în forme variate : aruncarea resturilor la întîmplare, distrugerea de puiet sau de plante, instalarea de corturi și pătrunderea cu autoturismele în locuri neindicate, spălarea acestora în gîrlele, canalele și lacurile din deltă, suprasolicitarea unor locuri, cu efecte dezastruoase pentru vegetație, în special datorită tasării terenului etc. Împotriva poluării turistice, generalizarea sentimentului de respect față de natură reprezintă direcția principală de acțiune și pentru aceasta merită o deosebită atenție utilizarea sistematică și intensivă a tuturor mijloacelor educative.

În același scop Consiliul popular județean Tulcea, prin decizia nr. 208/1980, a stabilit o serie de măsuri pentru protejarea faunei și florei, a bazinelor piscicole amenajate în lunca și Delta Dunării, în complexul de lacuri Razelm — Sinoe, astfel : delimitarea terenurilor pentru parcare a autovehiculelor, rulotelor și instalarea corturilor numai din categoria celor neproductive în perimetrul construiilor al localităților (pe raza cărora nu s-au înființat popasuri turistice) : interzicerea instalării de corturi sau altor amenajări turistice pe grinduri, platforme, terenuri agricole etc. ; confecționarea și plantarea la locuri vizibile de semne, indicatoare și panouri sugestive privind protecția florei și faunei, interzicerea circulației cu ambarcațiuni cu și fără motor, interzicerea pescuitului și vînatului în anumite zone din Lunca și Delta Dunării ; stabilirea anuală a traseelor de către organizatorii de turism, pe Dunăre, canalele, gîrlele și lacurile din lunca și Delta Dunării ; folosirea, de către persoanele care vizitează individual Lunca și Delta Dunării precum și complexul lagunar Razelm — Sinoe numai a mijloacelor de transport în comun ale INF Navrom Galați și ale OJT Tulcea ; organizarea de către unitățile de turism a punctelor de închiriat ambarcațiuni pentru turiști, care se vor deplasa numai pe traseele și în zonele stabilite ; interzicerea circulației ambarcauțiilor cu motor, proprietate de stat și a ambarcauțiilor :

¹⁾ „Prognoza dezvoltării științei și tehnologiei în Delta Dunării pentru perioada 1976—2000 (2010)”. I.C.P.D.D. Tulcea, 1977.

²⁾ Nicolae Ceaușescu — „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate” vol. 7, Ed. politică, București, 1973, p. 511.

³⁾ H.C.M. nr. 891/1961 ; H.C.M. nr. 528/1970.

⁴⁾ Vezi H.C.M. nr. 891/1961, H.C.M. nr. 528/1970 ; „Conservarea naturii în Delta Dunării”. Academia R. S. România, Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii, București, 1968, p. 6—11

de orice fel, proprietate personală, în bazinele piscicole și în rezervațiile naturale din Lunca și Delta Dunării, în complexul lagunar Razelm-Sinoe.

DESIGUR, în viitor, amenajarea în scop turistic, piscicol, cinegetic a Deltei, dezvoltarea bazelor de drumeție și vacanță, sistematizarea și dezvoltarea așezărilor omenești vor facilita aflusul uman, ceea ce va determina o serie de impacturi, consecințe și repercusiuni previzibile, ca și altele numeroase imprevizibile. Toate acestea impun să se reorienteze activitatea de ocrotire în Delta Dunării după alte criterii, care, amplificate, să înlătuie concret dezideratul ecologic exploatare-conservare până nu este prea târziu. Cu atât mai mult cu cât se consideră că fața de noile jocuri ecologice, rezervațiile naturale din Delta Dunării nu vor mai rezista și, fără o protecție adecvată, ar fi posibil ca numai în 8—10 ani delta să fie definitiv alterată și compromisă.

În problema protecției cadrului natural al Deltei Dunării, în literatura de specialitate s-au purtat și continuă să aibă loc numeroase discuții. Încercând o sinteză a acestor dezbateri, se desprind trei concepții de bază: protecționist-idilică, tehnologică și protecționist-tehologică⁵⁾.

1) Concepția protecționist-idilică consideră că Delta Dunării trebuie să fie integral ocrotită, fie prin transformarea ei într-un Parc Național (rezervație) Românesc, fie ca Parc Internațional. Se consideră că regiunea cea mai indicată pentru un viitor Parc Național Delta Dunării este întreaga regiune cuprinsă între cele trei brațe: Chilia, Sulina, Sf Gheorghe, la est de Tulcea, precum și lacurile Razelm și Sinoe cu cimpurile înconjurătoare.

2) Concepția tehnologică privește delta ca un teritoriu cu un potențial productiv, care poate fi modificat, dezvoltat și exploatat prin lucrări de amenajare. Potrivit acestei concepții, reflectată și în unele studii elaborate de institute de specialitate din țara noastră, întreg teritoriul deltei este privit ca o rețea de amenajări agricole, piscicole, stuficole, silvice etc.

3) Concepția protecționist-tehologică pornește de la premisa că delta rămâne unicat mondial ca peisaj și regiune de cercetare a unei faune și flore atvatic și terestre excepțional de variate și bogate, ce trebuie protejată, dar, în același timp, consideră că resursele deltei pot fi utilizate rațional.

Această concepție pornește de la premisa potrivit căreia protecția naturii în Delta Dunării cuprinde trei elemente fundamentale: conservarea, ocrotirea și exploatarea;

— conservarea spațiului deltaic implică utilizarea resurselor pe baza unei profunde analize a pretabilității, potențialului productiv, plasticității și capacității de suport a diferitelor spații din deltă;

— ocrotirea spațiului deltaic implică delimitarea unor suprafețe unice, fie ca peisaj, fie ca loc de concentrare pentru fauna și flora rară, fie pentru întregul complex teritorial. Aceste suprafețe declarate rezervații sunt total sustrate activității umane, ocrotirea lor activă reprezentând unica formă de utilizare din spațiul respectiv;

— exploatarea spațiului deltaic, prin păstrarea echilibrului natural și asigurarea unei productivități optime în utilizarea resurselor, implică efectuarea lucrărilor de amenajare agricolă și silvică în sectoarele mai evaluate din delta fluvială, pe unele ostroave și grinduri, a lucrărilor de amenajare piscicolă în delta fluvială și complexul lagunar Razelm-Sinoe, a recoltării controlate a stufului pe întreg teritoriul deltei, precum și valorificarea nisipurilor cu minerale grele și cuarțoase din delta maritimă.

Dintre studiile cu acest caracter menționăm pe cel elaborat de Universitatea din București, care consideră că: „...lucrările de amenajare trebuie restrinse la sectoare mai evaluate din vestul deltei... În restul deltei se preconizează ca linii de acțiune: a) înființarea unui parc național al Deltei Dunării, extins pe cea. 200.000 ha, care să cuprindă rezervații pe o suprafață de 70.000 ha, restul de 130.000 ha, urmînd să fie utilizate prin forme tradiționale de pescuit, agricultură și creșterea animalelor, dar mai ales prin turism; b) Dezvoltarea intensivă a turismului, care urmează să devină modalitatea cea mai importantă de utilizare a resurselor Deltei Dunării.”

PROBLEMA protecției rezervațiilor și a monumentelor naturii și în special aceea a constituirii parcurilor naționale este abordată asemănător în literatura de specialitate, noțiunea de parc național fiind incompatibilă cu existența pe teritoriul său a folosințelor economice în afară de turism.

Formula parcului național este cea care ilustrează cel mai bine preocupările de protejare globală și dinamică a naturii. Teritoriul denumit parc național este plasat sub autoritatea puterii de stat care asigură respectarea statutului său de protecție generală. El este scutit de orice fel de exploatare de

către om a resurselor naturale. Astfel, pe cuprinsul lui, cultivarea plantelor, creșterea animalelor, vînătoarea și pescuitul, exploatarea forestieră și minieră, construirea de baraje sînt interzise. La fel, construirea de locuințe, comerțul sau industria, construirea de căi de comunicație, de linii electrice de înaltă tensiune și de linii telefonice. Sînt admise numai serviciile și instalațiile impuse de organizarea turismului: hoteluri, culturi ornamentale, modificări localizate ale mediului natural. Sînt permise activitățile umane care au ca scop menținerea unui echilibru dorit (controlul și modificarea anumitor populații de animale, crearea unor locuri de adăpare etc.).

Conform definiției adoptată de O.N.U. un parc național se înființează pe o suprafață relativ vastă, puțin afectată de activitățile omului, pe care sînt concentrate valori deosebite (peisaj, floră, faună). Parcurile naționale au astfel funcțiunea să păstreze sau să restaureze peisaje unice, inclusiv fauna pe care o cuprind, să asigure condiții pentru recreere, educație în natură și agrement, fără perturbarea echilibrului natural și să permită efectuarea cercetării științifice pentru cunoașterea structurii și funcționării naturii neafectate de activități umane. Potrivit legislației țării noastre, rezervațiile și monumentele naturii se pot constitui, printre altele, în „Parcuri naționale, care cuprind suprafețe de teren și de ape ce păstrează nemodificat cadrul natural cu flora și fauna sa, destinate cercetării științifice, recreerii și turismului.”

Caracterul deosebit de prețios al Deltei Dunării impune accentuarea preocupărilor privind protejarea mediului înconjurător, utilizarea rațională a resurselor naturale, păstrarea echilibrului său ecologic, care a devenit destul de fragil. Aceasta impune necesitatea de a se acorda o atenție sporită conservării și ameliorării calităților ecosistemelor reprezentative din Delta Dunării cit și a monumentelor naturii. Pornind de la situația existentă în prezent în Delta Dunării — populație, așezări omenești, folosințe economice, protecția cadrului natural al acesteia s-ar putea eșalona în două etape distincte. În acest sens, pentru menținerea peisajului natural existent în Delta Dunării și deci a potențialului turistico-economic al acesteia să se aibă în vedere, într-o primă etapă (10—15 ani), constituirea unor parcuri naturale (...cuprind suprafețe de teren în care se urmărește menținerea peisajului natural existent și a folosințelor actuale cu posibilități de restrîngere a acestor folosințe în viitor) în delta fluvială, delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe, în care să fie strict delimitate rezervațiile naturale, rezervațiile științifice și rezervațiile peisagistice.

În cuprinsul „Parcului natural Delta Dunării” și „Parcului natural Razelm-Sinoe” ar urma, deci, să se interzică desfășurarea oricăror activități ce ar putea duce la degradarea sau modificarea aspectului inițial al peisajului, a componenței faunei și florei sau a echilibrului ecologic, în afară de cazurile în care Academia Republicii Socialiste România va aproba, în mod excepțional și în baza unor cercetări de specialitate astfel de activități. În acest sens, considerăm că trebuie luate măsuri care să asigure:

— restrîngerea folosințelor economice actuale prin renunțarea la folosirea mijloacelor poluante — distructive și folosirea mijloacelor tradiționale;

— interzicerea fluxului uman necontrolat în aceste zone și în special în „Parcul natural Delta Dunării”;

— fundamentarea delimitării perimetrului parcurilor prin cercetări științifice de specialitate, efectuate de Academia Republicii Socialiste România, sau de alte instituții componente solicitate de aceasta și avizate de Consiliul Național pentru Protecția Mediului Înconjurător;

— înființarea unei direcții unice a parcurilor care să le conserve, să le întrețină și să le asigure paza, subordonată Consiliului Național pentru Protecția Mediului Înconjurător;

— stabilirea unui sistem de supraveghere a calității mediului, care să permită urmărirea sistematică, culegerea, centralizarea și prelucrarea datelor referitoare la calitatea aerului, apelor, solului, florei și faunei în vederea cunoașterii tendințelor de stare a mediului;

— extinderea acțiunilor referitoare la educarea populației, în special a tineretului, pentru protejarea și ameliorarea calității mediului înconjurător, inclusiv pentru ocrotirea naturii.

Pentru păstrarea nemodificată a cadrului natural cu flora și fauna sa, într-o a doua etapă ar urma să se constituie în delta fluvială și delta maritimă: „Parcul național Delta Dunării”. Organizarea rezervațiilor și a parcurilor naturale și apoi naționale în deltă ca parte integrantă a amenajării ei pe baze riguroase științifice, va permite optimizarea soluțiilor și a măsurilor care trebuie aplicate în vederea conservării și a exploatarei raționale a acestui teritoriu, va genera un turism eficient în zona Delta Dunării.

Morin NIȚU
Tulcea

⁵⁾ Vezi Marin Nițu „Protecția sistemului ecologic al Deltei Dunării”, Revista economică nr. 30/1977, p. 19—20

IDEILE de independență și dezvoltare constituie o permanență a gândirii și acțiunii românilor din toate timpurile, ele însoțind, de-a lungul veacurilor, năzuințele și eforturile lor eroice de a trăi în neatințare și libertate, de a se dezvolta în demnitate. Dezvoltarea și afirmarea în toate ținuturile locuite de români a clasei muncitoare, care a constituit un eveniment cu profunde rezonanțe pentru destinele României, a dus la ridicarea pe o treaptă superioară a celor mai nobile tradiții de luptă pentru înfăptuirea năzuințelor sociale și naționale ale poporului, pentru progresul economico-social și politic al patriei. Crescând și afirmându-se ferm în viața politică a țării, proletariatul — cum se subliniază în Programul Partidului Comunist Român — „devine tot mai mult purtătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirea independenței de stat”. Prin gândire și acțiune, mișcarea muncitorească, militanții ei, au dat astfel expresie, cu o deosebită vigoare și consecvență, voinței poporului nostru de a se dezvolta de sine stătător, de a-și afirma ființa sa națională, imbinând strâns și în permanență lupta de eliberare națională cu cea de eliberare socială în vederea înlăturării oricărei forme de exploatare și asuprire.

Ideea de independență națională se regăsește încă de la formarea primelor or-

Independența și dezvoltarea țării — elemente fundamentale în gândirea muncitorească din România (I)

ganizații muncitorești din țara noastră. Astfel, în Rezoluția Asociației generale a muncitorilor din Timișoara, înființată în 1868, afiliată la Internaționala I, se subliniază: „Asociația... revendică independența țării”. Insușindu-și ideile socialiste științific și aplicându-le creator, continuând și dezvoltând, în strânsă legătură cu condițiile de existență și cu misiunea istorică a clasei muncitoare, cele mai înaintate tradiții democratice, progresiste și revoluționare ale poporului român, militanții mișcării socialiste au adus contribuții de seamă la îmbogățirea gândirii social-economice despre independență și dezvoltare, au formulat idei și teze cu profunde rezonanțe până în zilele noastre.

Intemeiată pe cunoașterea istoriei patriei, a realităților concrete, specifice, social-economice, politice și naționale, gândirea socialistă despre independență și dezvoltare s-a afirmat cu o vigoare deosebită în peisajul gândirii social-economice și politice a vremii, a jucat un rol activ în dezvoltarea mișcării naționale, a conștiinței naționale a poporului român, constituind astfel un suport temeinic și mobilizator al acțiunilor întreprinse în vederea realizării dezideratului secular al poporu-

lui nostru de a trăi și a se dezvolta în independență și libertate. Ideile de independență și dezvoltare sînt susținute de socialiști cu numeroase tapte și date istorice, etnice și geografice, cu un întreg arsenal de argumente științifice, care, în totalitate și fiecare în parte, exprimă puternica și încrezătoarea convingere în victorie, în perspectiva inexorabilă a realizării năzuințelor românilor de pe toate teritoriile locuite de ei de a trăi liber și independent, într-o patrie unită și independentă.

Prin gândire și faptă, socialiștii români au dat dovadă de cel mai înalt patriotism, și-au exprimat cu hotărâre voința de a contribui la cucerirea și consolidarea independenței de stat a României. Într-o scrisoare din 2 mai 1877 către un prieten, N. Codreanu evidențiază cu o deosebită claritate poziția socialiștilor de sprijinire activă a războiului României de obținere a independenței absolute. El arată: „Oricum ar fi, țara noastră se află în război cu unul din mulții săi inamici: cu Turcia. Ideea despre datoria ce trebuie acum îndeplinită către țară pune pe gânduri și neliniște nu numai pe oamenii de omenie, dar mai pe toți de-a rîndul. M-am gândit și eu neapărat despre ceea ce trebuie să fac în împrejurările de față ale țării noastre, în ce chip să mă arăt că sînt vrednic de un adevărat fiu al națiunii române; de aceea, iată că m-am hotărît să părăsesc pentru cîtăva vreme serviciul de medic de plasă și să mă duc acolo unde arma inamicului sau, mai bine, barbaria omenirii zdrobește vieții tinere și puternice pentru gustul și capriciul a doi tirani... România, continuă el, are oarecare instituțiuni, oarecare libertăți...”, dar, conchide N. Codreanu, „Libertățile nu se pot căpăta decît cu lacrimi și cu sînge!”.²⁾ În ziarul „Socialistul” (București) din 26 mai 1877 remarcă cu profundă satisfacție că românii „iau armele pentru a-și apăra independența”. După proclamarea deplinei independențe de stat a României, socialiștii vor evoca statornic și cu multă căldură importanța istorică a acestei izbînzii. Astfel, în ziarul „Lumea nouă” din 7 mai 1909 I.

FIȘE

Ion Bold - Vasile Niță - Petre Săbădeanu

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ în agricultura României

● Recentă apariție, la Editura Politică a volumului „REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ ÎN AGRICULTURA ROMÂNIEI” (semnatarii cărții sînt Ion Bold, Vasile Niță, Petre Săbădeanu), are menirea să îmbogățească, cu opinii și

analize originale, ampla dezbatere de idei declanșată de preocuparea pentru a concretiza obiectivele de interes național stabilite de partid privind înlăptuirea unei profunde revoluții agricole. Lucrarea are un caracter cu mult mai divers decît sugerează titlul, ea constituind, în fapt, o radiografie a dezvoltării agriculturii românești în pericada construcției socialiste. Aspectele legate de dezvoltarea bazei tehnico-materiale, elemente de natură organizatorică, probleme privind dezvoltarea cercetării în această ramură de bază a economiei, precum și analiza unor curente de gândire economică autohtonă referitoare la dezvoltarea agriculturii sînt analizate în volum din perspectiva procesului de industrializare, fenomen considerat definitoriu. Totodată, autorii au urmărit să surprindă

ce schimbări se vor produce în raportul industrie-agricultură sub impactul restricțiilor energetice și de materii prime care afectează activitatea economică sub toate dimensiunile sale.

Apele mineralizate — sursă de metale

● În articolul *Kompleksnoe ispolzovanie siriievih resursov (Utilizarea complexă a resurselor de materii prime)*, publicat în nr. 2/1981 al revistei „PLANOVŌE HOZEAISTVO”, N. Bakrieva argumentează utilitatea folosirii apelor subterane cu un conținut ridicat de săruri minerale drept sursă de obținere a unor metale, îndeosebi rare. După cum relevă autoarea citată, eficiența economică a exploatării acestei surse de metale este determinată de gradul relativ ridicat de minerali-

zate, a apelor respective, de faptul că asemenea ape provin (ca produs secundar) din sondele de exploatare a petrolului și gazelor, de nivelul relativ scăzut al investițiilor necesare construirii instalațiilor tehnologice de extracție a metalelor, precum și de faptul că, în cazul apelor termale — după extragerea sărurilor minerale — acestea pot fi utilizate în sistemele de termoficare. Poțrivit unor estimății, în cazul extragerii complexe a metalelor conținute în apele subterane costul acestora este cu mult mai scăzut decît în cazul prelucrării minereurilor prin mijloace tradiționale, iar termenul de recuperare a investițiilor aferente se reduce la circa trei ani. Dar — atrage atenția N. B. — pentru asigurarea eficienței sînt nece-

ȚĂRI SOCIALISTE

CONSOLIDAREA REALIZĂRILOR DOBÎNDITE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI

EVOLUȚIA economiei mondiale, în cursul anului trecut, sub semnul recesiunii prelungite din țările capitaliste, al menținerii efectelor negative ale „crizei” petrolului și materiilor prime, al încetinirii fluxurilor în cadrul schimburilor internaționale de bunuri și servicii, al perpetuării cursei înarmărilor, al creșterii continue a poverii datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare etc., a influențat și orientările politicii economice din țările socialiste, rezultatele obținute în realizarea obiectivelor planificate. În ansamblu, dezvoltarea economiei naționale a țărilor socialiste în cursul anului trecut prezintă caracteristici similare cu cea din anul 1979, axându-se — cu unele modificări de accent — pe consolidarea rezultatelor obținute în perioada precedentă, pe acțiuni vizând înfăptuirea unui echilibru structural optim, pe efectuarea unor reajustări ale diverselor proporții între ramurile economiei naționale, în vederea asigurării continuării unei creșteri armonioase și eficiente.

Ca atare, după cum se poate vedea din tabelul nr. 1, se constată o apropiere a valorilor realizate în 1980 de diferite țări socialiste la o serie de indicatori de bază, ca venitul național, producția industrială ș.a., în condițiile unei anumite încetiniri a dinamicii dezvoltării economice. Relevant este faptul că, exceptând cazul Poloniei (unde venitul național a înregistrat anul trecut o reducere față de nivelul anului 1979), în celelalte țări socialiste sporurile de venit național realizate în 1980 precum și cele prevăzute pentru anul în curs atestă continuitatea dezvoltării economiilor lor naționale. Evoluția țărilor socialiste apare cu atât mai remarcabilă cu cât în țările capitaliste vest-europene de pildă, după anul 1980, apreciat de experții Comisiei economice O.N.U. pentru Europa ca fiind extrem de nefavorabil, creșterea prognozată pentru 1981 se încadrează în limitele $\pm 1\%$, ceea ce echivalează practic cu o stagnare economică. În acest context datele statistice privind dezvoltarea economiei românești în perioada 1976—1980, respectiv creșterea medie anuală a venitului național cu $7,2\%$, a producției industriale globale cu $9,5\%$, a producției globale agricole cu $4,8\%$, a volumului comerțului exterior cu $16,5\%$

ș.a., confirmă — o dată în plus — caracterul dinamic al progresului țării noastre pe calea construirii societății socialiste și a celei comuniste.

În ceea ce privește creșterea producției industriale, sporurile realizate în 1980 se apropie de sau depășesc indicii respectivi pentru venitul național sau produsul social. Se constată, de asemenea, că în țările socialiste în care realizările industriei s-au exprimat anul trecut și sub forma indicatorului „producția netă”, nivelul acestuia a fost, de regulă, superior celui al indicatorului „producția globală” (în cazul României creșterile respective față de anul 1979 au fost de $8,6\%$ și $6,5\%$).

În perioada examinată dezvoltarea industriei țărilor socialiste, deosebi a celor mai avansate, s-a aflat și se află sub incidența imperativului fundamental al asigurării unei evoluții echilibrate a întregii economii naționale. Printre obiectivele prioritare se numără: îmbunătățirea raportului între dezvoltarea ramurilor din grupa „A” (industria producătoare de mijloace de producție) și a celor din grupa „B” (industria bunurilor de consum), între dezvoltarea celor două ramuri de bază ale economiei — industria și agricultura —, extinderea bazelor proprii de materii prime și purtători de energie (în vederea reducerii importului acestora), acordarea de prioritate ramurilor și tehnologiilor care consumă puține materii prime, materiale și energie, urmărindu-se, totodată, scăderea ponderii ramurilor și tehnologiilor energo-intensive, ridicarea calității produselor și modernizarea acestora ș.a.m.d.

În acest cadru, dezvoltarea prioritară a unor ramuri generatoare de progres tehnic, alocarea unei părți crescînde din investiții pentru modernizarea capacităților de producție existente asigură premisele creșterii continue a productivității muncii sociale și ale unei gospodării mai raționale a resurselor materiale și de forță de muncă. În Cehoslovacia — față de creșterea întregii producții industriale cu $3,2\%$ în 1980, comparativ cu nivelul din 1979 — producția construcțiilor de mașini a sporit cu $5,5\%$, iar cea a industriei electrotehnice cu $7,3\%$; în Bulgaria, unui spor de circa 5% al producției industriale

Dinamica unor indicatori ai dezvoltării economiei naționale (în%)
(creșteri + sau scăderi — în 1980 față de nivelul realizat în 1979)

Tabelul nr. 1

Indicatorul	Țara									
	Bulgaria	Cehoslovacia	R.P. Chineză	R.D. Germană	Iugoslavia	R.P. Mongolia	Polonia	România	Ungaria	U.R.S.S.
Venitul național	+ 5,7	+ 3,0	...	+ 4,2	+ 2,5 ¹	+ 3,5	- 4,0	+ 2,5	+ 1,0	+ 3,8 ²
Producția industrială globală	+ cca 5,0	+ 3,2	+ 8,4	+ 5,5 ³	+ 4,5	+ 10,0	- 1,3 ³	+ 6,5	- 1,7	+ 3,6
Producția agricolă globală	- 0,8 ⁴	+ 6,0	...	+ 2,0 ⁵	- 2,0	...	- 9,6	- 5,0	+ 4,5,0	- 3,0
Volumul investițiilor în economie	+ 1,3 ⁶	+ 0,7	...	+ 2,0	0,0 ⁷	- 7,0 ⁸	- 10,5 ⁹	+ 3,1	...	+ 2,0
Productivitatea muncii în industrie	+ 2,6	+ 2,5	...	+ 5,1	+ 0,5 ¹⁰	+ 8,6	- 1,0	+ 4,2	...	+ 2,6
Volumul transporturilor de mărfuri	+ 2,4	+ 1,8	...	+ 4,0 ¹¹	+ 3,0	+ 7,4	- 0,3	+ 0,3	...	+ 3,0
Volumul desfacerilor în comerțul socialist cu amănuntul	peste + 6,0	+ 2,0	+ 11,0	+ 4,3	+ 1,0	...	+ 0,6	+ 6,4	...	+ 5,3
Volumul comerțului exterior	+ 14,1	+ 11,0	+ 14,3 ¹²	+ 10,0	+ 9,0 ¹³	...	+ 4,8	+ 23,2	...	+ 14,0
Venitul real pe locuitor	+ 2,7	+ 4,1 ¹⁴	...	+ 3,4	- 7,0 ¹⁵	+ 6,0 ¹⁵	+ 1,0 ¹⁶	+ 2,6 ¹⁶	...	+ 3,5
Locuințe construite și predate populației (mii unități)	74,0	127,8	peste 78 ¹⁷	169,0 ¹⁸	...	0,18 ¹⁷	154,7	103 ¹⁷

1) Produsul social, în prețuri constante. 2) Venitul național folosit pentru consum și acumulare. 3) Producția marfă. 4) În întreprinderile agricole socialiste. 5) În producția vegetală. 6) Volumul lucrărilor de construcții-montaj. 7) Investițiile în mijloace fixe și echipament. 8) Realizat față de plan. 9) Investițiile în sectorul socialist al economiei. 10) Productivitatea socială a muncii. 11) În transportul feroviar. 12) Volumul exporturilor (cel al importurilor a sporit cu $2,1\%$, în prețuri constante). 13) Idem (importurile s-au redus cu $10,8\%$). 14) Veniturile bănești ale populației. 15) Venitul net pe un lucrător. 16) Veniturile reale ale populației. 17) Milioane mp. 18) Inclusiv locuințele modernizate.

Sursa: Comunicatele organelor centrale de statistică din țările respective privind îndeplinirea planului de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1980; planurile de dezvoltare a economiei naționale a țărilor respective pe anul 1981.

Dinamica unor indicatori al dezvoltării economiei naționale (în %) (creșteri + sau scăderi — planificate în 1981 față de nivelul realizat în 1980)

Tabelul nr. 2

Indicatorul	Țara									
	Bulgaria	Cehoslovacia	Cuba	R.D. Germană	Iugoslavia	R.P. Mongolă	România	Ungaria	U.R.S.S.	R.S. Vietnam
Venitul național	+ 5,1	+ 2,8	+ 3,9 ¹	+ 5,0	+ 3,0 ¹	+ 9,0	+ 7,0	+ 2,25	+ 3,4 ²	...
Producția industrială globală	+ 5,6	+ 3,5	+cca 4,0	+ 5,8 ³	+ 3,5	+ 9,5	+ 7,0 ³	+ 3,35	+ 4,1	+ 2,3
Producția agricolă globală	+ 4,7	+ 2,6	+cca 4,0	...	+ 4,0	+17,0	+ 9,3 ⁴	+ 3,0	...	+ 6,0
Volumul investițiilor în economie	+3,40	0,0	+ 5,7	0,0	+cca 5,0	+16,0	+ 9,2 ⁵	- 1,0 ⁶	+ 4,5	...
Productivitatea muncii în industrie	+ 4,8 ⁷	...	+ 3,0 ⁷	+ 5,0	+ 1,3 ⁷	+4,8	+ 7,0	...	+ 3,6	...
Volumul transporturilor de mărfuri	+ 3,6	+ 1,7	+ 3,0	+ 1,7	...	+ 4,1	+ 3,2	...	+ 2,6	...
Volumul desfacerilor în comerțul socialist cu amănuntul	+ 4,8	+ 2,3	+ 4,0 ⁸	+ 4,0	...	+ 5,5	+ 6,0	...	+ 3,9	+30,0
Volumul comerțului exterior	+ 8,3	+16,0	+cca 7,0 ⁹	+11,0	+10,0	+7,5, 8,0 ¹⁰	...	+25,0 ¹⁰
Venitul real pe locuitor	+ 3,1	+ 3,3 ¹¹	...	+ 4,0 ¹¹	...	+ 6,0 ¹¹	+ 3,4 ¹²	+ 1,0 ¹²	+ 2,9	...
Locuințe construite și predate populației	...	110,0	cca 20,0	174,5 ¹³	...	0,125 ¹⁴	185,0	76,78,0	109 ¹⁷	...

1) Produsul social, în prețuri constante. 2) Venitul național folosit pentru consum și acumulare. 3) Producția marfă. 4) Producția netă. 5) Volumul fondurilor fixe în economia națională. 6) Investițiile în sectorul socialist al economiei. 7) Productivitatea socială a muncii. 8) Volumul mărfurilor și serviciilor puse la dispoziția populației. 9) Volumul exporturilor (cel al importurilor urmează să scadă cu 3^{0/0}). 10) Numai volumul exporturilor. 11) Veniturile bănești ale populației. 12) Veniturile reale totale ale populației. 13) Inclusiv locuințele modernizate. 14) Milioane șip.

Sursa: Același ca la tabelul nr. 1.

globale (1980) îi corespunde mărirea cu 9,7% a producției industriale chimice, cu 8,1% a celei furnizate de industria electronică și electrotehnică; în România, — datorită creșterii accelerate a producției industriei metalurgice, construcțiilor de mașini și chimiei — ponderea acestor ramuri în ansamblul producției industriale s-a majorat de la 50,4% în 1975 la 54,6% în 1980; etc.

În domeniul agriculturii evoluția din anul trecut a fost mai complexă, între altele și sub efectul condițiilor climatice nefavorabile, care au determinat scăderi absolute ale producției globale într-o serie de țări socialiste (vezi tabelul nr. 1). Pentru realizarea dezvoltării armonioase a industriei și agriculturii, a stabilității producției agricole, a premiselor necesare unei creșteri ritmice a randamentelor obținute atât în zootehnie cât și în cultura plantelor, în anul în curs și în cei următori în multe țări socialiste (U.R.S.S., România, Iugoslavia, Ungaria, Cuba, Vietnam ș.a.) se prevăd măsuri complexe de întărire a bazei tehnico-materiale a agriculturii, de intensificare a producției, de utilizare maximă a resurselor locale în acest domeniu. În ceea ce privește țara noastră, în cincinalul care a trecut producția agricolă a sporit — pe ansamblu — într-un ritm mediu anual de aproape 5%.

TRANSPUNEREA ÎN VIAȚĂ a diferitelor măsuri înnoitoare a necesitat, între altele, mobilizarea și utilizarea rațională a resurselor materiale, financiare și umane de care dispun țările socialiste. Această cerință s-a oglindit, în primul rând, în remodelarea politicii investițiilor în cursul anilor 1980—1981, începând cu reducerea absolută a volumului acestora în unele țări (de pildă în Polonia sau Iugoslavia), dar vizând mai ales concentrarea și reorientarea lor în marea majoritate a țărilor examinate. Astfel, în România, R.P. Chineză, Cehoslovacia, U.R.S.S., Iugoslavia, Cuba, R.P. Mongolă, Vietnam etc. se urmărește reducerea numărului obiectivelor de investiții, concentrarea mijloacelor materiale și umane în sectoarele cele mai importante pentru progresul economiilor naționale, în scopul ridicării eficienței activității de construcții-montaj, al gospodăririi judicioase a fondurilor alocate. În cazul țărilor socialiste mai puțin dezvoltate, se observă orientarea pronunțată a investițiilor către crearea și extinderea unor subramuri noi în industrie și agricultură.

Totodată, se urmărește accentuarea căilor de dezvoltare intensivă a economiilor naționale ale țărilor socialiste. În Bulgaria, de exemplu, această tendință este oglindită de faptul că în 1980 aproape întregul spor al venitului național a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii, în U.R.S.S. în anul în curs pe această cale urmează să se obțină 90% din sporul producției industriale, iar în România — unde în cincinalul trecut pe seama creșterii productivității muncii s-au obținut peste trei-pătrimi din sporul producției industriale — același ritm ridicat (de 7%) al creșterii productivității muncii în in-

dustria este prevăzut și pe anul 1981. O altă latură a intensificării activității economice poate fi ilustrată prin aceea că — în R.D.G., de pildă, — prin utilizarea mai eficientă a resurselor materiale, consumul specific de materie primă, materiale și purtători de energie s-a redus anul trecut cu 5%, ceea ce a permis realizarea unui volum sporit (cu 5,5%) al producției industriale în condițiile scăderii cu 1% a consumului total de energie primară.

Se cuvine relevat, în sfârșit, că preocupările pentru modernizarea economiei, pentru sporirea eficienței acesteia au condus în numeroase țări socialiste (România, U.R.S.S., Ungaria, R.D.G., Cehoslovacia, Bulgaria, R.P. Chineză, R.P.D. Coreeană — la elaborarea unor sisteme de perfecționare a conducerii întregii activități economico-sociale, în unele dintre ele fiind deja aplicat în anii 1980—1981 un nou mecanism economico-financiar. Menit să asigure promovarea principiilor științifice de conducere pe toate verigile economiei naționale, noul mecanism economico-financiar urmărește să ofere pîrghiile necesare pentru valorificarea cu o eficiență mereu crescîndă a tuturor resurselor existente.

CA ȘI ÎN ALȚI ANI, în perioada examinată — în condițiile dificultăților obiective semnalate anterior — problema consolidării și ridicării în continuare a nivelului de trai al populației, cea a îmbunătățirii condițiilor sale de muncă sau de viață s-au aflat în permanență în centrul atenției politicii social-economice a partidelor comuniste și muncitorești, a guvernelor din țările socialiste. Această preocupare neabătută se oglindește nu numai în creșterea continuă a veniturilor oamenilor muncii, reflectată de cifrele din tabelele nr. 1 și 2 (cu remarcă, că acestea nu sînt strict comparabile). Ea este ilustrată și de sporirea de la an la an a volumului desfacerilor de mărfuri prin rețeaua comerțului socialist cu amănuntul, ca — de altfel — și a volumului prestărilor de servicii pentru populație. Ea își găsește întruchiparea și în ampla activitate de asigurare a populației cu locuințe noi, cu confort sporit, ceea ce are ca efect un ritm mai înalt de înnoire a fondului locativ în țările socialiste, comparativ cu țările capitaliste dezvoltate. În sfârșit, pot fi amintite aici fondurile tot mai mari alocate de la bugetul statului, ca și din beneficiile realizate de unitățile socialiste, pentru acțiunile social-culturale, pentru ridicarea nivelului ocrotirii sănătății, al învățămîntului și a altor domenii de activitate. În acest context grija permanentă care se acordă în România îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor muncii se reflectă sintetic, de pildă, în majorarea — în 1980, față de anul 1975 — a veniturilor reale totale ale întregii populații de la orașe și sate cu 34%, a volumului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin rețeaua comerțului socialist — cu 46,2%, a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru acțiuni social-culturale — cu peste 39% etc.

Nicolae POPOV

Correspondență specială de la Națiunile Unite

Măsuri pregătitoare în perspectiva exploatării teritoriilor submarine

UNA DIN PROBLEMELE cele mai complexe aflate în dezbaterile sesiunii a X-a a Conferinței asupra oceanului (New York, 9 martie—24 aprilie 1981) se referă la modalitățile practice de pregătire a procesului explorării și exploatării resurselor minerale din Zona internațională a teritoriilor submarine în perioada de la adoptarea până la intrarea în vigoare a noii Convenții.

Încă de la deschiderea sesiunii, la 9 martie a.c., secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, arăta că „exploatarea rațională a teritoriilor submarine este imposibilă fără o convenție care să dezvolte principiile enunțate în Declarația solemnă adoptată de Adunarea generală în decembrie 1970”, prin care aceste teritorii au fost proclamate „patrimoniu comun al întregii omeniri”. Comunitatea internațională — a precizat Kurt Waldheim — „a acordat prezenței Conferinței înalta responsabilitate de a adopta un regim juridic și de a stabili un mecanism, care va avea menirea nu numai să garanteze explorarea și exploatarea resurselor oceanice în beneficiul întregii omeniri, ci, de asemenea, să protejeze cu eficacitate mediul marin de efectele dăunătoare care pot proveni din aceste activități”, iar președintele Comisiei pentru teritoriile submarine din cadrul Conferinței, reprezentantul Camerunului, Paul Bamela Engo, sublinia că „trebuie elaborat un cadru eficace pentru valorificarea echitabilă a teritoriilor submarine, ceea ce Conferința are datorită să realizeze”.

Față de declarația delegației S.U.A., potrivit căreia guvernul american are nevoie de un răgaz pentru a examina „sub toate aspectele” textul proiectului de Convenție, mai multe delegații și, în primul rând, cele membre ale „Grupului celor 77” și-au exprimat preocuparea lor profundă, deoarece sint texte elaborate în decursul mai multor ani, care — în privința zonei internaționale a teritoriilor submarine — conțineau deja soluții general acceptabile. Decizia guvernului S.U.A. de a reexamina întregul proiect de Convenție și, în special, prevederile privind zona internațională a teritoriilor submarine a determinat „Grupul celor 77” să ceară Conferinței amânarea discutării problemei investițiilor preliminare în activitățile de explorare și exploatarea a resurselor minerale. Totodată, plenara Conferinței a hotărât să dezbată măsurile privind începerea procesului exploatării acestor resurse până la intrarea în vigoare a Convenției.

După dezbateri ample, s-a ajuns la concluzia că măsurile privitoare la începerea explorării și exploatării resurselor zonei internaționale a teritoriilor submarine în perioada de la adoptarea până la intrarea în vigoare a noii Convenții nu pot avea decât un caracter tranzitoriu, iar pentru a da expresie naturii juridice a sistemului instituit, însuși organismul propus să fie creat în această perioadă urmează a fi provizoriu. Pentru a consacra aceste elemente într-o formulă adecvată s-a ajuns la concluzia că denumirea organului ar trebui să fie **Comisia pregătitoare**. După cum au relevat mai multe delegații în dezbateri, rațiunile constituirii acestei comisii sint atât economice cât și juridice. Cele economice privesc complexitatea procesului de prospectare, explorare și exploatare, a cărui organizare presupune o perioadă destul de îndelungată de timp: cele juridice se referă la cerința ca noua Convenție să fie ratificată de cel puțin 60 state. Această cerință — asupra căreia au insistat în mod deosebit delegațiile țărilor membre ale „Grupului celor 77”, inclusiv delegația țării noastre — semnifică cuprinderea tuturor zonelor geografice ale lumii, tinând seama de faptul că zona este **patrimoniu comun al umanității**, iar în organele ce se vor crea trebuie să se asigure o reprezentare echitabilă a fiecărei zone. Practica arată, însă, că procesul ratificării — operațiune a cărei desfășurare începe de la adoptarea și semnarea Convenției — se realizează în timp, care, firesc ar fi și mai îndelungat, dacă pregătirile pentru aplicarea Convenției ar începe numai după intrarea ei în vigoare.

În aceste condiții, s-a ajuns la concluzia că pentru a permite popoarelor lumii să beneficieze cât mai curând posibil de imensele bogății pe care le conțin teritoriile submarine este potrivit să se creeze Comisia pregătitoare, care, aproximativ în același timp cu intrarea în vigoare a noii Convenții, să încheie toate activitățile legate de organizarea procesului de punere în funcțiune a noului sistem de exploatare.

MAJORITATEA delegațiilor au subliniat necesitatea ca acest organism tranzitoriu să fie alcătuit din reprezentanții statelor semnatare ale Convenției, aceasta fiind documentul de bază în care se dă expresie voinței statelor cu privire la organizarea sistemului de exploatare a resurselor submarine. Delegațiile Argentinei, Indiei, Filipinelor, Irakului, României, Sri Lankăi, Iugoslaviei au precizat că recunoașterea dreptului statelor semnatare ale Convenției de a avea statut de membru cu drepturi depline în Comisia pregătitoare are o semnificație deosebită, nu numai pentru organizarea lucrărilor inițiale ale Comisiei pregătitoare, ci și în realizarea man-

datului acesteia în legătură cu începerea procesului de explorare și exploatare a teritoriilor submarine.

Unele delegații au sugerat că ar fi necesar să se examineze posibilitatea ca statele semnatare ale Actului final al Conferinței (care ar urma să îmbrace forma unei Declarații) să devină membre ale Comisiei pregătitoare. Obiecția formulată de majoritatea delegațiilor s-a referit la faptul că numai statele care semnează Convenția se angajează într-o formă juridică inițială că vor acționa în aplicarea prevederilor sale, pe cind cele semnatare ale Actului final nu sint legate nici măcar în această formă de aplicarea noii Convenții. Din aceste considerente, s-a propus ca statele semnatare ale Actului final să aibă numai statut de observator în Comisie.

În legătură cu funcțiile Comisiei pregătitoare s-au confruntat două tendințe: pe de o parte, s-a insistat să se acorde Comisiei puteri de decizie, cu efecte imediate, în asigurarea condițiilor necesare pentru a se trece la exploatarea bogățiilor minerale din zonă; pe de altă parte, îndeosebi delegațiile (țărilor în curs de dezvoltare au demonstrat că acest organism — tocmai pentru că este provizoriu — trebuie să aibă dreptul să elaboreze numai recomandări. Delegațiile Filipinelor, Pakistanului, Iugoslaviei și Nepalului au atras atenția asupra faptului că numai noul mecanism internațional (Autoritate), ce se va constitui după intrarea în vigoare a Convenției, va avea dreptul să ia decizii. Comisiei pregătitoare revenindu-i sarcina să întreprindă „cele măsuri practice implicate de declanșarea procesului propriu-zis de exploatare”.

Unele delegații au sugerat să se acorde Comisiei pregătitoare dreptul de a adopta reglementări în legătură cu exploatarea teritoriilor submarine. Delegația franceză a apreciat că „asemenea reguli trebuie pregătite de Comisie”, iar delegația japoneză a declarat că această Comisie „trebuie să elaboreze regulile și procedurile de exploatare a teritoriilor submarine, deoarece ei nu-i revine dreptul de a adopta decizii”. Alte delegații au obiectat însă, arătând că numai Adunarea tuturor statelor — ca organism suprem al noii Autorități internaționale — va fi în drept să adopte reglementări în dezvoltarea și adoptarea Convenției.

ÎN CURSUL dezbaterilor sesiunii s-a desprins însă concluzia că ar trebui conferite Comisiei pregătitoare atribute concrete în direcția pregătirii tehnice a prospectării, explorării și exploatării resurselor teritoriilor submarine. Aceste atribuții ar implica adoptarea unor măsuri inițiale pentru organizarea procesului tehnologic, în primul rând în acele perimetre de exploatare rezervate prin Convenție activității la care urmează să participe toate statele. Totodată, Comisia ar urma să adopte acele măsuri practice care vor facilita punerea în funcțiune a noului mecanism internațional (pregătirea sediului; asigurarea condițiilor pentru organizarea primei sesiuni a Adunării tuturor statelor după ratificarea Convenției de către 60 de state; pregătirea condițiilor tehnice pentru începerea activității Consiliului noii Autorități etc.).

Trecîndu-se la examinarea implicațiilor financiare ale funcționării Comisiei pregătitoare, de la adoptarea până la intrarea în vigoare a Convenției, s-a atras atenția asupra faptului că procesul ratificărilor cerute de Convenție ar putea dura **cîtiva ani** timp în care funcționarea Comisiei ar trebui asigurată financiar într-o formă permanentă. Un calcul inițial efectuat de un grup de experți din însărcinarea secretarului general al O.N.U. arată că aceste cheltuieli s-ar referi la sesiunile Comisiei, eventuale grupuri de lucru și activitatea unor tehnicieni chemați să efectueze acele pregătiri — specificate în sarcinile acestei Comisii — legate de declanșarea procesului de explorare și exploatare a resurselor minerale din Zonă. Unele delegații au sugerat un sistem de împrumuturi, care se vor restitui ulterior cînd va începe valorificarea bogățiilor teritoriilor submarine; alte delegații au propus să se recurgă la contribuțiile statelor participante, precum și la unele contribuții voluntare din partea statelor sau a unor organizații economice. Majoritatea reprezentanților statelor au făcut obiecții la aceste formule de finanțare, deoarece ele ar tinde să asimileze Comisia pregătitoare noului mecanism internațional. De aceea, ei au insistat ca finanțarea Comisiei să se facă potrivit practicii Națiunilor Unite, prin aplicarea aceluiași reguli și criterii ce se folosesc în cadrul unor reuniuni organizate sub egida O.N.U. și a unor organisme constituite de organizația mondială. Aceasta va sublinia încă o dată statutul tranzitoriu al Comisiei pregătitoare și va obliga la o restrîngere maximă a cheltuielilor, ceea ce, în mod firesc, va împiedica extinderea unor organisme subsidiare, care ar îndepărta-o de la obiectivele pentru care s-a hotărît constituirea ei.

New York, aprilie 1981

prof. dr. Dumitru MAZILU

Dinamica prețurilor internaționale — martie 1981

PREȚURILE pe ansamblul produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au rămas, practic, la nivelul lunii precedente.

Pe piața produselor agroalimentare, estimările mai optimiste privind recoltele din actualul sezon au determinat scăderea prețurilor la zahăr și produse tropicale (-6,6%) și la semințe oleaginoase și grăsimi comestibile (-0,4%). Prețurile la animale, carne și produse animaliere au rămas constante.

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale deși au scăzut pe ansamblu (-0,4%) au prezentat o evoluție diferită de la o categorie de produse la alta. Pe de o parte, au crescut prețurile la minereuri (+1,1%), lemn și produse din lemn (+0,1%) cu ocazia încheierii noilor contracte de comercializare, precum și la piei brute de bovine (+8,1%) sub influența volumului limitat al ofertelor. Pe de altă parte, prețurile au scăzut la fibre textile naturale (-4,2%) ca urmare a perspectivelor mai favorabile privind culturile de bumbac și a diminuării cererii pentru lână, precum și la cauciuc natural (-4,1%) și metale (-0,6%) sub influența menținerii cererii slabe din partea industriei prelucrătoare.

În cadrul combustibililor, prețurile au crescut ușor la cărbuni și cocs (+2,0%), precum și la produse petroliere (+1,6%), iar la țiței au rămas staționare.

Sectorul de conjunctură internațională și marketing — I.E.M.

INDICELE SINCRETIC I.E.M. ÎN ANII 1979-1980 ȘI ZAHĂRUL - MARTIE 1981

Categorii de produse	Anul	1979-1980 = 100		
		Indici anuali	febr.	martie
INDICE GENERAL	1979	338,5	311,1	306,3
	1980	362,7	381,9	373,5
	1981		372,0	371,9
1. Produse alimentare	1979	223,2	205,5	207,5
	1980	264,7	254,9	242,1
	1981		257,4	250,4
- cereale	1979	231,1	206,2	209,2
	1980	258,7	245,9	236,0
	1981		273,6	261,7
- semințe oleo- prod. deriv. și grăs. anim. și veg.	1979	237,0	231,7	235,5
	1980	225,0	224,5	210,1
	1981		226,8	225,9
- animale, carne și prod. anim.	1979	200,1	186,2	187,8
	1980	222,6	224,5	214,8
	1981		212,8	212,8
- zahăr și produse tro- picale	1979	250,0	216,3	216,7
	1980	455,1	402,1	374,8
	1981		396,0	369,8
2. Combusti- bilia	1979	759,7	673,8	626,2
	1980	902,4	851,4	876,3
	1981		927,0	938,4
- cărbuni și cocs	1979	403,2	392,4	391,5
	1980	461,1	436,5	461,5
	1981		401,2	409,2
- țiței	1979	839,3	585,5	595,0
	1980	1421,0	1344,5	1344,5
	1981		1594,9	1594,9
- produse pe- troliere	1979	1049,6	928,7	840,8
	1980	1106,1	1106,1	1073,4
	1981		1150,5	1168,9
3. Materii prime in- dustriale	1979	258,1	244,0	249,2
	1980	274,9	283,1	275,2
	1981		252,9	251,8
- minereuri	1979	150,3	143,7	148,3
	1980	192,1	175,2	197,2
	1981		178,5	180,4
- metale	1979	250,8	241,6	245,5
	1980	251,5	264,4	256,0
	1981		230,9	229,6
- cauciuc	1979	357,9	320,0	327,5
	1980	401,5	450,9	415,7
	1981		369,6	354,4
- lemn și produse din lemn	1979	304,4	274,8	275,4
	1980	356,3	353,7	344,9
	1981		311,4	314,4
- fibre ani- male și vegetale	1979	252,1	237,9	226,3
	1980	290,0	238,9	272,9
	1981		267,5	275,5
- piei	1979	339,1	370,4	479,1
	1980	240,2	286,8	227,7
	1981		222,4	240,5

a) Date provizorii pentru: feroceluloză, ferrosiliciu, țiței din Țeț, laminat din cupru, minereu de fier, ciment de portland, ciment, hulla, cocs de furnal, cherestea de rășinoasă, cherestea de rășinoasă, coluloză, fibră, iută, sters, alai de ricin, porci și carne de vită.

Programe de dezvoltare

Argentina: preocupări energetice

DIN IMPORTANTELE INVESTIȚII de interes național în sumă de aproximativ 70 miliarde dolari prevăzute pentru perioada 1980-1989, mai mult de jumătate se intenționează să fie orientate pentru dezvoltarea industriei energiei electrice, a petrolului și gazelor naturale.

Industria energiei electrice este principala ramură beneficiară a investițiilor prevăzute să contribuie la creșterea cu 66% a puterii instalate pentru producerea energiei electrice. Accentul va fi pus pe construirea de centrale hidroelectrice și nucleare electrice cu scopul de a reduce importanța țițeiului și gazelor naturale ca surse primare de energie de la 82% în anul 1980 la 77% în anul 1990. Se urmărește ca ponderea capacităților instalate în centrale hidroelectrice și atomoelectrice să reprezinte în anul 1990, 66% din puterea instalată totală în comparație cu 38% în anul 1980; în anul 1995 această pondere ar urma să crească la 77%.

În perioada amintită urmează să fie finalizată construirea marilor hidrocentrale care se realizează în colaborare cu Paraguay și începută construcția a 39 noi centrale hidroelectrice.

În Argentina, care dispune în prezent de o centrală atomoelectrică (cu o putere instalată de 644 MW), se află în curs de construcție o a doua centrală de acest fel cu o putere similară (se află în construcție și o stație pilot pentru producerea apei grele), până la sfârșitul secolului fiind prevăzută construirea a încă șase centrale atomoelectrice.

Se prevede creșterea extracției de țiței, astfel încât din anul 1982 sau 1983 să se ajungă la autoaprovizionare cu acest produs (în prezent se importă aproximativ 10% din consum), iar producția de gaze naturale urmează să crească cu 87%.

Alte proiecte vizează dezvoltarea rețelei de transport. În domeniul transportului feroviar se urmărește creșterea capacității transportului de mărfuri pe distanțe medii și lungi și a transportului suburban de pasageri. Pentru dezvoltarea transportului fluvial și maritim sînt prevăzute o serie de lucrări de amenajări portuare și este vizată sporirea flotei naționale, în primul rînd a celei maritime.

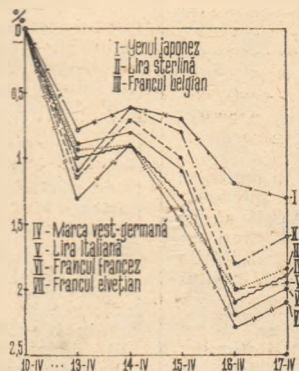
În cadrul schimburilor comerciale bilaterale, România exportă în Argentina mașini-unelte, tractoare, autoturisme de teren, produse chimice, importînd o serie de produse tradiționale (piei, tananți naturali etc.).

Maria DESMIREANU
I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 13-17.IV.1981, dolarul american a continuat să manifeste o tendință netă de întărire. Evoluția ascendentă a cursului monedei americane a fost determinată în principal de creșterea dobînzilor la depozitele în dolari, la intern — unde dobînda preferențială „prime rate” a fost generalizată la 17,5%.

Francul elvețian a înregistrat deprecierea cea mai accentuată în raport cu dolarul S.U.A., situîndu-se la închiderea săptămîinii la 1,9950 franci/1 dolar, cu 2,1% sub nivelul de 1,9550 franci/1 dolar pe 10.IV. Dintre factorii negativi de influență se menționează creșterea deficitului comercial al Elveției pe luna martie a.c. la peste 800 mil. franci, precum și perspectivele unui nivel record al inflației în acest an. Francul francez, în ajuda menținerii deficitului comercial al Franței pe luna martie a.c. la nivel apropiat de cel al lunii precedente — 3,6 miliarde franci — a pierdut în relația cu dolarul 2% în perioada analizată (5,1675 franci/1 dolar pe 17.IV., comparativ cu 5,0650 franci/1 dolar pe 10.V.). Nivele apropiate de depreciere au înregistrat lira italiană (1,090 lire/1 dolar la sfîrșitul săptămîinii, față de 1,069 lire/1 dolar nivelul de referință), marca vest-germană (2,1875 mărci/1 dolar, față de 2,1450 mărci/1 dolar) și francul belgian (35,85 franci/1 dolar, comparativ cu 35,18 franci/1 dolar). Nivelul lirei sterline de la închiderea perioadei analizate de

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 13-17.IV., luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 10.IV. a.c.

2150 dolari/1 liră, reprezenta o depreciere a monedei engleze în raport cu dolarul cu 1,6% (2,19 dolari/1 liră pe 10.IV.1981). De menționat că indicii de apreciere al lirei sterline ponderat cu valutele principalelor parteneri comerciali ai Marii Britanii a scăzut la 98,8%, față de 99,3% la cît se situase cu o săptămîină în urmă.

Yenul japonez, sub impactul previziunilor privind îmbunătățirea situației balanței comerciale nipone în acest an, s-a depreciat în raport cu dolarul S.U.A. doar cu 1,3% pe ansamblul perioadei (217,50 yen/1 dolar pe 17.IV., față de 214,70 yen/1 dolar pe 12.IV.1981).

Nivelul dobînzilor la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni s-a situat la sfîrșitul intervalului prezentat la 16,75% la eurodolarii (15,9375% pe 10.IV.), 12,625% la euromărcile vest-germane (12,5% cu o săptămîină în urmă), 12,25% la eurolirele sterline (nivel foarte apropiat de cel cu o săptămîină în urmă) și 8,9375% la eurofrancii elvețieni (8,5625% nivelul de referință).

Creșterea dobînzilor la depozitele în dolari a influențat nefavorabil și prețul aurului, care a evoluat permanent pe o linie descendentă, al doilea fixing de la Londra din ziua de 16.IV., (pe 17 aprilie piața din Londra fiind închisă) de 482,50 dolari/uncia era cu 11 dolari/uncia sub cel corespunzător din 10.IV.1981, de 493,50 dolari/uncia.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

OBIECTIVE ALE INDUSTRIALIZĂRII ÎN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

INTR-UN ARTICOL intitulat, „CONSECINȚELE SOCIALE ALE INDUSTRIALIZĂRII ÎN LUMEA A TREIA” PIERRE JUDET, *economist la Centrul de cercetări privind industrializarea și dezvoltarea (Universitatea de științe sociale din Grenoble, Franța), analizează industrializarea din țările în curs de dezvoltare văzută sub aspectul unui proces de „restructurare economică și socială”. Pornind de la întrebarea „industrializare — pentru cine?” autorul demonstrează, în expunerea sa, necesitatea realizării unei industrializări axată pe satisfacerea trebuințelor materiale și spirituale de bază ale omenirii.*

EVOCÎND contextul în care s-a desfășurat industrializarea în țările în curs de dezvoltare în perioada postbelică, economistul francez amintește că, pînă foarte recent, industria constituia o activitate practic inexistentă pe teritoriile destinate a servi drept debarcau pentru produsele industriale provenind din metropolele occidentale.

În anii '50, schema pactului colonial — „schimb de materii prime și produse agricole contra produse manufacturate” — era suficient de înrădăcinată pentru a aprecia, de exemplu, o țară ca Tunisia „supraindustrializată” atunci cînd numărul muncitorilor industriali era sub 50 000, la o populație de 3 milioane locuitori. Chiar și în anii '60 mulți experți occidentali continuau să vorbească despre „vocația agricolă” a multor țări în curs de dezvoltare. Teoria „industriilor industrializante” dezvoltată în acea perioadă¹⁾ se opunea față de afirmații, susținînd, dimpotrivă, nu numai că industrializarea era accesibilă „lumii a treia”, dar că „aceasta era una din condițiile necesare restructurării armonioase a economiilor respective.”

În cucerirea independenței politice, industrializarea devine o problemă de stat, un simbol al eliberării economice. P. Judet remarcă, însă, că acest caracter militant pe care îl îmbracă industrializarea a determinat, la un moment dat, imposibilitatea unor preocupări de detaliu și manifestarea unei mari îngăduințe față de greșelile comise în cadrul acestui proces, calificate cu ușurință drept „inevitabile și ușor de remediat mai tîrziu”. Această evoluție îndreptățește pe economistul francez să aprecieze că la sfîrșitul anilor '70 industrializarea țărilor în curs de dezvoltare rămăsese,

în numeroase cazuri, un punct final nedeterminat (obiectivele fixate la Lima pentru anul 2000 fiind revelatoare prin drumul lung ce a rămas de parcurs²⁾) cu repercusiuni sociale, provocate de o tehnologie industrială, mai mult sau mai puțin complexă, implantată în economii care de cele mai multe ori erau dominant agricole.

Astfel, tipul de industrializare din țările în curs de dezvoltare este, după opinia autorului, discutabil, din două motive. Pe de o parte, în unele cazuri, lipsa condițiilor materiale, financiare, de tehnologie și cadre adecvate face ca dinamismul industrializării să nu fie suficient de puternic pentru a pătrunde în zonele sărace din Asia, Africa sau America Latină; pe de altă parte, acolo unde se exercită, acest dinamism generează probleme sociale „uneori explozive”. Desigur că noile complexe industriale creează mai multe locuri noi de muncă, alte venituri și se integrează în cadrul orașelor și circuitelor moderne oferind, totodată, posibilitatea promovării unei infrastructuri, mult mai dense, pentru educație, cultură, sănătate etc. În același timp, este însă cunoscută amploarea cerințelor neîndeplinite în legătură cu transportul, locuințele, precum și impactul industrializării asupra agriculturii — căreia îi lipsește cadrul corespunzător pentru adaptare și asupra populației rurale — nepregătită pentru astfel de transformări radicale și rapide — în cazul unor evoluții neechilibrate între cele două sectoare, sau în condițiile neintegrării tehnologiilor moderne agricole la condițiile specifice ale țării în cauză.

Chiar dacă implantarea de noi complexe industriale preconizează lărgirea orizontului tehnic și a calificării profesionale, P. Judet atrage atenția asupra necesității de a se aprecia cît mai real echilibrul ce trebuie păstrat între marea și mica industrie, între importuri și utilizarea potențialului intern sub raport material și uman.

Trebuie evitat pericolul ca „ascuțirea unor cerințe vechi, nesatisfacerea unor cerințe noi... să genereze sentimente de frustrare”, spune autorul — constatări care îl determină să se întrebe care este legătura între „ansamblul de mașini” și „restructurarea economică și socială”, și să-și amintească, totodată, că Fr. Perroux, autorul acestor două definiții, atrăgea atenția asupra dezechilibrelor pe care le poate genera dezvoltarea economică: aceasta deplasează mîna de lucru îndepărtînd-o de unitățile originare fără a le oferi neapărat o nouă încadrare socială; într-un anumit loc și o anumită ramură se concentrează investițiile, inovația tehnică fără a se procura neapărat un avantaj și altor locuri în care creșterea și dezvoltarea economică pot fi, în consecință, întîrziate...³⁾. Impactul dinamic al mașinilor, reia P. Judet, depinde, în final, de „amenajarea mediului în totalitatea lui”, adică, „punerea în relație dinamică a talentelor și capacităților” pentru găsirea unei compatibilități între diferitele proiecte ale grupurilor sociale impunîndu-se o transformare pozitivă în relațiile sociale, în plan cultural și educațional ca proces de dezvoltare globală a unei țări.

Dezvoltarea tehnico-industrială lineară

RELUAREA în discuție a acestei probleme este de actualitate astăzi cînd criza provoacă multe fisuri în zidul solid al unor certitudini și în unele relații aparent indestructibile — apreciază autorul. Părea clar, spune el, că în domeniul energetic s-a trecut, în mod istoric, de la era energiei clasice (apa, vîntul, lemnul) la era cărbunelui, apoi la era șteiului și în sfîrșit la era nucleară; aceasta pînă cînd s-a constatat că energia nucleară riscă să intre într-un impas. Dintr-odată, firul neîntrerupt al noilor cuceriri energetice s-a rupt și este necesară o întoarcere înapoi, în căutarea cărbunelui, lemnului, apei, vîntului, zăcămintelor minerale cu conținut mai redus și micilor căderi de apă etc.

În toate domeniile, liniaritatea dezvoltării tehnice face loc unor procese „pluriliniare”. P. Judet își susține această idee prin două exemple. În siderurgie a avut loc o evoluție accelerată, prin utilizarea instalațiilor de

¹⁾ Potrivit lui G. Bernis în două articole din „Economie Appliquée”, 1966

²⁾ 25% din producția industrială mondială urmînd să fie realizată, în anul 2000, de țările în curs de dezvoltare

³⁾ Fr. Perroux, L'Economie du XX-eme siècle (Ed. 1964)

foarte mari dimensiuni — furnale, convertizoare și laminoare gigant. Utilizarea cuptorului electric era rezervată numai producției de oțeluri speciale, în timp ce furnalul cu cărbune cocsificabil rămăsese simplu martor al unei epoci trecute. Toate acestea — până la apariția noilor „minisiderurgii” pe bază de reducere directă în cuptorul electric, până la revenirea recentă a Braziliei, Malaeziei, Filipinelor la furnalele cu cărbune din lemn; ceea ce în trecut părea depășit, artizanal, este pe cale să se reintregreze în panoplia procedeelor moderne.

De asemenea, în cazul dependenței înguste a agriculturii față de industrie rezultatele nu au fost cele așteptate. Astăzi, constată autorul, „descoperim că nu se rezolvă totul în agricultură numai prin introducerea mecanizării cu tractoare grele sau prin folosirea îngrășămintelor chimice; analfabetismul nu-l împiedică pe țaran să înțeleagă echilibrul complex al biologiei și ecologiei tot atât de bine sau chiar mai mult decât mecanica sau chimia”.

Criteriile obișnuite de evaluare a reușitei unui proces de industrializare sînt rapiditatea construcției obiectivului industrial și eficiența funcționării lui. Într-o țară sau alta din Asia de

Sud-Est, de exemplu, uzinele se construiesc într-un timp record și se realizează produse conform normelor internaționale; spunem că industrializarea lor se realizează în ritm rapid; se produce repede, eficient, dar ce se produce și pentru cine? — se întreabă autorul. În unele cazuri, nu se face o analiză a structurii și utilității producției, probabil existînd ipoteza că aceste probleme se reglementează de la sine. Este adevărat, acestea se reglementează dar uneori în profitul anumitor categorii sociale și în detrimentul altora; se produce încălzăminte de tip urban, inspirată după moda pariziană sau milaneză, dar se produce puțină încălzăminte de lucru și de protecție pentru muncitori și țărani; se produc cosmetice mai multe decît produsele pentru igiena de bază, pentru filtrarea apei și pentru protejarea alimentelor; se produc covoare, aparate electrocasnice, se construiesc vile, înainte de a se construi case populare, locuințe rurale etc. Aceste distorsiuni sînt cauzate de strategiile de piață ale marilor grupuri industriale și comerciale, ale companiilor transnaționale ale căror interese nu corespund priorităților de dezvoltare ale tinerelor state.

Rezultă că nu este suficient să se acorde o mare prioritate producției in-

dustriale pentru a reglementa problemele consumului, cererii și satisfacerii necesarului populației. Întrebările care își așteaptă răspunsurile, apreciază autorul, vor fi: care anume proces de industrializare corespunde efectiv trebuințelor de bază ale oamenilor? Ce gamă de produse trebuie să se fabrice, după care tehnologie și metodă, pentru ce fel de utilizare? Răspunsurile ultimelor întrebări sînt furnizate în general de programele, proiectele sau studiile cu caracter mai mult tehnic, dar intervenind și aici riscul ca aceste studii să fie furnizate de „experți” străini, de fapt exponenți ai intereselor capitalului occidental și nu ai economiei țării în cauză. Răspunsul la prima întrebare îl formulează P. Judet în încheierea articolului său, referindu-se la faptul că astăzi știm din experiență că industrializarea nu își va realiza scopul decît dacă renunțăm la metodele și dinamica care nu sînt în măsură să stabilească raportul între procesul industrializării și singurul obiectiv socialmente necesar: satisfacerea dezideratelor fundamentale ale populațiilor țărilor în curs de dezvoltare.

Valentina GHEORGHIU
I.E.M.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Datoria externă

a țărilor în curs de dezvoltare

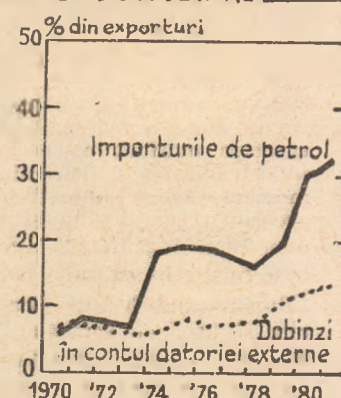
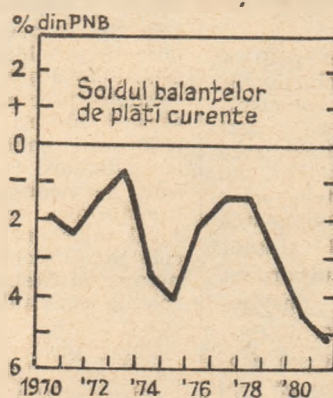
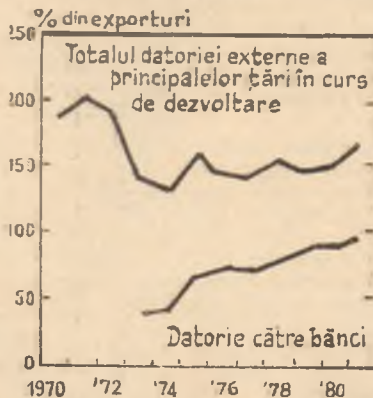
DEFICITELE în balanțele de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare sînt tot mai mult accentuate de creșterea ratei dobînzilor la creditele contractate pe piețele internaționale, precum și de creșterea, de aproape trei ori, în ultimii doi ani, a prețului petrolului. Ziarul britanic „Financial Times”, preluînd date furnizate de Morgan Guarantees Trust, arată că, în urmă cu 10 ani, principalele țări importatoare de petrol din „lumea a treia” beneficiare de credite plăteau pentru acestea dobînzii totalizînd 1,1 miliarde dolari. Pentru aceste țări — Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, India, Coreea de Sud, Filipine, Tailandă, Coasta de Fildeș și Turcia — suma era echivalentă cu mai puțin de 6 la sută din încasările lor din export și reprezenta o rată medie a dobînzii de numai 3,2 la sută. În 1980, dobînzile aferente creditelor însumau circa 16 miliarde de dolari la o rată medie a dobînzii de 9 la sută, absorbînd 16 la sută din încasările din export ale țărilor, în cauză. În 1981, potrivit

sursei citate, proporția încasărilor din export înghițită de dobînzii va manifesta în continuare o tendință accentuată de creștere, urmînd să atingă 20 la sută — fenomen care are loc pe fondul creșterii tota-

constituie faptul că acestea nu mai provin din surse necomerciale, cum se întîmpla cu cîțiva ani în urmă, fapt care permitea ca nivelul dobînzii să nu fie afectat de inflație. În prezent, țările în curs de dezvoltare sînt tot mai mult obligate să apeleze pentru împrumuturi și credite la bănci particulare sau la firme comerciale, prin linia de credit, ceea ce face ca inflația să afecteze în

perspective ca prețul real al petrolului să se reducă în următorii ani. În al doilea rînd, erodarea în continuare a puterii de cumpărare a dolarului american este de natură să contribuie la creșterea ratei dobînzilor la împrumuturile efectuate în această monedă. În sfîrșit, recesiunea determină serioase rețineri din partea țărilor industrializate, de a mai recurge la importuri, inclusiv din țări

POVARA DATORIEI EXTERNE A PRINCIPALELOR ȚĂRI ÎN CURS DE DEZVOLTARE

După „Financial Times”

lului datoriei externe, fără o creștere semnificativă a exportului acestor țări.

O caracteristică mai nouă pe piața împrumuturilor o

sensul majorării atât necesarul de împrumuturi cît și serviciul datoriei externe.

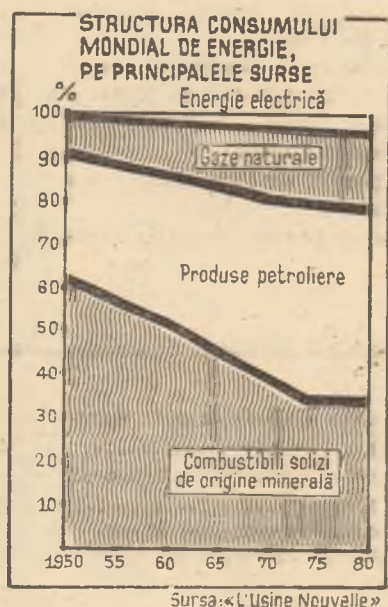
În același context ar mai trebui adăugat că nu există

rile în curs de dezvoltare, împiedicînd astfel îmbunătățirea situației balanțelor de plăți ale țărilor rămase în urmă.

Em. S.

Balanța energetică mondială — evoluții structurale

STRUCTURA balanței energetice mondiale a înregistrat în ultimele trei decenii ample modificări, reflectate concis în graficul de mai jos. În timp ce în 1950 ponderea cărbunelui în consumul mondial al principalilor purtători de energie era de peste 60%, ea a scăzut continuu — aproape la jumătate — până în 1973, dată după care intervine stabilizarea acestei ponderi. În schimb, rolul petrolului a crescut mereu, el ajungând să satisfacă aproape 50% din consumul mondial de energie. Această pondere a cunoscut o ușoară descreștere în ultimii ani, sub efectul măsurilor de economisire și de substituție. În ceea ce privește participarea energiei electrice și a gazelor naturale, aceasta s-a extins continuu, fără a ajunge însă să reprezinte un sfert din consumul total de energie.

După aprecieri din surse de specialitate americane, ponderea cărbunelui în balanța energetică mondială va crește doar cu câteva procente până în anul 2000, în timp ce rolul petrolului se va reduce simțitor, prevăzându-se o scădere cu circa 20% a volumului extracției mondiale în ultimele două decenii ale acestui secol.

Economia bulgară la orizontul anului 2000

AUTORII ultimului — celui de-al șaselea — volum din seria „Economia Bulgariei”, apărut la Sofia, realizează previziuni și argumentează diferite variante ale dezvoltării R.P. Bulgaria în următoarele două decenii, pe etape de cinci și zece ani. Pornind de la previziunile referitoare la reproducția forței de muncă și utilizarea ei rațională, au-

torii analizează posibilitățile de valorificare superioară a resurselor naționale, a condițiilor naturale de care dispune țara.

Se apreciază că economia bulgară va continua să se dezvolte pînă în anul 2000 într-un ritm stabil și dinamic, sporul mediu anual al venitului național fiind evaluat între 5,2% și 6,2%. Sint de așteptat ample mutații structurale în cadrul economiei, industria urmînd să-și sporească contribuția la formarea produsului social pînă la 70% în anul 2000. În cadrul producției industriale, ponderea sectorului „A” urmează să ajungă la 70% (față de 60,7% în 1978), iar cea a sectorului „B” la 30% (față de 39,3%). Scăderea ponderii producției agricole în formarea produsului social se va produce în condițiile valorificării crescînde a terenurilor arabile, ale unor transformări în structura acestei producții în vederea satisfacerii optime a necesităților alimentare raționale, științific fundamentate, ale populației.

Calitatea produselor — abordări complexe

ÎN ULTIMII ani — relevă revista *Ekonomika i organizacija pracy* — în numeroase întreprinderi din Polonia au fost efectuate încercări de elaborare a unui sistem complex de dirijare a calității produselor, care să devină o componentă distinctă a sistemului de conducere a economiei naționale. El include toate elementele care contribuie la formarea nivelului calității pe parcursul întregului proces de fabricare și exploatare a produsului.

În ceea ce privește problema eficienței cheltuielilor suplimentare necesare pentru ridicarea calității produselor, ea este condiționată de nivelul economiilor obținute pe această cale la scara economiei naționale. Se apreciază că esențial este să se asigure nu cel mai înalt nivel al calității, ci nivelul său optim, respectiv acela pentru care rezultă o diferență maximă între nivelul economiilor obținute de pe urma reducerii cheltuielilor de exploatare și nivelul cheltuielilor suplimentare, cerute de ridicarea calității. Printre factorii care concură la ridicarea rapidă a calității produselor se numără: folosirea multilaterală a realizărilor progresului tehnic, sporirea eficienței activității unităților de cercetare științifică, organizarea rațională a informării asupra tendințelor în domeniul proiectării, cel tehnologic etc., ridicarea calificării lucrătorilor în concordanță cu cerințele unei producții moderne, respectarea disciplinei tehnologice, corelarea stimulentele materiale cu nivelul calității produselor, perfecționarea, controlului tehnic și extinderea aplicării autocontrolului, analizarea periodică, în toate fazele procesului de producție, a cauzelor care determină înrăutățirea calității articolelor fabricate etc.

Evoluții ale consumului

PERIOADA 1980—1985 va fi puțin favorabilă ridicării nivelului de trai al populației din țările Europei occiden-

tale, fiind de așteptat ca partea din produsul național brut afectată consumului maselor să scadă aproape în totalitatea țărilor respective — apreciază autorii unui studiu de prognoză, elaborat sub auspiciile Biroului de informații și previziuni economice din Franța. Această evoluție este determinată atît de faptul că costul majorat al energiei va afecta într-o măsură mai complexă bugetul familiilor decît pe cel al întreprinderilor, cît și de politica de austeritate practică în domeniul salarizării sau de măsurile de comprimare a alocațiilor pentru asigurări sociale, de permanentizarea nivelului ridicat al șomajului.

Se apreciază că odată cu scăderea ritmului de creștere a consumului populației se vor produce modificări substanțiale în însăși structura consumului. Este previzibilă, între altele, o reducere a cheltuielilor efectuate de populație pentru echiparea gospodăriilor, pentru achiziționarea unor produse de consum curent, în condițiile sporirii cheltuielilor pentru petrecerea timpului liber, a celor legate de achiziționarea articolelor cu performanțe tehnice sau economice superioare, a produselor noi.

Program de utilizare energetică a biomasei

UN PROGRAM, elaborat de experții Comisiei Pieței comune vest-europene, privind utilizarea potențialului energetic al biomasei preconizează ca în anul 2000 pe această cale să fie satisfăcute 3—4% din necesarul de energie al țărilor membre. Este vorba aici, între altele, de efectuarea unor cercetări în domeniul ca: folosirea deșeurilor agricole și de altă proveniență, producerea de biomasă pentru obținerea unor purtători de energie, prelucrarea biomasei în combustibil lichid ș.a.

Programul este subdivizat în mai multe etape, în cadrul primei etape urmînd a fi finalizate lucrările deja începute privind obținerea de gaz combustibil, alcool metilic sau etilic din deșeuri, în vederea suplinirii parțiale a insuficienței de resurse energetice. În cea de-a doua etapă urmează să se treacă, pe suprafețe restrînse, la cultivarea unor plante destinate numai scopurilor energetice, îndeosebi pentru utilizarea directă drept combustibil. În etapa a treia (1985—2000) accentul se va pune pe intensificarea culturilor agricole respective, se vor crea premisele pentru o asemenea producție pe scară mare.

În sfîrșit, în cea de-a patra etapă (începînd din anul 2000) se prevede promovarea unor noi procese tehnologice de producere a biomasei, în special recurgerea la procedeele microbiologice. Se apreciază că, în jurul anului 2000, potențialul energetic total care va putea fi valorificat pe toate căile din biomasă în țările Pieței comune (fără Grecia) se va ridica la 75 mil. tone echivalent petrol.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 17 din 24 aprilie 1981

- 60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român
 - Creativitatea — un rol esențial în asigurarea progresului economiei (Alec Floareș) 1
 - Accentuarea laturilor calitative în procesul dezvoltării — obiectiv fundamental al politicii partidului (Marin Mehedințu) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Înfăptuirea programului de înnoire și modernizare a producției (Gh. Drăghici) 5
- Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social.
 - Consumul energetic — criteriu de perfecționare a structurii de producție în agricultură (Oprea Parpală) 6
 - Perfecționarea formelor de aprovizionare tehnico-materială în agricultură (N. David, I. Preda, C. Negruț) 8
- Cerințe ale valorificării complexe a resurselor energetice reciclabile (Ștefan Răgălie) 10
- Exigențe ale optimizării procesului de tipizare a produselor (Gheorghiu Bucur, Ion Hera-Bucur) 12
- Opinii. Aprovizionarea tehnico-materială, un mecanism susceptibil de perfecționare. Delimitarea riguroasă a activității precontractuale desfășurate prin bazele județene (C. Suciu) 13
- Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Cuantificarea nivelului de eficiență al activității întreprinderilor (Iulian Svasta, Victor Sincofschii) 15

TEORII ● IDEI

- Om-tehnică-mediu. Optimizarea valorificării complexe a resurselor naturale ale Deltei (Marin Nițu) 17
- Școli — curente — economiști. Independența și dezvoltarea țării — elemente fundamentale în gîndirea muncitorească din România (I) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Esența și formele exploatații capitaliste (Coralia Angelescu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Țări socialiste. Consolidarea realizărilor dobîndite în dezvoltarea economiei (Nicolae Popov) 25
- Măsuri pregătitoare în perspectiva exploatații teritoriilor submarine (Dumitru Mazilu) 27
- Tendințe ● conjuncturi 28
- Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea specialiștilor. Obiective ale industrializării în țările în curs de dezvoltare (Valentina Gheorghiu) 29
- Mondorama 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI : Curier economic -legislativ

IN THIS ISSUE

- Creativity — essential role for the economic progress (Alec Floareș) 1
- Accent on the quality-related aspects in the process of development — a fundamental objective of the policy of the party (Marin Mehedințu) 3
- The energy consumption — a criterium for the improvement of the production structure in agriculture (O. Parpală) 6
- Man — technology — environment. Optimising the complex activity of turning into account the natural resources of the Danube Delta (Marin Nițu) 17
- The socialist countries: consolidation of the achievements in the economic development (Nicolae Popov) 25
- The necessity of the preparatory measures to start the exploitation of the submarine territories (Dumitru Mazilu) 27
- Objectives of the industrialization in the developing countries (Valentina Gheorghiu) 29

DANS LE NUMERO

- La créativité — rôle essentiel pour assurer le progrès de l'économie (Alec Floareș) 1
- L'accentuation des côtés qualitatifs dans le processus du développement — objectif fondamental de la politique du parti (Marin Mehedințu) 3
- La consommation d'énergie — critère de perfectionnement structurel de la production agricole (O. Parpală) 6
- Homme — technique — environnement. L'optimisation de la mise en valeur complexe du Delta du Danube (Marin Nițu) 17
- Pays socialistes. La consolidation des réalisations obtenues dans le développement de l'économie (Nicolae Popov) 25
- Mesures préparatoires dans la perspective de l'exploitation des territoires sous-marins (Dumitru Mazilu) 27
- Objectifs de l'industrialisation dans les pays en voie de développement (Valentina Gheorghiu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Существенная роль творческого подхода в обеспечении прогресса экономики (Алек Флореш) 1
- Усиление качественных сторон в процессе развития — основная задача политики партии (Марин Мехединцу) 3
- Расход энергии — критерий для совершенствования структуры производства в сельском хозяйстве (О. Парпалэ) 6
- Человек-техника-среда. Оптимизация комплексного использования природных ресурсов Дельты (Марин Ницу) 17
- Социалистические страны. Упрочение результатов, достигнутых в развитии экономики (Н. Попов) 25
- Подготовительные меры в перспективе эксплуатации подводных территорий (Думитру Мазилу) 27
- Задания, стоящие перед индустриализацией в развивающихся странах (Валентина Георгиу) 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an. 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159. București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT SANDA – UN AJUTOR PREȚIOS PENTRU GOSPODINE

● „SANDA” este o mașină automată pentru cusături decorative și utilitare, realizate la nivelul produselor similare pe plan mondial

● Este o mașină folositoare, de înaltă calitate, rezistentă

● Acționarea electrică este simplă și sigură

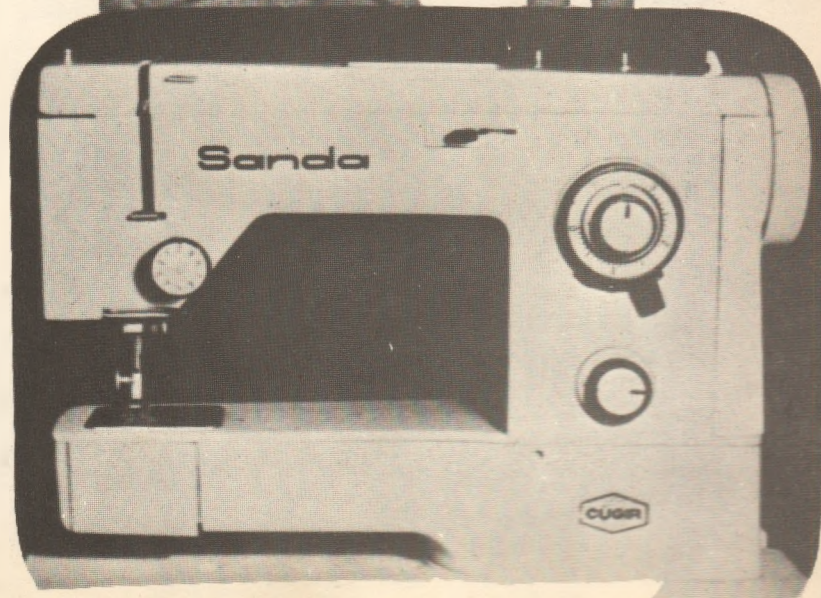
Mașina electrică de cusut SANDA execută următoarele operațiuni :

- cusătură dreaptă (cu un ac sau cu ac dublu)
- cusătură în zig-zag
- cusătură invizibilă (tiv invizibil)
- tiv îngust, mediu și lat
- tivirea și, concomitent, aplicarea dantelei
- cusătură cu rabaterea materialelor
- cusătură paralelă cu marginea materialului
- coaserea înainte și înapoi
- coaserea nervurilor
- coaserea șnurului
- coaserea nasturilor
- butoniere (netede sau în relief)
- stopat
- vătuire
- surfilare
- broderie (inclusiv ochiuri)
- 3 modele de broderie cu cusătură în zig-zag
- 16 modele de cusături decorative (cu un ac sau ac dublu)
- 6 cusături utilitare, elastice (cu un ac sau ac dublu)

În magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat,

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT SANDA

Costă 3 270 lei, se vinde și cu plata în 18 rate lunare, avansul fiind de numai 20% din valoare.

ÎNTEPRINDERE COMERCIALĂ LOCALĂ „MATERNA”

oferă cumpărătorilor un bogat sortiment de confecții, tricotate, încălțăminte și jucării pentru copiii în vîrstă de pînă la 14 ani.

Pentru reinnoirea garderobei de primăvară, unitățile „MATERNA” oferă :

- pardesie și balonseide conform ultimelor tendințe ale modei;
- rochii, fuste, bluze și jachete;
- costume și compleuri din stofă și țesături tip bumbac;
- pantofi și sandale din piele, inlocuitori și fețe textile

Pentru amatorii de sport și turism, unitățile : Cabana, Alpin, Sportivilor, B-dul 1 Mai nr. 44 și B-dul Păcii bloc H, oferă un variat sortiment de articole și obiecte de sezon.

„Vulturul de Mare”
Grivița nr. 210
B-dul 1 Mai nr. 35
Calea Dorobanți bloc 8
Lipscani nr. 40
Șos. Moșilor nr. 60 B
Șos. Ștefan cel Mare nr. 33
Șos. Colentina nr. 83
Șos. Pantelimon bloc 2
Șos. Pantelimon bloc 53
Șos. Iancului nr. 113 A
Șos. Giurgiului nr. 118
B-dul Metalurgiei bloc C12
B-dul Păcii bloc 1
Șos. Alexandriei

